

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA REGIONÁLNÍ A ENVIRONMENTÁLNÍ EKONOMIKY

Pohled médií na umění a kulturu v krajích České republiky

Media View on Art and Culture in the Regions of the Czech Republic

Student: Bc. Veronika Tomášková

Vedoucí diplomové práce: doc. Ing. Jan Sucháček, Ph.D.

Ostrava 2018

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Veronika Tomášková**
Studijní program: N6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: 6202T040 Regionální rozvoj
Téma: **Pohled médií na umění a kulturu v krajích České republiky**
Media View on Art and Culture in the Regions of the Czech Republic
Jazyk vypracování: čeština

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
  2. Kraje a sdělovací prostředky
  3. Kraje České republiky a jejich základní kulturní charakteristiky
  4. Mediální obraz kultury krajů České republiky
  5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

BYSTRICKÝ, Jiří. *Média, komunikace a kultura: texty k problematice kulturních technik I.* Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. 94 s. ISBN 978-80-7380-117-5.
FORET, M., I. JANSOVÁ a P. JURÁŠ. *Aktuální otázky médií, kultury a komunikace.* Olomouc: Univerzita Palackého, 2013. 155 s. ISBN 978-80-2443-553-4.
OSVALDOVÁ, Barbora et al. *Zpravodajství v médiích.* 2. vyd. Praha: Karolinum, 2011. 135 s. ISBN 978-80-246-1899-9.

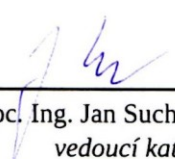
Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **doc. Ing. Jan Sucháček, Ph.D.**

Datum zadání: 24.11.2017

Datum odevzdání: 27.04.2018

doc. Ing. Jan Sucháček, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Zdeněk Zmeškal
děkan fakulty

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala, včetně příloh, samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Ostravě dne .....

.....
Bc. Veronika Tomášková

Poděkování

Chtěla bych poděkovat vedoucímu mé diplomové práce doc. Ing. Janu Sucháčkovi, Ph.D. za vedení, připomínky a odborné konzultace při zpracování této práce.

Obsah

1	ÚVOD	5
2	KRAJE A SDĚLOVACÍ PROSTŘEDKY	7
2. 1.	Média a jejich základní aspekty	8
2. 2.	Funkce médií	8
2. 3.	Druhy médií.....	9
2. 4.	Vliv a působení médií.....	11
2. 5.	Televizní zpravodajství.....	12
2. 5. 1.	Veřejnoprávní média v ČR	13
2. 5. 2.	Komerční televizní média v ČR.....	13
3	KRAJE ČESKÉ REPUBLIKY A JEJICH ZÁKLADNÍ KULTURNÍ CHARAKTERISTIKY ...	15
3. 1.	Umění a kultura a jejich základní definice a význam	15
3. 2.	Kulturní služby České republiky	17
3.2.1.	Divadla	17
3.2.2.	Periodický tisk	18
3.2.3.	Veřejné knihovny	19
3.2.4.	Muzea a galerie.....	19
3.2.5.	Neperiodické publikace	20
3.2.6.	Památkové objekty	20
3.2.7.	Vydavatelé.....	21
3.2.8.	Výstavní činnost v oblasti profesionálního umění a architektury.....	22
3.2.9.	Kulturně vzdělávací a zájmová činnost.....	22
3.2.10.	Festivaly	23
3.2.11.	Hudební tělesa	24
3. 3.	Charakteristiky krajů České republiky.....	24
3.3.1.	Hlavní město Praha.....	26
3.3.2.	Jihočeský kraj	29
3.3.3.	Jihomoravský kraj.....	33
3.3.4.	Karlovarský kraj	37
3.3.5.	Kraj Vysočina	41
3.3.6.	Královéhradecký kraj.....	44
3.3.7.	Liberecký kraj	48
3.3.8.	Moravskoslezský kraj	52
3.3.9.	Olomoucký kraj	56

3.3.10.	Pardubický kraj.....	60
3.3.11.	Plzeňský kraj	64
3.3.12.	Středočeský kraj	68
3.3.13.	Ústecký kraj.....	71
3.3.14.	Zlínský kraj.....	75
4.	MEDIÁLNÍ OBRAZ KULTURY KRAJŮ ČESKÉ REPUBLIKY	80
4.1.	Metodický postup	80
4.2.	Kvantitativní analýza mediálních příspěvků v umění a kultuře	82
4.3.	Kvalitativní analýza mediálních příspěvků v umění a kultuře	87
5.	ZÁVĚR	97

1 ÚVOD

Předložená diplomová práce se zabývá tématem umění a kultura a jejich mediálním obrazem v krajích České republiky. Obsahuje vymezení a hlavní charakteristiky médií a televizního zpravodajství. Dále se práce zaměřuje na jednotlivé kraje České republiky a jejich charakteristiky. Práce je postavena na kvantitativní a kvalitativní analýze příspěvků za čtyři hlavní televizní zpravodajské relace v jednotlivých krajích České republiky.

Cílem práce je analýza a zhodnocení toho, jak se v televizním zpravodajství prezentuje téma umění a kultura. Tento mediální obraz bude posléze zkonfrontován s reálnými vymezenými charakteristikami v oblasti umění a kultury. Práce také může sloužit jako podklad pro diskusi a poukázat na problémy, které s tímto tématem souvisí. Shromážděné poznatky by mohly zároveň sloužit institucím, které se touto problematikou zabývají.

V úvodu teoretické části práce je vymezen pojem médií a poukázáno na to, nakolik média ovlivňují informovanost obyvatel a jejich povědomí o daných problematikách. V prvních kapitolách je vymezena také hlavní funkce médií, což je především informovat a komunikovat, a jejich rozdělení do jednotlivých kategorií. Pro tuto práci je také uvedena stručná prezentace jednotlivých televizních stanic, a to České televize, TV NOVA a TV PRIMA, jejichž příspěvky budou v dalších kapitolách práce analyzovány a vyhodnoceny. V další části práce jsou charakterizovány jednotlivé kulturní služby, které jsou vymezeny podle Statistiky kultury České republiky, a také jednotlivé kraje České republiky. V jednotlivých krajích je popsána socioekonomická charakteristika, vzdělání, zemědělství a průmysl, nezaměstnanost, doprava a následně umění a kultura. Základní charakteristika výše uvedených kategorií je pro toto téma nezbytná, jelikož utváří obraz, atraktivitu a postavení kraje a poukazuje na zázemí, které umění a kultura v kraji má, či může mít. Velmi záleží na sociální a vzdělanostní struktuře obyvatel v daných krajích a jeho lokalitách, protože jsou to především jeho obyvatelé, kteří prostřednictvím tradic, zájmu a iniciativy utváří daný obraz svého kraje.

V poslední kapitole se práce zabývá stěžejními částmi celé práce, a to vyhodnocením dat společnosti Media Tenor za období let 2004–2011, v tématu umění a kultura. Data jsou vyhodnocena pomocí kvantitativní a kvalitativní analýzy. Výsledky této analýzy nám poté ukazují, nakolik se zpravodajské relace věnují jednotlivým krajům České republiky, a které kategorie z tématu umění a kultura jsou pro ně atraktivní a zajímavé.

Je zde také ukázáno, do jaké míry koresponduje mediální obraz vytvořený televizními stanicemi a jejich zpravodajstvími s reálnými charakteristikami a profily krajů v oblasti umění a kultury.

2 KRAJE A SDĚLOVACÍ PROSTŘEDKY

Pojem média jednoznačně patří mezi nejpoužívanější pojmy současnosti. S tímto slovem se můžeme setkat v nejrůznějších souvislostech a významech v oborech sociologie, psychologie, v žurnalistice či politice. Pojmem média je především míněn tisk, televize, popř. média založená na digitálním zpracování a přenosu dat, která se dnes poměrně nejasně označují pojmem „nová“. Slovo médium jako takové pochází z latiny a znamená prostředek, prostředníka, zprostředkující činitel – tedy to, co něco zprostředkovává, zajišťuje. Obory, které se věnují různým projevům mezilidské, sociální komunikace, označují tímto pojmem to, co zprostředkovává někomu nějaké sdělení, tedy médium komunikační.¹

Média jsou pramenem informací i zdrojem moci, prostředím, kde se odehrává řada událostí, jsou klíčem ke slávě a k postavení známé osobnosti, zdrojem obecných návodů i konkrétních principů, které vymezují, co je považováno za normální. V neposlední řadě jsou také zdrojem zábavy a poučení. V případě některých událostí jsou média jediným zdrojem informací, jedinou možností, jak se o něčem dozvědět.²

Je velmi zajímavé, jakým způsobem se informace dostává do oběhu, šíří se světem a dostávají se do médií v jednotlivých zemích. Následně si lidé tyto informace třídí a nechávají se informovat o těch zprávách, které je zajímají a jsou ochotni jim uvěřit. Uvěření informacím, ať už jsou pravdivé nebo ne, většinou může být důsledkem jakési nedostatečné informovanosti nebo také úzkým zaměřením pouze na zprávy, které jsou v určitém souladu s danou kulturou.

Člověka dále může také ovlivnit zdroj zpráv. Ne každý zdroj je totiž nositelem pravdivých a nezkreslených informací. V dnešní mediální době je velice těžké rozpoznat pravdivost zdroje. *Ukázalo se, že existuje přímá úměra s důvěryhodností média. Když věříme zdroji, věříme i obsahu.*³

---

¹ Jiráček, J., Köpplová, B. Média a společnost - Stručný úvod do studia médií a mediální komunikace. Praha: Portál, 2003, s. 15 - 16

² Gender a média. JANÍKOVÁ, Markéta. *Člověk - kultura - media*. Ostrava: VŠB - Technická univerzita, 2010, s. 103-108. ISBN 9788024823409.

³ Trochu jiný pohled na šíření informací. PÁLENÍČKOVÁ, Libuše. *Člověk - kultura - media*. Ostrava: VŠB - Technická univerzita, 2010, s. 109-116. ISBN 9788024823409.

2. 1. Média a jejich základní aspekty

V obsahu médií, v mediální produkci, se nepochybně odrážejí nejrůznější stránky kulturního prostředí, v němž média působí. Média nestojí a nemohou stát vně "své" společnosti a kultury, nýbrž jsou jejich součástí - jsou jimi ovlivňována a sama je ovlivňují. "Kdyby kultura neovlivňovala média, byla by si média v každé společnosti značně podobná" ⁴

Způsob tohoto spojení je velmi zajímavý, neboť se lze zamyslet nad tím, nakolik média ovlivňují a utváří danou kulturu a zda je to pro tu danou kulturu přínosné nebo nikoliv. Každé médium podává informace a zprávy svým způsobem, na které je publikum v dané zemi zvyklé a slučuje se s jejich kulturou. Každá země či médium klade důraz na něco jiného. Ať už se jedná o zaměření na domácí nebo spíš na zahraniční zprávy, způsob zpracování informací a předání publiku. V tu chvíli se již lze bavit o pojmu masových médií či masové kultury a ovlivňování a podávání informací z malého počtu zdrojů velkému počtu lidí. A každým dnem se přenos informací zdokonaluje a dále vyvíjí. Čím dál více lidí využívá nové technologie a vymoženosti k tomu, aby se dozvěděli nejnovější informace. Tento technologický pokrok zasahuje do životů lidí v každém koutě světa, ačkoliv je někde technika pokročilejší a dokonalejší. Přináší to dlouhodobé změny, které určitým způsobem zasahují do již zavedených kultur a vlastně celého světa, který se pomocí těchto dlouhodobých změn pomalu mění, a s ním i pojetí a chápání pokroku. S rychlým šířením informací se také můžeme setkávat s jakousi okamžitou odpovědností za nastalou situaci a bezprostřední reakci lidí na vzniklé změny.

*„Pokrok není žádná vlastnost dějin, pokrok znamená sebedůvěru přítomnosti. Nejhlubším a možná jediným smyslem pokroku je pocit, že čas je na naší straně, protože my jsme ti, kdo určují události“.*⁵

2. 2. Funkce médií

„Mluvíme-li v souvislosti s médii o jejich „funkcích“, zkoumáme, k čemu média mají doopravdy být, co skutečně dělají a jaký se zdá být účel jejich existence. Funkce médií se mění

---

⁴ GROSSBERG, Lawrence., Ellen. WARTELLA a D. Charles WHITNEY. *Mediamaking: mass media in a popular culture*. 2nd ed. Thousand Oaks, Calif.: Sage Publications, c1998, s.64.ISBN 978-076-1911-760.

⁵ BYSTRICKÝ, Jiří. *Média, komunikace a kultura: texty k problematice kulturních technik I*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-807-3801-175.

v závislosti na typu uspořádání společnosti, kulturním kontextu a sociálních politických a ekonomických podmínkách.“⁶

Nejviditelnější a nejhlavnější funkcí médií je **komunikovat a informovat**, ale existují i další funkce, které stojí za zmínku:

- zábavní – poskytuje prostor pro zábavu
- vzdělávací – lidé znají současné i minulé dění, lépe se v něm orientují
- sociální – sdílení nejrůznějších informací, které lidi spojují; určování společenských vztahů
- marketingovou – reklama a propagace zlepšuje poptávku po určitých produktech

Obvykle se kritizuje, že mnoho médií klade důraz především na zábavní a marketingovou funkci, jelikož z těchto informací a zpráv mají větší ekonomický příjem. Zatímco funkce informativní a vzdělávací je často opomíjena.

Musíme si však uvědomit, že informace či informovanost a komunikace jsou základními právy člověka uvedené ve Všeobecné deklaraci lidských práv: *„Každý má právo na svobodu přesvědčení a projevu; toto právo nepřipouští, aby někdo trpěl újmu pro své přesvědčení, a zahrnuje právo vyhledávat, přijímat a rozšiřovat informace a myšlenky jakýmkoli prostředky a bez ohledu na hranice“.*⁷

2.3. Druhy médií

Média lze rozdělit na několik typů podle jejich formy sdělování, komu je informace určena atd..⁸

1. Alternativní: tato média většinou nejsou brána v úvahu. Používají se jako prostředek k šíření myšlenky nebo jako prostředek reklamy. Prakticky se všechny předměty mohou stát objektem médií. Jako příklad lze uvést: CD, obaly CD, faxy.

2. Pomocná:

- a) Interní – jedná se o vizuální média, která mohou být doplněná zvuky. Většinou jsou umístěná na frekventovaných místech, kde se neustále pohybují

---

⁶ MCQUAIL, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*. Praha: Portál, 1999, s. 102. ISBN 978-807-1782-001.

⁷ Všeobecná deklarace lidských práv, článek 19

⁸ *Tipos de medios de comunicación* [online]. [cit. 2017-04-06].

lidé, např. v dopravních prostředcích, sportovních centrech atd.. Charakterizují se jako velmi levné s vysokým propagačním účinkem.

b) Externí – vizuální média, která jsou umístěná na otevřených prostorech, prostranstvích. Často se vyznačují inovativností a nápadem. Ale také umístěním na strategických místech - billboardy na silnicích, reklama na dopravních prostředcích.

c) Přímé – v tomto případě se jedná o zprávy určené přímo jednotlivci, ať už v tištěné nebo virtuální podobě. Mohou být v podobě brožur, pohlednic, atd..

3. Masivní: tato média jsou charakterizována velkým vlivem na velké množství lidí

a) Rozhlas – tento typ médií přenáší zprávy pomocí zvuku, ústně. Ačkoliv v posledních dekadách zažil útlum, poslední dobou se zase dostává na vrchol. Je to způsobeno především rychlým přenosem informací a využitím v určitých hodinách či intervalech v osobních automobilech, např. na cestě z práce nebo do práce.

b) Tisk:

I.) Časopisy – vizuální médium, které má selektivní charakter, jelikož jsou to zprávy určené pro konkrétní publikum, orientované na určité téma. Můžeme zde najít celou řadu zpráv v různých formátech, krátké či dlouhé texty, včetně zakomponovaných reklam, obrázků nebo fotografií.

II.) Deníky – vizuální média, která mohou mít lokální nebo národní charakter. Jedná se o velmi dostupný typ médií, které lidem poskytují nejnovější informace a zprávy z celého světa. Obvykle jsou zaměřeny na témata, která jsou aktuální a týkají se místních, regionálních, národních, mezinárodních situací. Mohou být doplněny inzeráty, fejetony, komentáři.

c) Internet – velmi využívaný prostředek komunikace, především v posledních desetiletích. Nabízí mnoho možností využívání, vzhledem k možnosti třídění zpráv a informací. Prostřednictvím internetu lze dohledat informace jednak k

nejaktuálnějším situacím, tak k historickým událostem. Pokrývá velmi široké množství témat a okruhů. Komunikovat lze prostřednictvím webových stránek, sociálních sítí nebo blogů.

d) Televize – kombinace vizuální a audio stránky, které mají lokální, národní nebo mezinárodní charakter velkých televizních sítí. Vysílané zprávy se mohou lišit, a to aktuálností, historií, kulturou, sdělovacími, zábavními nebo vzdělávacími prostředky.

2. 4. Vliv a působení médií

Je neoddiskutovatelným faktem, že média mají na jednotlivce, ale i celou společnost velký vliv. Mnoho lidí se však zabývá tím, jakým způsobem a nakolik média dokážou ovlivnit, a jaký je dopad tohoto působení. Zdali je to pouze rozdílným pohledem daného člověka nebo je v tom zažitý model společnosti, která již dlouho nahlíží na jistou situaci určitým způsobem. Také je zde fakt, že média jsou provázána s nejrůznějšími institucemi a dotýkají se prakticky každodenního aktuálního dění ve světě.

Klíčovým faktorem je určitě společnost, která ovlivňuje média, a média zase společnost. Tím, jak se vyvíjí jedno, vyvíjí se i druhé.

Velmi zajímavým příkladem vlivu a působení médií je příklad voleb amerického prezidenta v roce 1960. Kandidáti na prezidenta Richard Nixon a J.F.Kennedy se utkali v televizní debatě. Část lidí, která sledovala televizní přenos, se přikláněla na stranu Kennedyho, naopak ti, kteří poslouchali rozhlas, byli přesvědčeni, že debatu vyhrál Nixon.

Prezidentské volby nakonec vyhrál Kennedy a jeho výhra je připisována především televizním debatám, kde na lidi působil mnohem lepším dojmem, než Nixon. Samozřejmě jsou tyto teorie často těžko doložitelné, jelikož také záleží na společenské úrovni obyvatelstva a voličů, a také např. na rozdílu mezi městem či venkovem. Zároveň zde však vidíme veliký rozdíl v tom, jak samotný člověk vnímá jednotlivé druhy médií. Nakolik nás dovede ovlivnit televizní přenos nebo jen zvuk rozhlasu.⁹

V určitých obdobích byla média pro svou, ať už pravdu či nepravdu cenzurována. Většinou se tato období spojují s určitým politickým uspořádáním a režimem, kdy nebylo žádoucí, aby

---

⁹ Jiráček, J., Köpplová, B. Média a společnost - Stručný úvod do studia médií a mediální komunikace. Praha: Portál, 2003, s. 15 - 16

lidé dostávali informace, které by odhalily pravdivou situaci v jejich zemi. Média byla využívána jako propagátor daného režimu a vyzývala lidi ke spolupráci a budování společného a úspěšného státu. Využívání médií jako nástroj propagandy byl častý jev, který byl spojován jednak s určitou ideologickou, politickou nebo ekonomickou propagandou, ale také s válečnou, která měla za úkol podpořit vlastní občany a znehodnotit a zesměšnit nepřítele.

Média prošla mnoholetým vývojem a různými jeho etapami v každém koutě světa, přesto je vše většinou na daném jedinci, jak bude média vnímat, případně, nakolik jim bude věřit.

Zda pro něj budou média pouze jakýmsi opěrným informačním bodem, nebo bezmeznou studnou vědění.

2. 5. Televizní zpravodajství

Televizní zpravodajství je kombinace prvků obrazu, mluveného slova a zvuku. Patří mezi nejkompexnější podobu podávání a zprostředkování informací z celého světa.

Při interpretaci reportáží jsou důležité také nonverbální prvky, které divákovi ukazují, nakolik může být zpráva závažná nebo třeba zábavná. Řadíme zde především mimiku, gestikulaci, pohyby těla či dynamiku hlasu. Mezi důležité prvky zpravodajských reportáží patří záběr, určitá vizuální kontinuita a střih, tzv. sekvence tří záběrů, která nejdřív zabírá celek, poté přechází do polocelku (zabírá především pohyb objektu) a následný detail.

Je nutné, aby příspěvek promítaný ve zpravodajské relaci splňoval určitá kritéria, a to aby byl výstižný, stručný, srozumitelný a konkrétní. Příspěvek či reportáž musí také splňovat určitou časovou délku.

Hlavní televizní zpravodajství začínají převážně ve večerních hodinách. Většina stanic začíná vysílat své zpravodajství kolem sedmé hodiny večerní a přináší informace jednak z domova, ale také ze zahraničí. Většinou se jedná o souhrn zpráv, které se děly v průběhu celého dne. Délka zpravodajství se většinou pohybuje kolem 30 minut a obsahuje mnoho reportáží doplněných např. o živé vstupy reportérů, hostů či o předtočené rozhovory. Zpravodajství je koncipováno tak, aby udrželo diváka neustále u televizních obrazovek. Můžeme tak vidět prolínání vážných a zábavných témat, živých vstupů či zmínky moderátorů o dalších reportážích, které budou následovat. Většina těchto zmínek však není doplněna o časovou

informaci a je zveřejňována převážně až na konci zpravodajské relace. Udrží tak diváka v neustálé pozornosti, a ten poté shlédne celou zpravodajskou relaci.

2. 5. 1. Veřejnoprávní média v ČR

Veřejnoprávní média se vyznačují tím, že jsou zřizována státem, na rozdíl od druhého typu médií a to komerčních, nebo tzv. soukromých. Veřejnoprávní média by měla udržet určitý standart vysílání a sdělovat pouze „seriózní“ a zdroji ověřená fakta a informace. Hlavním kritériem pro vysílání by měla být objektivita, kvalita a aktuálnost zpráv.

V České republice mezi veřejnoprávní média patří: Česká televize, Český rozhlas a Česká tisková kancelář.

Česká televize (ČT)

Česká televize byla založena 1. 1. 1992, se sídlem na Kavčích horách, dříve byla vedená a základ měla v Československé televizi. Od 1. 1. 1993, se vznikem České republiky, byly všechny vysílané kanály a programy přejmenovány a momentálně má televize šest programů: ČT1, ČT2, ČT24, ČT sport, ČT :D a ČT art.

Jedná se o veřejné médium, které je řízené zákonem o České televizi a je financováno z televizních poplatků, které pokrývají skoro 90%. V rámci televize působí ještě dvě studia, a to Televizní studio Brno a Ostrava. Mezi hlavní pořady můžeme zařadit Události, které jsou vysílány každý den večer v 19:00.

2. 5. 2. Komerční televizní média v ČR

Komerční televizní média vznikají za účelem co nejvyššího zisku a jejich hlavním příjmem jsou finance z reklamy. Zakládají se na efektivnosti a většinou na zábavní funkci, která má za úkol přilákat svým odlišným obsahem od veřejnoprávní (seriózní) televize spoustu diváků.

Mezi takové můžeme zařadit:

TV NOVA

Televize, která zahájila své vysílání v roce 1994, a spíš než zpravodajství nám poskytuje především komerční a zábavní programy, které mají přilákat co nejvíce diváků. Již dlouhou dobu patří mezi nejsledovanější stanice v České republice.

Momentálně má pod sebou šest programů: Nova Cinema, Nova Action, Nova Gold, a Nova2, Nova Sport1 a Nova Sport2. Mezi hlavní pořady patří Televizní noviny, které jsou vysílány každý večer v 19:30.

TV PRIMA

Televize Prima začala vysílat v roce 1993, ale pod názvem FTV Premiéra a vysílání bylo pouze pro Prahu a její okolí. Od roku 1994 začala vysílat po celém území ČR. Patří jí druhé místo jako nejsledovanější komerční stanici. Provozuje dalších svých stanic: Prima Cool, Prima Love, Prima Max, Prima Zoom a Prima Comedy Central. Hlavní pořad Zpravodajství FTV Prima vysílá denně v 18:55.

3 KRAJE ČESKÉ REPUBLIKY A JEJICH ZÁKLADNÍ KULTURNÍ CHARAKTERISTIKY

3. 1. Umění a kultura a jejich základní definice a význam

V nejobecnějším pojetí lze umění chápat jako¹⁰:

- vysoký stupeň dovednosti, tvůrčí schopnosti v určitém oboru činnosti
- tvůrčí činnost člověka, kterou je vizuálně, verbálně, prostorově či zvukově reprodukována realita
- užívání dovedností a představivosti k vytváření estetických předmětů, prostředí nebo zážitků, které lze sdílet s druhými lidmi

Při spojení všech těchto definic nám může vzniknout jedna základní, podle které můžeme umění chápat jako: Využití dovedností a tvůrčí činnosti člověka k vytvoření a vyjádření estetických předmětů, prostředí či zážitků, ať už verbálně, prostorově nebo zvukově, ve kterých je odražena realita nebo představivost.

Kulturu můžeme charakterizovat podle německého badatele Klause P. Hansena, která má podle něj čtyři základní významy¹¹:

1. Za prvé se vztahuje na produkty kreativní a umělecké práce. Souhrn duchovních a materiálních hodnot vytvořených a vytvářených lidstvem v celé jeho historii, například hudba, divadlo, film, literaturu a výtvarné umění (Shakespeare, Goethe, Stravinskij, Tarkovskij, Dvořák, Fellini, Bergman).¹²

2. Za druhé charakterizuje určitý způsob života. Osoby, které nedisponují vzděláním, vkusem, správným chováním nebo duchovními zájmy, se zpravidla označují jakožto nekulturní lidé.

---

¹⁰ *Umění - Arts Lexikon* [online]. [cit. 2017-04-06]. Dostupné z:

<http://www.artslexikon.cz//index.php?title=Um%C4%9Bn%C3%AD>

¹¹ *Univerzita Jana Amose Komenského Praha* [online]. [cit. 2017-04-06]. Dostupné z:

<http://2012.elearning.ujak.cz/mod/book/view.php?id=2392&chapterid=643>

¹² *Univerzita Jana Amose Komenského Praha* [online]. [cit. 2017-04-06]. Dostupné z:

<http://2012.elearning.ujak.cz/mod/book/view.php?id=2392&chapterid=643>

Kultura je zde tedy chápána jako civilizovanost (etika, pravidla slušného chování, stolování, oblékání, apod.).¹³

3. Třetí význam pojmu kultura se užívá pro vymezení skupiny lidí s určitými vlastnostmi a zvláštnostmi. Jiné národy, jiná etnika proto v tomto smyslu označujeme jako cizí kultury.¹⁴

4. Čtvrtým významem slova kultura se můžeme setkat v zemědělství, biologii nebo v medicíně a dalších oborech. Hovoří se tam o kulturních rostlinách, o lesní kultuře, o kulturách v zemědělské produkci, o kulturách bakterií apod.. Kultura je zde výsledkem pěstitelské činnosti.¹⁵

Umění a kultura jsou dva provázané pojmy, které se v sobě navzájem odrážejí. Mají velmi dlouhou historii a tradici, a se kterými se pracuje již po staletí. V každém historickém období měly umění a kultura své určité zastoupení a pokaždé byly chápány a vyjadřovány jiným způsobem. Např. v období středověku mělo v tomto ohledu velké zastoupení náboženství a silná orientace na Boha. Až v pozdější době získaly tyto pojmy větší a širší význam. Kladl se větší důraz na člověka, jeho rozvoj a vzdělání.

Do kultury zařazujeme literaturu, umění, hudbu a vědu. Kultura je něco, do čeho se narodíme a musíme se této společnosti postupně integrovat a naučit se její zvyky a tradice, které jsou po staletí udržovány a předávány dalším a dalším generacím. Každá z kultur má své specifické znaky, kterými se odlišuje od kultur jiných. Je to dáno jednak geografickou polohou, historií a celkovým vývojem civilizace. Tyto kulturní specifika a znaky se do jednotlivých koutů světa šířily nejdříve v ústní podobě, postupně se tyto informace začaly zapisovat a uchovávat pro další generace či jiné kultury. Dnes se všechny nové poznatky o světě, kultuře, umění šíří pomocí médií - televize, rádia, tiskovin, internetových stránek. Vše lze vidět doloženo o fotografie, obrázky, dlouhé vyprávění, popisy.

Momentálně lze však namítat, jestli se všechny tyto informace zakládají na pravdě a nejsou šířeny pouze jako propagační materiál či zkreslené údaje pro lepší obraz dané země, regionu,

---

¹³ *Univerzita Jana Amose Komenského Praha* [online]. [cit. 2017-04-06]. Dostupné z: <http://2012.elearning.ujak.cz/mod/book/view.php?id=2392&chapterid=643>

¹⁴ *Univerzita Jana Amose Komenského Praha* [online]. [cit. 2017-04-06]. Dostupné z: <http://2012.elearning.ujak.cz/mod/book/view.php?id=2392&chapterid=643>

¹⁵ *Univerzita Jana Amose Komenského Praha* [online]. [cit. 2017-04-06]. Dostupné z: <http://2012.elearning.ujak.cz/mod/book/view.php?id=2392&chapterid=643>

či okresu. Rozdíly nejsou pouze mezi kontinenty, státy, ale také mezi kraji, okresy či obcemi. Každá z těchto entit má svou historii a kořeny v jiných tradicích a zvyklostech.

Umění už dále kulturu odráží a ztvárňuje jí takovou, jaká je, nebo jak si ji daný jedinec představuje. Umění může být vyjádřeno a ztvárněno mnoha formami – literárním dílem, malbou, fotografií, existuje mnoho možností, jak může být definováno.

Kulturní infrastruktura má v České republice velmi významný podíl. Jednak jejím prostřednictvím utváří obraz České republiky, ale také jednotlivých regionů, které rozvíjejí své tradice a utváří nové prostředí pro své obyvatele či návštěvníky.

3. 2. Kulturní služby České republiky

Pro následující kapitoly 3.2.1.–3.2.11. bylo čerpáno zejména z internetového portálu Národního informačního a poradenského střediska pro kulturu, konkrétně ze sekce Statistika kultury České republiky.^{16,17}

Každý ze 14 krajů České republiky má svou kulturní základnu, která se skládá z divadel, kin, výstav, muzeí, festivalů a dalších velmi zajímavých kulturních akcí. Pro každý z těchto krajů je kultura určitým specifickým vyjádřením svých tradic a obyčejů, kterými dokazují svou specifičnost a odlišení od ostatních.

Dle Statistiky kultury České republiky jsou poskytovatelé kulturních služeb rozděleni na:

3.2.1. Divadla

„Institute, které obvykle se svým uměleckým souborem a na svých scénách popř. ve svých sálech, pravidelně produkují divadelní a taneční představení. V rámci statistických šetření jsou vyčleněny dvě mutace: Mutace A je určena divadlům a divadelním seskupením zřizovaným orgány státní správy, kraji, obcemi a městy, která ve sledovaném roce zároveň zřizovala jeden či více divadelních či tanečních souborů.

Mutace B je určena pouze tzv. divadlům stagionového typu, tj. subjektům, které nezřizovaly soubory, ale vlastnily nebo měly v péči jednu či více budov a sálů, na jejichž scénách ve

---

¹⁶ Národní informační a poradenské středisko pro kulturu [online]. [cit. 2018-04-26]. Dostupné z: <http://nipos-mk.cz/>

¹⁷ Statistika kultury České republiky [online]. [cit. 2018-04-26]. Dostupné z: <https://statistikakultury.cz/>

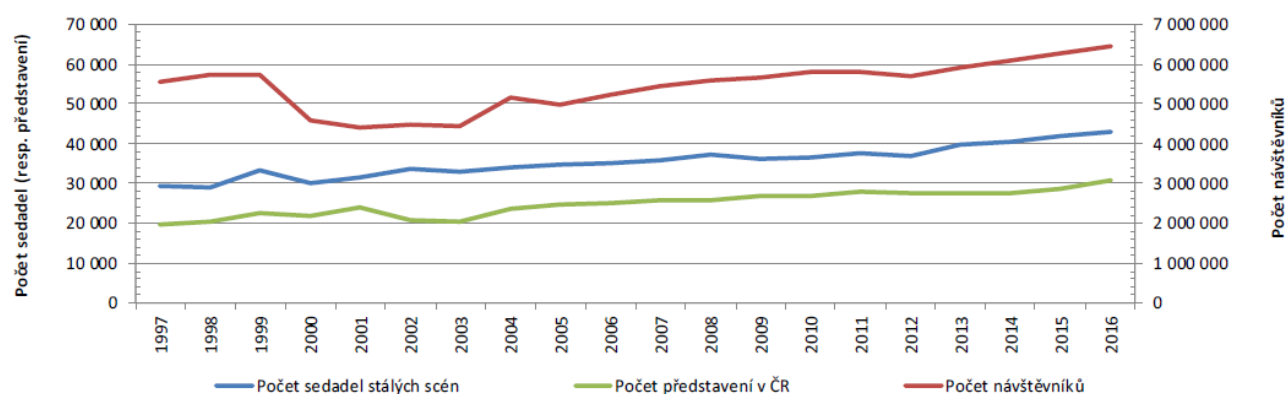
sledovaném roce uvedly alespoň 20 představení profesionálních divadelních a tanečních souborů.¹⁸

Za rok 2016 bylo evidováno v České republice 175 divadel, která pravidelně produkují divadelní a taneční představení s 189 stálými scénami v provozu. A 66 divadel bez vlastního profesionálního divadelního souboru – stagiony, se 127 stálými scénami v provozu.

Tabulka č. 3.1 – Vývoj vybraných ukazatelů v letech 1997–2016

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Počet divadel (bez stagion)	86	87	116	118	127	110	101	119	121	125	130	133	137	151	153	153	152	152	155	175
Počet stálých scén v provozu	102	99	116	121	130	129	127	134	143	145	144	148	150	160	169	166	174	177	180	189
Počet sedadel stálých scén	29 450	28 889	33 411	30 223	31 589	33 597	33 072	34 115	34 863	34 929	35 796	37 322	36 033	36 648	37 622	36 789	39 616	40 469	41 872	42 815
Počet sedadel na 1 tis. obyv.	2,9	2,8	3,2	2,9	3,1	3,3	3,2	3,3	3,4	3,4	3,5	3,6	3,4	3,5	3,6	3,5	3,8	3,8	4,0	4,1
Počet návštěvníků v ČR v tis.	5 538	5 733	5 743	4 589	4 405	4 489	4 437	5 149	4 976	5 235	5 448	5 606	5 657	5 805	5 794	5 699	5 896	6 108	6 269	6 437
Počet návštěvníků na 1 tis. obyv.	537	557	559	447	431	440	435	504	486	510	528	538	539	552	552	542	561	580	594	609
Počet návštěvníků na 1 sedadlo	188	198	172	152	139	134	134	151	143	150	152	150	157	158	154	155	149	151	150	150
Počet představení v ČR	19 589	20 336	22 655	21 997	23 950	20 857	20 247	23 532	24 563	24 888	25 785	25 703	26 921	26 883	27 959	27 526	27 500	27 533	28 519	30 891

Graf č. 3.1 – Vývoj vybraných ukazatelů v letech 1997–2016

Zdroj: <https://statistikakultury.cz/wp-content/uploads/2017/11/Statistika-2016-divadla.pdf>

3.2.2. Periodický tisk

„Rozumíme noviny, časopisy a jiné tiskoviny vydávané pod stejným názvem, se stejným obsahovým zaměřením a v jednotné grafické úpravě nejméně dvakrát v kalendářním roce. Statistické zjišťování v oblasti periodického tisku zahrnuje všechny periodicky tištěné publikace, které jsou vydávány a registrovány podle zákona č.46/2000 Sb., o právech a

¹⁸ Poskytovatelé kulturních služeb. *Statistika kultury České republiky* [online]. [cit. 2018-07-10]. Dostupné z: <https://statistikakultury.cz/poskytovatele-kulturnich-sluzeb/>

povinnostech při vydávání periodického tisku a některých dalších zákonů (Tiskový zákon) a jsou dostupné veřejnosti (prodávány nebo distribuovány zdarma).“¹⁹

Za rok 2016 evidujeme celkem 5234 periodik, z toho 109 deníků, 1351 ostatních novin a 3774 časopisů. Z toho je 1957 časopisů pro širokou veřejnost a 1819 časopisů pro specifické skupiny čtenářů.

3.2.3. Veřejné knihovny

„Významnými institucemi pro uchování kulturního a vědeckého dědictví (archivují vzácné knihovní fondy, zajišťují jejich digitalizaci apod.) a zároveň shromažďují a veřejnosti zpřístupňují produkty současné kultury. V posledních letech veřejné knihovny poskytují stále více i jiné služby než klasické půjčování knih. Mezi ně patří poskytování informací, kulturní a vzdělávací pořady či přístup k internetu.“²⁰

Za rok 2016 bylo evidováno 5 353 knihoven, z toho 1 Národní knihovnu ČR, 1 Moravskou zemskou knihovnu a 13 krajských knihoven.

3.2.4. Muzea a galerie

„Muzea, galerie (muzea výtvarných umění) a památníky (dále jen muzea) jsou stálé, nevýdělečné instituce otevřené veřejnosti, které získávají, uchovávají, zkoumají a vystavují hmotné doklady o člověku a jeho prostředí. Muzea představují nezastupitelnou součást kulturního dědictví. Významnými zřizovateli, zejména velkých muzeí, jsou orgány státní správy, kraje, obce a města. Nemalou část muzeí založily také spolky, obecně prospěšné společnosti, nadace, církve, fyzické a právnické osoby a jiné subjekty. Z pohledu specializace jsou nejpočetněji zastoupena muzea všeobecná (tzv. vlastivědná), muzea výtvarných umění (galerie), dále muzea zaměřená na průmysl, vědu a techniku, historii a přírodu. Struktura muzeí podle zřizovatelů i zaměření je dlouhodobě relativně stálá.“²¹

Za rok 2016 evidujeme 45 galerií v provozu, 440 muzeí a památníků v provozu, 340 poboček muzeí a galerií v provozu, 2 138 expozic muzeí a galerií a 4 101 uspořádaných výstav.

---

¹⁹ Poskytovatelé kulturních služeb. *Statistika kultury České republiky* [online]. [cit. 2018-07-10]. Dostupné z: <https://statistikakultury.cz/poskytovatele-kulturnich-sluzeb/>

²⁰ Poskytovatelé kulturních služeb. *Statistika kultury České republiky* [online]. [cit. 2018-07-10]. Dostupné z: <https://statistikakultury.cz/poskytovatele-kulturnich-sluzeb/>

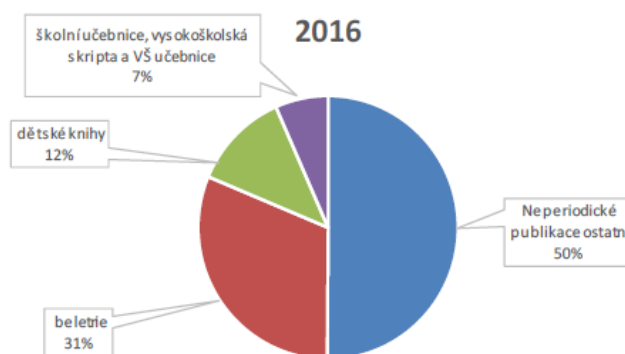
²¹ Poskytovatelé kulturních služeb. *Statistika kultury České republiky* [online]. [cit. 2018-07-10]. Dostupné z: <https://statistikakultury.cz/poskytovatele-kulturnich-sluzeb/>

3.2.5. Neperiodické publikace

„Zahrnují rozmnoženiny literárních, vědeckých a uměleckých děl určené k veřejnému šíření, které jsou vydávány jednorázově, popř. nejvýše jednou za rok anebo po částech i častěji, tvoří-li obsahově jeden celek.“²²

Za rok 2016 bylo vydáno celkem 17 815 titulů, z toho 5 559 byla beletrie, 2 157 dětských knih a 1 172 titulů zahrnovaly školní učebnice, vysokoškolská skripta a VŠ učebnice.

Graf č. 3.2 – Neperiodické publikace

Zdroj: <https://statistikakultury.cz/wp-content/uploads/2017/11/Statistika-2016-neperiodicke-publikace.pdf>

3.2.6. Památkové objekty

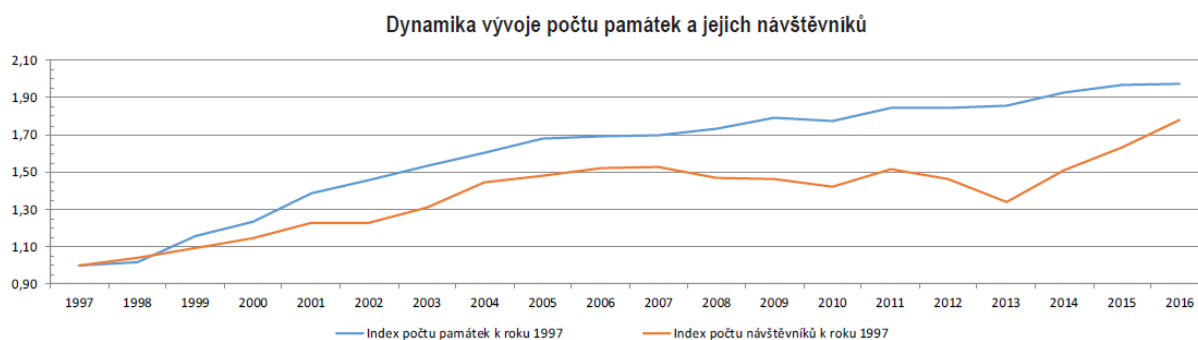
„Jsou významnou součástí kulturního dědictví, zároveň však mají nemalý význam pro současný společenský a kulturní život měst a obcí (pořádání výstav, koncertů, divadelních představení apod.). Nejvíce památek je ve správě Národního památkového ústavu, další jsou ve správě krajů, obcí, měst, spolků, církve, podnikatelů a jiných subjektů. Dvanáct památkových objektů na území ČR je v současné době zapsáno v seznamu UNESCO.“²³

Do této sekce patří především hrady, zámky, kostely kláštery, zříceniny atd., kdy za rok 2016 byl evidován počet 316 hradů, zámků a ostatních památek za vstupné. Počet návštěvníků oproti roku 1997 stoupl o více než 6 000.

²² Poskytovatelé kulturních služeb. *Statistika kultury České republiky* [online]. [cit. 2018-07-10]. Dostupné z: <https://statistikakultury.cz/poskytovatele-kulturnich-sluzeb/>

²³ Poskytovatelé kulturních služeb. *Statistika kultury České republiky* [online]. [cit. 2018-07-10]. Dostupné z: <https://statistikakultury.cz/poskytovatele-kulturnich-sluzeb/>

Graf č. 3.3 – Dynamika vývoje počtu památek a jejich návštěvníků

Zdroj: <https://statistikakultury.cz/wp-content/uploads/2017/11/Statistika-2016-pamatkove-objekty.pdf>

3.2.7. Vydavatelé

„Vydavatel je fyzická či právnická osoba odpovědná za přípravu neperiodické či periodické publikace, hudebního nosiče (audio, video i elektronického) k vydání, a to z hlediska jejího intelektuálního obsahu a je odpovědná za její výrobu a veřejné či neveřejné rozšiřování. Vydavatelem je každá firma (instituce), která vydává publikace prostřednictvím určitého nakladatelství, a také nakladatelství samotná, a to na základě vydavatelského oprávnění. Tato soustavná nebo příležitostná vydavatelská činnost zpravidla přímo nebo nepřímo souvisí s hlavní sférou působnosti firmy (instituce).“²⁴

Tabulka č. 3.2 – Počet vydavatelů periodického tisku a neperiodických publikací za rok 2016

		2016
Celkem		997
v tom zřizovaných	Ministerstvem kultury	4
	Jinými ministerstvy	11
	Vysokými školami	35
	Státními ústředními orgány	1
	Dalšími orgány státní správy	16
	Hl. M. Prahou	3
	Statutárními městy	-
	Kraji	8
	Obcemi, městy nebo městskými částmi	-
	Odborovými organizacemi	1
	Podnikatelskými subjekty – práv. osobami	513
	Podnikateli – fyzickými osobami	313
	Spolky	59
	Obecně prospěšnými společnostmi	15
	Církvemi	14
	Jinými (např. Nadacemi, družstvy)	4

Zdroj: <https://statistikakultury.cz/wp-content/uploads/2017/11/Statistika-2016-vydavatele.pdf>

²⁴ Poskytovatelé kulturních služeb. *Statistika kultury České republiky* [online]. [cit. 2018-07-10]. Dostupné z: <https://statistikakultury.cz/poskytovatele-kulturnich-sluzeb/>

3.2.8. Výstavní činnost v oblasti profesionálního umění a architektury

„Zajišťují galerie, výstavní síně, popř. i jiné vhodné prostory. Významným znakem těchto prostor resp. institucí je skutečnost, že nevlastní sbírkové předměty. Z celkového počtu statisticky šetřených galerií a výstavních síní jich je nejvíce soukromých. Významnými zřizovateli jsou také obce, církve, nadace, spolky, obecně prospěšné společnosti, odborové organizace, orgány státní správy a vysoké školy.“²⁵

Za rok 2016 bylo evidováno 286 subjektů se 472 výstavními síněmi a 2 517 uspořádanými výstavami.

3.2.9. Kulturně vzdělávací a zájmová činnost

„Pořádají kulturní zařízení (obvykle kulturní domy), popř. kulturní komise a referáty městských a obecních úřadů, spolky, obecně prospěšné společnosti, obchodní korporace, drobní podnikatelé a subjekty zřizované církvemi.“²⁶

Za rok 2016 bylo sledováno celkem 615 kulturních zařízení a v těchto kulturních zařízeních bylo uspořádáno 106 719 akcí.

Tabulka č. 3.3 – Počet kulturních a společenských akcí za rok 2016

		2016
Počet akcí celkem		106 719
z toho	představení	59 347
	koncertů	6 453
	výstav	2 526
	ostatních kulturních akcí	37 329
	festivalů, přehlídek, soutěží aj.	1 064
Počet	počítačů pro veřejný internet	656
	objektů	161
	vydáváných periodik	294
	pronájmů jiným uživatelům	27 824
	návštěvníků	10 583 713
	zaměstnanců včetně externích (přepočtený stav)	7 385,7
dobrovolných pracovníků		2 468

Zdroj: <https://statistikakultury.cz/wp-content/uploads/2017/11/Statistika-2016-kulturni-domy.pdf>

²⁵ Poskytovatelé kulturních služeb. *Statistika kultury České republiky* [online]. [cit. 2018-07-10]. Dostupné z: <https://statistikakultury.cz/poskytovatele-kulturnich-sluzeb/>

²⁶ Poskytovatelé kulturních služeb. *Statistika kultury České republiky* [online]. [cit. 2018-07-10]. Dostupné z: <https://statistikakultury.cz/poskytovatele-kulturnich-sluzeb/>

3.2.10. Festivally

„Jsou významnými pravidelně pořádanými kulturními akcemi. Podle oborů kulturních aktivit je členíme na divadelní, hudební, taneční, filmové a literární. V jednotlivých oborech se mohou festivaly dále členit podle žánrů (např. činohra, loutky, lidový tanec, hudební divadlo nebo film hraný, dokumentární, animovaný atd.). Významnou charakteristikou festivalů je také skutečnost, zda na nich vystupují profesionální či amatérští umělci, dětské soubory nebo jednotlivci a zda jsou pořádány pro národnostní menšiny či zdravotně postižené osoby. Z pohledu kulturního dosahu lze rozlišovat festivaly mezinárodní, celostátní a regionální.“²⁷

Na tabulce níže lze vidět počet uspořádaných festivalů za rok 2016, a to 487. Těchto 487 uspořádaných festivalů se dále dělí na žánrově odlišné – divadelní a taneční, hudební a filmové.

Tabulka č. 3.4 – Počet a žánr festivalů za rok 2016

		2016	
Počet festivalů celkem		487	
v tom	mezinárodní	243	
	celostátní	122	
	regionální	122	
Festivaly	s převážující účastí profesionálů	235	
	s převážující účastí neprofesionálů	195	
	s převážující účastí dětských souborů	39	
	ostatní	18	
	převážně pro národnostní menšiny	13	
	převážně pro handicapované	15	
Počet festivalů podle převážujícího žánru		487	
v tom	divadelní a taneční	činohra	46
		loutky	4
		balet	-
		hudební divadlo (opera, opereta, muzikál)	1
		současný tanec a pohybové divadlo včetně pantomimy	22
		lidový tanec	31
		divadlo poezie a umělecký přednes	5
		vicežánrové (cross over)	12
		divadlo pro děti (včetně dětského)	6
		ostatní (vyjmenovat)	13
	hudební	komorní a symfonická hudba	51
		vokální hudba	19
		folk a country	23
		dechová hudba	15
		jazzová hudba	20
		rocková hudba	27
		lidová (etnická) hudba	14
		taneční a popová hudba	9
		Techno	-
vicežánrové (cross over)		38	
ostatní (vyjmenovat)	43		
filmový	film hraný	13	
	film dokumentární/reportáž	10	
	film animovaný	3	
	film experimentální	-	
	vice typů (hraný, dokumentární, animovaný, experimentální apod.)	28	
	ostatní (vyjmenovat)	3	
vicežánrové festivaly všech oborů		31	

Zdroj: <https://statistikakultury.cz/wp-content/uploads/2017/11/Statistika-2016-festivaly.pdf>

²⁷ Poskytovatelé kulturních služeb. *Statistika kultury České republiky* [online]. [cit. 2018-07-10]. Dostupné z: <https://statistikakultury.cz/poskytovatele-kulturnich-sluzeb/>

3.2.11. Hudební tělesa

„Profesionální hudební tělesa představují zejména velké symfonické orchestry, komorní filharmonie, komorní orchestry, komorní soubory a pěvecké sbory.

Z celkového počtu statisticky šetřených profesionálních hudebních těles je jich nejvíce zřízeno spolky, obecně prospěšnými společnostmi a podnikatelskými subjekty. Mezi další zřizovatele patří MK ČR a jiné orgány státní správy, kraje, obce a Český rozhlas.“²⁸

Za rok 2016 bylo evidováno 44 hudebních souborů, které se dále rozdělily na 74 těles. Celkem bylo uspořádáno 3 186 koncertů.

3. 3. Charakteristiky krajů České republiky

Českou republiku lze z hlediska členění území rozdělit do tří částí:

1. urbanisticko-sídelní část
2. územně-technická část
3. administrativně-správní část

Administrativně-správní část je nejpoužívanější z výše uvedených tří rozdělení, jelikož zachycuje velkou spoustu statistických dat

Z mezinárodního pohledu členění a statistické srovnatelnosti, především pro statistický úřad Evropské Unie, Eurostat, se používá členění NUTS, neboli Nomenklatura územních statistických jednotek. V rámci České republiky se používají tři stupně tohoto členění, a to NUTS 0, resp. NUTS 1, který představuje stát – celou Českou republiku, NUTS 2, který představuje regiony soudržnosti – Praha, Střední Čechy, Jihozápad, Severozápad, Severovýchod, Jihovýchod, Střední Morava a Moravskoslezsko. Posledním stupněm je NUTS 3, který představuje kraje.

Česká republika je rozdělena na 14 krajů, a to: Hlavní město Praha, Jihočeský kraj, Jihomoravský kraj, Karlovarský kraj, Kraj Vysočina, Královéhradecký kraj, Liberecký kraj, Moravskoslezský kraj, Olomoucký kraj, Pardubický kraj, Plzeňský kraj, Středočeský kraj, Ústecký kraj a Zlínský kraj. Po přijetí novelizace územní klasifikace byla přijata klasifikace

---

²⁸ Poskytovatelé kulturních služeb. *Statistika kultury České republiky* [online]. [cit. 2018-07-10]. Dostupné z: <https://statistikakultury.cz/poskytovatele-kulturnich-sluzeb/>

pro menší celky, obce a kraje, a má označení LAU, neboli Local Administrative Units. Jednotku LAU 1 představují okresy a hlavní město Praha a jednotku LAU 2 obce.²⁹

Tabulka č. 3.5 – Členění území NUTS podle počtu obyvatel

Úroveň	Doporučený min. počet obyvatel	Doporučený max. počet obyvatel
NUTS 1	3 000 000	7 000 000
NUTS 2	800 000	3 000 000
NUTS 3	150 000	800 000

Zdroj: <https://www.euroskop.cz/8642/sekce/spravni-cleneni-system-nuts/>, vlastní zpracování

Dle 129/2000 Sb. Zákona o krajích je kraj definován jako územní společenství občanů, které má právo na samosprávu. Je veřejnoprávní korporací, která má vlastní majetek a vlastní příjmy vymezené zákonem a hospodaří za podmínek stanovených zákonem podle vlastního rozpočtu. Kraj vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývajících.³⁰

Vymezení krajů vychází z Ústavního zákona č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků (VÚSC), neboli samosprávných krajů.^{31,32}

- **Hlavní město Praha**, vymezeno územím hlavního města Prahy
- **Středočeský kraj** – správní centrum v Praze, 12 okresů
- **Jihočeský kraj** – správní centrum v Českých Budějovicích, 7 okresů
- **Plzeňský kraj** – správní centrum v Plzni, 7 okresů
- **Karlovarský kraj** – správní centrum v Karlových Varech, 3 okresy
- **Ústecký kraj** – správní centrum v Ústí nad Labem, 7 okresů
- **Liberecký kraj** – správní centrum v Liberci, 4 okresy
- **Královéhradecký kraj** – správní centrum v Hradci Králové – 5 okresů
- **Pardubický kraj** – správní centrum v Pardubicích – 4 okresy
- **Kraj Vysočina** – správní centrum v Jihlavě, 5 okresů
- **Jihomoravský kraj** – správní centrum v Brně, 7 okresů
- **Olomoucký kraj** – správní centrum v Olomouci, 5 okresů
- **Moravskoslezský kraj** – správní centrum v Ostravě, 6 okresů
- **Zlínský kraj** – správní centrum ve Zlíně, 4 okresy

²⁹ Charakteristika územního uspořádání České republiky. Český statistický úřad [online]. [cit. 2018-07-10]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20536380/1379-07ch.pdf/81bd32e8-e118-4ae0-a5bc-cd51a038bbb4?version=1.0>

³⁰ <http://zakony.centrum.cz/zakon-o-krajich/>

³¹ Kraj. Český statistický úřad [online]. [cit. 2018-07-02]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/rso/kraj>

³² <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1997-347>

3.3.1. Hlavní město Praha

Praha, hlavní město České republiky se nachází uprostřed Čech a Středočeského kraje a je také jeho hlavním centrem. Praha se dělí na několik historických jader – Hradčany, Malá Strana, Staré Město (vč. Josefova), Nové Město a Vyšehrad, městem protéká řeka Vltava. Dělí se na 22 obvodů a 57 městských částí. Město je vymezeno v zákoně o hlavním městě Praha, č. 131/2000 Sb. (dále jen „Zákon“). Tento zákon vymezuje jeho postavení jako hlavního města a jeho městských částí. Nevztahuje se na něj ani obecný zákon o obcích ani o krajích, avšak výše zmíněný zákon o hlavním městě Praha tyto zákony nahrazuje a v mnohých věcech se s nimi shoduje.

Hlavní město Praha je veřejnoprávní korporací, která má vlastní majetek, má vlastní příjmy vymezené tímto nebo zvláštním zákonem a hospodaří za podmínek stanovených tímto nebo zvláštním zákonem podle vlastního rozpočtu. V části první, paragrafu č. 3 je uvedeno, že hlavní město Praha se člení na městské části. Tyto městské části v rozsahu stanoveném zákonem a Statutem vystupují v právních vztazích svým jménem a nesou odpovědnost z těchto vztahů vyplývající.³³

Sociální a ekonomická charakteristika

Rozloha města je 496 km² a žije zde 1 294 513³⁴ obyvatel s hustotou 2 581 obyvatel/km². Průměrný věk obyvatel byl v roce 2016 42 let, což je stejné jako průměr České republiky. Velký podíl na průměrném věku obyvatelstva mají především mladší osoby, které se do hlavního města stěhují za účelem studia nebo také za prací, jelikož je zde velký výběr pracovních míst.

Vzdělání

V hlavním městě bylo v roce 2016 evidováno 410 mateřských škol, 269 základních škol, 185 středních škol, včetně 67 gymnázií a 30 vysokých škol. Z vysokých škol je nejvýznamnější Univerzita Karlova se 17 fakultami, z nich se některé nacházejí v jiných městech než v Praze, dále lze zmínit Vysokou školu ekonomickou se 6 fakultami, Českou zemědělskou univerzitu, České vysoké učení technické, Akademie výtvarných umění nebo Policejní akademie ČR.

---

³³ 131/2000 Sb. Zákon o hlavním městě Praze [online]. [cit. 2017-10-08]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-131>

³⁴ Český statistický úřad [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xa>

Zemědělství a průmysl

Zemědělská produkce v Praze téměř neexistuje, snad kromě zelinářství, které pokrývá jen velmi malou část spotřeby.

Co se týká průmyslu, tak stále pokračuje postupná restrukturalizace tohoto odvětví. Největší průmyslové čtvrtě se nachází na severovýchodě (Vysočany), kde je lokalizována asi jedna čtvrtina celého průmyslového odvětví Prahy. Další lokalitou s průmyslovými podniky je jihozápad (Smíchov).

Mezi hlavní odvětví patří strojírenský, elektrotechnický a potravinářský průmysl. Mezi hlavní podniky těchto odvětví patří

Z hlediska ekonomické situace je Praha hospodářským centrem České republiky a vytváří asi jednu čtvrtinu HDP, za rok 2016 to bylo 1 193 240 mil. Kč. Takto vysoké HDP je pro Prahu typické, jelikož zde pracuje mnoho lidí, kteří zde za prací dojíždí, avšak registrují zde své podniky. Je zde také lokalizováno mnoho sídel nadnárodních a zahraničních firem.

Nezaměstnanost

Nezaměstnanost v hlavním městě je podprůměrná a dlouhodobě má nejnižší nezaměstnanost v republice. Nejvyšší počet nezaměstnaných osob byl zaznamenán v roce 2013, a to 44 922 osob s podílem 5,14% na obyvatelstvu ve věku 15–64 let. Naopak nejmenší nezaměstnanost byla zaznamenána v roce 2007 a 2008.

Doprava

Praha je hlavní dopravní křižovatkou a uzlem v České republice. Prahou prochází hlavní dálniční tahy – D1 do Brna a Ostravy, D5 do Plzně, D8 do Ústí nad Labem a D11 do Hradce Králové. Kolem hlavního města byl také vybudován tzv. Pražský okruh a Městský okruh, který by měl ulevit dopravě v centru města. Nejen, že je Praha silniční křižovatkou, ale také železniční a procházejí jí hlavní železniční koridory. Je uzlem nejen pro příměstskou, ale také pro dálkovou přepravu. Letecká doprava je zajišťována na Letišti Václava Havla.

Umění a kultura

Město Praha je hlavním centrem umění, kultury a cestovního ruchu v České republice. Nachází se zde nejvýznamnější památky v rámci České republiky a patří mezi nejnavštěvovanější města Evropy.

Historické centrum Prahy - Pražský hrad, Hradčany, Malá Strana, Karlův most, Staré město, Josefov, Nové Město a Vyšehrad, je zapsáno na Seznamu světového kulturního dědictví UNESCO. Praha má svou bohatou historii, která sahá až do 8. století.

O značný rozvoj města, se zasadil jeden z nejslavnějších a nejvýznamnějších panovníků, Karel IV. z jehož dob panování pochází mnoho důležitých památek.

Mezi nejnavštěvovanější místa a památky patří komplex Pražského hradu s katedrálou sv. Víta, Karlův most, Staroměstské náměstí s orlojem, který je umístěn na věži Staroměstské radnice, Prašná brána, Obecní dům, dům U Černé Matky Boží, chrám sv. Mikuláše, Strahovský klášter, Vyšehrad.

V Praze se pořádají kulturní akce národního a mezinárodního významu a bylo vyhlášeno jako Evropské město kultury 2000. Velmi navštěvovaná jsou také muzea a galerie jako Národní muzeum, Národní galerie, Galerie Rudolfinum, Centrum současného umění DOX, Národní technické muzeum, Muchovo muzeum, Židovské muzeum nebo Muzeum Bedřicha Smetany či Antonína Dvořáka. Z divadel lze zmínit určitě Národní divadlo, Divadlo na Vinohradech, Stavovské divadlo, kde se uskutečnily premiéry Mozartových oper, Laterna magika, Dejvické divadlo nebo Hudební divadlo Karlín. V Praze má také sídlo Česká filharmonie.

Dle Českého statistického úřadu se v Praze za rok 2011 nacházelo 86 veřejných knihoven včetně poboček, 31 muzeí a památníků, 6 galerií a celkem bylo uspořádáno 397 výstav.

Dále zde bylo zpřístupněno návštěvníkům za vstupné 24 památkových objektů a uspořádalo se celkem 923 kulturních akcí, z čehož bylo 54 samostatných výstav, 381 samostatných koncertů, 237 dramatických vystoupení a 6 kulturních akcí při prohlídkách nebo nočních prohlídkách.³⁵

Příspěvkové organizace zřizované Ministerstvem kultury: Česká filharmonie, Institut umění – Divadelní ústav, Knihovna a tiskárna pro nevidomé K. E. Macana, Národní divadlo,

---

³⁵ Český statistický úřad [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/23-kultura-2m5mql25d6>

Národní filmový archiv, Národní galerie v Praze, Národní informační a poradenské středisko pro kulturu, Národní knihovna ČR, Národní muzeum, Národní památkový ústav,

Národní technické muzeum, Památník národního písemnictví, Pražský filharmonický sbor, Uměleckoprůmyslové museum v Praze.

Příspěvkové organizace zřizované Magistrátem hlavního města Prahy: Divadlo na Vinohradech, Divadlo Na zábradlí, Divadlo pod Palmovkou, Divadlo Spejbla a Hurvínka, Divadlo v Dlouhé, Hudební divadlo v Karlíně, Městská divadla pražská, Divadlo Minor, Studio Ypsilon, Švandovo divadlo na Smíchově, Galerie hlavního města Prahy, Muzeum hlavního města Prahy, Symfonický orchestr hlavního města Prahy FOK,

Hvězdárna a planetárium hl. m. Prahy, Národní kulturní památka Vyšehrad, Pražská informační služba, Městská knihovna v Praze.³⁶

3.3.2. Jihočeský kraj

Jihočeský kraj se nachází na jihu Čech a sousedí s Plzeňským, Středočeským, Jihomoravským krajem a krajem Vysočina. Dále tvoří hranici s Rakouskem a Německem, které umožňují díky svým vyspělým regionům – Horní Rakousko a Bavorsko, přeshraniční regionální spolupráci. Vzhledem ke své geografické poloze a přírodnímu potenciálu, patří k územím, které byly osídleny již v raném středověku. Je vnímán jako zemědělská oblast s významným rybníkářstvím a lesním hospodářstvím.

Jádro kraje tvoří Třeboňská a Českobudějovická pánev, které jsou odděleny vyvýšeninou Lišovského prahu. Na jihu/jihozápadě se nachází Novohradské hory a CHKO Šumava. Nejvyšší bod kraje je Plechý s 1378 m n. m.

Přírodní hydrogeografickou osou je řeka Vltava, která dělí Jihočeský kraj na západní a východní část. Celé území patří do povodí horní a střední Vltavy s přítoky Otavou, Lužnicí, Malší atd.

---

³⁶ BERNARD, Josef, PATOČKOVÁ, Věra, Daniel ČERMÁK a Kateřina VOJTÍŠKOVÁ, ed. *Kultura v krajích České republiky*. Praha: Sociologický ústav Akademie věd České republiky, 2012, s. 330-331. ISBN 978-80-7330-222-1.

Sociální a ekonomická charakteristika

Rozloha Jihočeského kraje je 10 056 km², což je skoro 13% území České republiky a žije zde 640 196 obyvatel³⁷ s hustotou zalidnění asi 63 obyvatel/km².

Zalidnění kraje je značně nerovnoměrné. Nej hustěji zalidněnou částí jsou České Budějovice – Rudolfov – Hluboká nad Vltavou – Zliv.

Naopak nejmenší hustota osídlení je v oblasti Novohradských hor. V pěti největších městech kraje je soustředěna více než jedna třetina obyvatel.

Věková struktura je víceméně srovnatelná s průměrem ČR – 42 let. Od celkové demografické struktury kraje se liší pohraniční okresy Český Krumlov a Prachovice, které mají pestřejší národnostní složení.

V posledních 10–15 letech pozorujeme pokles obyvatelstva, zejména v okresech Strakonice a Písek a nárůst obyvatelstva v okresech České Budějovice a Český Krumlov.

Vzdělání

Důležitou součástí kraje je vzdělání, za rok 2016 bylo evidováno 314 mateřských škol, 257 základních škol, 90 středních škol, včetně 23 gymnázií. Především zde najdeme Jihočeskou univerzitu s devíti fakultami nejrůznějšího zaměření. Dále pak Vysokou školu technickou a ekonomickou v Českých Budějovicích, soukromou Vysokou školu evropských a regionálních studií, z.ú. a soukromou Filmovou akademii Miroslava Ondříčka v Písku.

Zemědělství a průmysl

Jihočeský kraj je převážně vnímán jako zemědělská oblast s významným rybníkářstvím a od přelomu 19. a 20. století dochází k postupnému rozvoji průmyslové výroby. Tento kraj lze charakterizovat jako zemědělsko-průmyslový. Svou zemědělskou produkcí se podílí asi 10% na celkové produkci v České republice, ačkoliv jsou podmínky pro rostlinnou produkci méně příznivé. Nachází se zde hnědozemní, glejové a podzolové půdy a ve struktuře kraji je podíl orné půdy asi 31%.

---

³⁷ Český statistický úřad [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/x>

V rostlinné produkci převažují bramborářský výrobní typ, pěstování pšenice, žita, olejnin a brambor. V živočišné produkci zase chov skotu v Šumavském a Novohradském podhůří nebo také chov koní např. v hřebčíně v Netolici.

Jak již bylo zmíněno hlavním oblastí tohoto odvětví je rybníkářství (Třeboňsko, Budějovicko), které má v tomto regionu velmi dlouhou tradici.

Ryby se chovají na 25 000 ha vodních ploch, což je více než jedna polovina produkce v České republice.

Co se týká průmyslové výroby, patří Jihočeský kraj k průměrně rozvinutým průmyslovým regionům bez zastoupení těžkého průmyslu a bez významného zastoupení strategických odvětví a velkých podniků. V minulosti nebyl výrazně zasažen rozsáhlou industrializací a intenzivnější rozvoj průmyslu zde byl v 50–80. letech minulého století.

Po roce 1990 nastal dynamický rozvoj malého a středního podnikání. Průmysl je koncentrován hlavně v Českobudějovické aglomeraci, Táboře a Strakonících. Převažuje zpracovatelský průmysl – výroba potravin a nápojů (Č. Budějovice, Planá), výroba storjů (Tábor, Soběslav, Č. Budějovice). Dále pak textilní a oděvní průmysl (Písek, Strakonice, Třeboň, Jindřichův Hradec) a dřevozpracující průmysl ve Vimperku, Soběslavi, Č. Budějovicích a Lišově.

V kraji se také nachází jaderná elektrárna Temelín, která zajišťuje 25% produkce energie v České republice. Mezi největší podniky v kraji patří: Madeta a.s., Budvar a.s. Robert Bosh s.r.o., Rybníkářství Třeboň a.s., Jitona a.s., JIKA a.s. a spousta dalších.

„Na tvorbě hrubého domácího produktu v České republice se kraj v roce 2016 podílel asi 5,0 %, v přepočtu na 1 obyvatele kraj dosáhl 82,7 % republikového průměru a byl mezi kraji na 8. pozici.“³⁸

Nezaměstnanost

Vývoj nezaměstnanosti můžeme sledovat na grafu níže, který nám ukazuje, že od roku 2008 až do roku 2014, kdy dosáhla svého maxima (asi 18,7 tis.), nezaměstnanost převážně rostla. Od roku 2015 klesá a tento trend si drží až do dneška, kdy vykazuje pouze 2,83% podíl nezaměstnaných osob oproti roku 2014 kdy podíl dosahoval 5,9%.

---

³⁸ Český statistický úřad [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/x/charakteristika_kraje

Doprava

Z hlediska mezinárodní dopravy zaujímá Jihočeský kraj strategickou polohu na ose sever-jih. Krajem procházejí důležité celostátní a mezinárodní silnice jako severojižní železniční koridor (4.), cyklostezka evropského významu a také leží v blízkosti dunajského dopravního koridoru. Silniční i železniční síť vykazuje, vyjma částí pohraničí, relativně vysokou hustotu, ale nevyhovující technický stav komunikací. Dopravní obslužnost celkově nedosahuje standardů vyspělých regionů.

Umění a kultura

Oblast umění a kultury je v Jihočeském kraji velmi rozvinutá a rozmanitá. Je to dáno jeho kulturně-historickým potenciálem s více než 6 tisíci historickými objekty. Kraj ročně navštíví více než 1 milion turistů z toho asi 40% zahraničních turistů.

Mezi nejvíce navštěvované města patří Český Krumlov, České Budějovice, Třeboň, Prachatic, Tábor nebo Jindřichův Hradec.

Mezi další velmi navštěvovaná místa patří také hrady a zámky: Státní hrad a zámek Český Krumlov (na seznamu UNESCO), Státní zámek Hluboká nad Vltavou, hrad Rožmberk, Státní zámek Červená Lhota, hrad Zvíkov, hrad Helfenburk,

Státní hrad a zámek Jindřichův Hradec, zámek Bechyně, zámek Orlik. Dále lze zmínit vesnici Holašovice, která je zapsána na seznamu UNESCO a je ukázkou jihočeské architektury tzv. „selského baroka“. Pro zájemce o technické památky je v kraji historická železnice Tábor-Bechyně, Jidřichohradecké úzkokolejky, Lipenská přehrada nebo Kamenný most v Písku. Divadelním návštěvníkům lze doporučit Otáčivé hlediště Český Krumlov, Jihočeské divadlo nebo Divadlo J.K.Tyla.

Dle Českého statistického úřadu se v Jihočeském kraji za rok 2011 nacházelo 655 veřejných knihoven včetně poboček, 38 muzeí a památníků, 4 galerie a celkem bylo uspořádáno 249 výstav. Dále zde bylo zpřístupněno návštěvníkům za vstupné 33 památkových objektů a uspořádalo se celkem 803 kulturních akcí, z čehož bylo 56 samostatných výstav, 140 samostatných koncertů, 290 dramatických vystoupení a 99 kulturních akcí při prohlídkách nebo nočních prohlídkách.³⁹

---

³⁹ Český statistický úřad [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/23-kultura-2m5mq125d6>

Příspěvkové organizace zřizované Ministerstvem kultury: Husitské muzeum v Táboře

Příspěvkové organizace zřizované Jihočeským krajem: Divadlo Oskara Nebala Tábor, Alšova jihočeská galerie v Hluboké nad Vltavou, Muzeum Jindřichohradecka, Muzeum středního Pootaví Strakonice, Prachatické muzeum, Prácheňské muzeum v Písku, Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích, Regionální muzeum v Českém Krumlově,

Hvězdárna a planetárium České Budějovice s pobočkou na Kleti, Jihočeská komorní filharmonie České Budějovice, Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích

Statutární město České Budějovice: Jihočeské divadlo⁴⁰

Obrázek č. 3.1 – Český Krumlov

Zdroj: V. Tomášková, vlastní fotografie

3.3.3. Jihomoravský kraj

Jihomoravský kraj se nachází na jihu Moravy a sousedí se Zlínským, Olomouckým, Pardubickým a Jihočeským krajem a krajem Vysočina. Dále tvoří hranici se Slovenskem a Rakouskem. Kraj má velmi dobrou geografickou polohu s velmi rozmanitými přírodními podmínkami, které ovlivňují ráz krajiny a způsob jejího využívání.

---

⁴⁰ ⁴⁰ BERNARD, Josef, PATOČKOVÁ, Věra, Daniel ČERMÁK a Kateřina VOJTÍŠKOVÁ, ed. *Kultura v krajích České republiky*. Praha: Sociologický ústav Akademie věd České republiky, 2012, s. 337-338. ISBN 978-80-7330-222-1.

Jádro kraje tvoří Dyjsko-svratecký a Dolnomoravský úval. Na jihu se nachází Mikulovská vrchovina, na západě a severu Českomoravská a Brněnská vrchovina a na východě se nalézají Bílé Karpaty. Dále se v kraji nachází Středomoravské Karpaty a Výškovická brána, která spojuje Dyjsko-svratecký úval s Hornomoravským. Nejvyšší horou je Čupec s 819 m n. m. Kraj náleží do povodí řeky Moravy, která se svými přítoky odvádí vody do Dunaje a dále do Černého moře.

Sociální a ekonomická charakteristika

Rozloha Jihomoravského kraje je 7 188 km² a řadí se tak na 4. místo v České republice. Žije zde 1 183 207 obyvatel⁴¹ k 31. 12. 2017 s hustotou zalidnění asi 163 obyvatel/km². Přičemž nejvyšší hustota zalidnění je v hlavním centru kraje a zároveň v druhém největším městě České republiky, v Brně, a to cca 1 682 obyvatel/km².

Naopak nejnižší hustota obyvatelstva je na Znojemsku a Vyškovsku a to, 70–100 obyvatel/km². Charakter osídlení je odlišný od převážné části území České republiky a to tím, že v kraji převládají venkovská sídla s větším počtem obyvatel se zemědělským charakterem osídlení. Z hlediska struktury osídlení je značný rozdíl mezi nížinnou a pahorkatinnou částí. Na jihu a jihovýchodě se nachází velká venkovská sídla – Hodonínsko, Břeclavsko a na západě velký počet malých sídel – Českomoravská vrchovina.

V Brně, centru makroregionálního významu, žije více než 375 000 obyvatel avšak trend migrace obyvatelstva navyšuje počet obyvatel v periferních oblastech a to, Brno-venkov a dalšími obcemi sousedícími s městem Brno.

Město svým hospodářským významem převyšuje ostatní města kraje a je také nejvýznamnějším centrem obslužným a veletržním. Mezi další významná města kraje lze zařadit Znojmo, Břeclav, Hodonín a Vyškov.

Průměrný věk obyvatelstva je k roku 2016 42,2 let, čímž se kraj řadí na 6. místo s nejnižším průměrným věkem. Nejmladší obyvatelstvo se nachází v okrese Brno-venkov a nejvyšší průměrný věk má okres Hodonín.

---

⁴¹ Český statistický úřad [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xb/obyvatelstvo-xb>

Vzdělání

V kraji za rok 2016 bylo evidováno 659 mateřských škol, 480 základních škol a 123 středních škol včetně 40 gymnázií. V Jihomoravském kraji, přesněji v Brně, které vyniká svou podporou vědy a výzkumu, se nachází mnoho veřejných a soukromých vysokých škol a to např., Masarykova univerzita, Janáčkova akademie múzických umění, Univerzita obrany, Veterinární a farmaceutická univerzita Brno, Vysoké učení technické a Mendelova univerzita v Brně.

Zemědělství a průmysl

Zemědělství v Jihomoravském kraji má mimořádný význam a tradici. Tento význam souvisí s přírodními podmínkami i kulturně-historickými faktory.

Kraj má velký přírodní potenciál a podmínky pro zemědělskou výrobu. Podíl zemědělské půdy na celkové rozloze kraje je více než 60% s 85% orné půdy.

Mezi produkční oblasti patří Dolnomoravský a Dyjsko-svratecký úval, což jsou oblasti nížinného typu s kukuřičnou, řepařskou, zelinářsko-ovocnářskou a vinařskou (více než 90% plochy vinic v ČR) oblastí.

Další oblastí je pahorkatinná Českomoravská vrchovina s obilnářskou, smíšenou a bramborářskou oblastí. V živočišné produkci převažuje skot a prasata (Hodonínsko, Jarohněvice).

Po roce 1990 se výrazně snížil počet ekonomicky aktivních podniků v průmyslu a restrukturalizace průmyslu pokračuje až do dnešní doby. Nejvýznamnější odvětví průmyslu je strojírenství a zpracovatelský průmysl a také roste význam elektrotechnického a polygrafického průmyslu.

V Brně najdeme zastoupení především strojírenského a elektrotechnického průmyslu, ve Znojmě je to keramický a potravinářský průmysl, Blansko je významné hutnictvím železných kovů a Hodonín dřevozpracujícím, strojírenským a potravinářským průmyslem. Mezi významné průmyslové podniky Jihomoravského kraje patří Moravské naftové doly (MND a.s.) v Hodoníně, Zetor Brno a.s., Adamovské strojírný a.s. v Adamově, Královopolská strojírna a.s. v Brně, Tyco Electronics, s.r.o. v Brně, Zbrojovka Brno a.s., OTIS a.s.

v Břeclavi, Gumotex a.s. v Břeclavi, Moravskoslezské cukrovary a.s. v Hrušovanech nad Jevišovkou, Penam a.s. v Brně, Pivovar Starobrnno a další.

Na tvorbě hrubého domácího produktu se Jihomoravský kraj v roce 2015 asi 11 % a posledním trendem v kraji je meziroční zvýšení regionálního HDP o 4%.

Nezaměstnanost

Vývoj nezaměstnanosti ukazuje graf č., kde lze pozorovat výkyvy mezi jednotlivými lety. Nejvyšší počet nezaměstnaných osob byl v roce 2013, a to 71 970 osob s podílem 8,94% na obyvatelstvu ve věku 15-64 let. Naopak nejmenší nezaměstnanost byla zaznamenána v roce 2008, a to 43 063 osob s podílem 5,08% na obyvatelstvu ve věku 15–64 let.

Doprava

Jihomoravský kraj patří z hlediska dopravy k nejvýznamnějším krajům České republiky. Brno, v souladu se svým sídelním významem je 2. nejvýznamnějším dopravním uzlem a má tranzitní funkci v kraji. Rozvojovou osu tvoří dálnice D1 a D2 a krajem také procházejí multimodální koridory navazující na transevropskou síť TEN zemí EU. Kraj je také součástí I. a II. tranzitního železničního koridoru.

Hlavním cílem dopravních proudů v kraji je Brněnská aglomerace, která vyvolává závažné dopravní problémy a je potřeba dopravně odlehčit centrální části města.

Leteckou osobní i nákladní dopravu zajišťuje letiště Brno – Tuřany.

Umění a kultura

Jihomoravský kraj je velmi bohatý na kulturní, a taktéž na přírodní památky. Mezi nejnavštěvovanější místa patří hlavní město kraje Brno, Lednicko-valtický areál, vila Tugendhat v Brně či CHKO Bílé Karpaty a oblast Dolní Moravy.

Jako další lze zmínit také brněnský hrad Špilberk, archeologické památky v Dolních Věstonických, areály vinných sklepů, Státní zámek Kunštát, Státní zámek Milotice, zámek Buchlovice, zámek Vranov nad Dyjí se zříceninou Nového Hrádku, město Znojmo a Mikulov, které spolu s Brnem tvoří městské památkové rezervace. Mezi vesnické památkové rezervace se řadí Pavlov, Petrov – Plže a Blatnice pod sv. Antonínkem. V kraji je také velmi rozšířená cykloturistika.

Dle Českého statistického úřadu⁴² se v Jihomoravském kraji za rok 2011 nacházelo 714 veřejných knihoven včetně poboček, 37 muzeí a památníků, 4 galerie a celkem bylo uspořádáno 447 výstav. Dále zde bylo zpřístupněno návštěvníkům za vstupné 28 památkových objektů a uspořádalo se celkem 2 862 kulturních akcí, z čehož bylo 56 samostatných výstav, 111 samostatných koncertů, 31 dramatických vystoupení a 2 615 kulturních akcí při prohlídkách nebo nočních prohlídkách.

Příspěvkové organizace zřizované Ministerstvem kultury: Moravská galerie v Brně, Technické muzeum v Brně, Muzeum romské kultury v Brně, Moravské zemské muzeum Brno, Moravská zemská knihovna v Brně, Národní ústav lidové kultury ve Strážnici.

Příspěvkové organizace zřizované Jihomoravským krajem: Galerie výtvarného umění v Hodoníně, Jihomoravské muzeum ve Znojmě, Muzeum Brněnska, Muzeum Vyškovska ve Vyškově, Regionální muzeum v Mikulově, Masarykovo muzeum v Hodoníně, Hvězdárna Veselí nad Moravou.

Statutární město Brno: Muzeum města Brna, Centrum experimentálního divadla, Dům umění města Brna, Filharmonie Brno, Knihovna Jiřího Mahena v Brně, Divadlo Radost, Městské divadlo Brno, Národní divadlo Brno, Hvězdárna a planetárium Brno.⁴³

3.3.4. Karlovarský kraj

Karlovarský kraj se nachází na západě Čech a sousedí s Ústeckým, Středočeským a Plzeňským krajem. Také tvoří hranici se Spolkovou republikou Německo.

Na severu kraje se nachází Krušné hory přecházející do podkrušnohorských pánví s nejvyšší horou kraje, Klínovcem s 1 243 m n. m. Na jihozápadě se nachází Slavkovský les a na severozápadě Doupovské hory. Krajem protékají řeky Ohře, která patří k velmi významným tokům, dále Teplá, která protéká údolím Karlových Varů, kde vyvěrá spousta horkých pramenů, poté řeka Svatava a Bystřice. Řeka Teplá se následně vlévá do Ohře.

---

⁴² Český statistický úřad [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/23-kultura-sport-zkzdh33n8l>

⁴³ BERNARD, Josef, PATOČKOVÁ, Věra, Daniel ČERMÁK a Kateřina VOJTÍŠKOVÁ, ed. *Kultura v krajích České republiky*. Praha: Sociologický ústav Akademie věd České republiky, 2012, s. 363-364. ISBN 978-80-7330-222-1.

Sociální a ekonomická charakteristika

Rozloha Karlovarského kraje je 3 310 km², čímž se řadí mezi nejmenší kraje České republiky. Žije zde 295 686 obyvatel s hustotou zalidnění 90 obyvatel/km². Nejvyšší hustota zalidnění je v okrese Sokolov a naopak nejnižší je v okrese Karlovy Vary. Nejvíce urbanizovanou částí kraje je Sokolovská a Chebská pánev, kde je lokalizována většina výrobních funkcí. Horské oblasti jsou málo osídlené a splňují především rekreační a turistickou funkci. Počet obyvatel se především migrací (práce, životní podmínky), ale také přirozeným úbytkem nadále snižuje.

Průměrný věk v kraji dosahuje 42,4 let, což převyšuje republikový průměr a kraj se tak řadí ke krajům s mírně starším obyvatelstvem.

Vzdělání

V kraji za rok 2016 bylo evidováno 123 mateřských škol, 106 základních škol a 38 středních škol včetně 10 gymnázií. V také se zde nachází jedna vysoká škola, a to Vysoká škola Karlovy Vary o.p.s. (VŠKV).

Zemědělství a průmysl

Jelikož je v Karlovarském kraji chladnější podnebí, pěstují se zde pouze určité, nenáročné, typy plodin. Zejména brambory, řepka olejka, obilniny (pšenice a ječmen), len a kukuřice.

Půdy jsou v nížinatých oblastech hnědozemní a ve vyšších, horských a lesních oblastech, se nachází kambizemě. V živočišné produkci převládá chov skotu, prasat a drůbeže. V kraji se lze setkat s rozšířením tzv. ekozemědělství.

Průmysl je v kraji reprezentován především těžebním, energetickým, chemickým a keramickým průmyslem. Těžbou hnědého uhlí se vyznačuje oblast Sokolovska, konkrétně Sokolovské uhelné pánve. Nachází se zde také 4 energetická zařízení, a to elektrárna v Tisové a ve Vřesové a teplárna v Ostrově a Mariánských Lázních.

Díky bohatým nalezištím živcové suroviny (oblast Krásna) a kaolínu (oblast Karlovarska) je v kraji rozšířený také keramický průmysl, a to pro výrobu keramiky, dlažeb nebo především porcelánu. Dále je kraj významný pro své stáčírny minerálních vod, výrobě hudebních nástrojů či výrobou skla a lihovin.

Mezi hlavní podniky patří Sokolovská uhelná a.s. v Sokolově, chemický průmysl reprezentují firmy Elektromettal s.r.o. v Mariánských Lázních a SOKOFLOK s.r.o. v Sokolově, keramický průmysl je zastoupen firmou Karlovarský porcelán A.s. - Thun, sklářský průmysl firmou Moser a.s. v Karlových Varech, a lihovarský podnik Jan Becher – Karlovarská Bechcerovka a.s. v Karlových Varech.

Co se týká HDP, Karlovarský kraj patří ke krajům s nižší produktivitou práce. Hrubý domácí produkt na pracovníka v Karlovarském kraji dosáhl v roce 2016 hodnoty 652 tis. Kč, což odpovídá 72 % průměru ČR.⁴⁴

Nezaměstnanost

Největší počet nezaměstnaných osob lze vidět za rok 2010, a to 19 922 osob s podílem 8,95 na obyvatelstvu ve věku 15–64 let. Naopak nejmenší nezaměstnanost lze vidět za rok 2016 s podílem 5,45 na obyvatelstvu ve věku 15–64 let.

Doprava

Ačkoliv má kraj svůj vnitřní potenciál, který je předpokladem úspěšného rozvoje celého regionu, dopravní infrastruktura potřebám kraje neodpovídá. Hlavním silničním tahem je dálnice II. třídy D6, která vede Cheb - Sokolov – Karlovy Vary – a dále pak do SRN. Všechna města v kraji spojují silniční tahy II. a III. třídy.

Železniční síť je poměrně hustá, ačkoliv je limitována horami. Prochází zde III. koridor, který je součástí multimodálního koridoru do Německa.

Letecká doprava je zajišťována veřejným civilním mezinárodním Letištěm Karlovy Vary.

Umění a kultura

Karlovarský kraj je proslulý především svým lázeňstvím. V kraji se nachází lázně Karlovy Vary, Mariánské Lázně, Františkovy Lázně, Lázně Kynžvart a Léčebné lázně Jáchymov.

Mezi nejnavštěvovanější místa kraje patří Vřídlo na Vřidelní kolonádě v Karlových Varech, které je nejteplejším karlovarským pramenem, zámek Bečov s relikviářem sv. Maura, hrad

---

⁴⁴Český statistický úřad [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xk/souhrnna-data-za-karlovarsky-kraj>

Loket, kde byl v dětství vězněn Karel IV., Zpívající fontána v Mariánských Lázních, památková rezervace a hrad v Chebu, Klášter premonstrátů v Teplé, kde se nachází druhá největší knihovna v Čechách nebo Poutní kostel v Chlumu Sv. Máří.

Kraj má také své přírodní bohatství a to např. přírodní rezervaci Soos, kde se nachází pozůstatky slané jezera, které se přeměnilo v rašeliniště, a jsou zde také pozůstatky vulkanické činnosti. Dále se zde nachází Krušné hory, s tzv. Krušnohorskou magistrálou, které jsou vhodné pro letní turistiku a zimní sporty. Kraj je také krajem golfu a nachází se zde 10 golfových hřišť.

K nejvýznamnějším akcím patří Mezinárodní filmový festival Karlovy Vary, který se v kraji koná již od roku 1946.

Dle Českého statistického úřadu⁴⁵ se v kraji v roce 2011 nacházelo 135 veřejných knihoven včetně poboček, 10 muzeí a památníků, 2 galerie a celkově bylo uspořádáno 117 výstav. Dále se zde nacházelo 8 památkových objektů zpřístupněné návštěvníkům za vstupné a uspořádalo se 72 kulturních akcí, z čehož bylo 5 samostatných výstav, 30 samostatných koncertů, 4 dramatických vystoupení a 6 kulturních akcí při prohlídkách nebo nočních prohlídkách.

Příspěvkové organizace zřizované Karlovarským krajem: Galerie 4 – galerie fotografie v Chebu, Galerie umění Karlovy Vary, Galerie výtvarného umění v Chebu, Muzeum Cheb, Muzeum Karlovy Vary, Muzeum Sokolov, Krajská knihovna Karlovy Vary, Císařské lázně v Karlových Varech.

Statutární město Karlovy Vary: Karlovarský symfonický orchestr, Městská knihovna Karlovy Vary, Karlovarské městské divadlo, o.p.s., Městská galerie Karlovy Vary, s.r.o., Hvězdárna a radioklub lázeňského města Karlovy Vary, o.p.s., Nadace Film-festival Karlovy Vary (společně s Grandhotel Pupp Karlovy Vary, a.s.).⁴⁶

---

⁴⁵ Český statistický úřad [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/23-kultura-sport-zkzdh33n8l>

⁴⁶ BERNARD, Josef, PATOČKOVÁ, Věra, Daniel ČERMÁK a Kateřina VOJTÍŠKOVÁ, ed. *Kultura v krajích České republiky*. Praha: Sociologický ústav Akademie věd České republiky, 2012, s. 344-345. ISBN 978-80-7330-222-1.

3.3.5. Kraj Vysočina

Kraj Vysočina se nachází na rozhraní Čech a Moravy a sousedí s Jihočeským, Středočeským, Pardubickým a Jihomoravským krajem. Dále tvoří hranici s Rakouskem. Nachází se mezi dvěma největšími aglomeracemi (Praha, Brno) státu, které soustřeďují specializované služby a jejich spádová území zasahují na území Vysočiny.

Název kraje je spojen s vysočinou, konkrétně s Českomoravskou vrchovinou, která se rozprostírá po celém kraji. Na severu se nachází Žďárské vrch, Svitavská pahorkatina a Česká tabule na východě Boskovická brázda a Brněnská vrchovina, na jihu Třeboňská pánev a na západě Jihlavské vrchy a Středočeská pahorkatina, s níž vytváří společně s Jihočeskými pánevemi Českomoravskou geomorfologickou soustavu. Nejvyšším bodem je vrchol Javořice s 837 m n. m.

Středověká kolonizace i industrializace ve druhé polovině 19. století probíhaly později než v českých a moravských nížinách. Nachází se zde nejméně devastované území těžební a průmyslovou činností a je zde minimální podíl na znečištění životního prostředí.

Sociální a ekonomická charakteristika

Rozloha kraje Vysočina je 6 795 km², to znamená, pátý největší kraj České republiky a žije zde k 31. 12. 2017 508 916 obyvatel,⁴⁷ což je asi 5% obyvatel České republiky. Hustota obyvatel je asi 75 obyvatel/km². Přírodní podmínky ovlivnily sídelní strukturu a rozptýl obyvatelstva do více než 1000 sídel, které jsou propojeny hustou silničních komunikací nižších tříd. Charakteristickým znakem je vysoké procento malých obcí (do 1000, 500 i do 100 obyvatel). Města převažují malá (3–10 tisíc obyvatel) a pouze ve čtyřech městech žije více než 20 tisíc obyvatel, a to v Jihlavě, Třebíči, Havlíčkově Brodě a Žďáru nad Sázavou. Statut města má pouze 34 obcí kraje. Jihlava, je krajské centrum meziregionálního významu s rostoucí socioekonomickou úrovní a mobilitou obyvatel.

Věková struktura obyvatel je relativně srovnatelná s průměrem České republiky, a to kolem 42 let. Neustále však v kraji tento průměr narůstá. S výjimkou okresu Jihlava lze pozorovat trend poklesu obyvatelstva např. v Třebíči, Pelhřimově.

---

⁴⁷ Český statistický úřad [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/11268/26954772/CZ0630_1.pdf/6e7b114b-8693-476c-b1ad-68adc3d93823?version=1.37

Vzdělání

V kraji za rok 2016 bylo evidováno 286 mateřských škol, 236 základních škol a 63 středních škol včetně 18 gymnázií. Nachází se zde také dvě vysoké školy, a to Západomoravská vysoká škola Třebíč a Vysoká škola polytechnická Jihlava.

Zemědělství a průmysl

Zemědělství v kraji Vysočina má dlouhou tradici, zejména v oblasti pěstování brambor, obilnin a olejnin, které jsou nenáročnými plodinami a jsou tak vhodné k pěstování v takových přírodních podmínkách, které jsou méně příznivé pro intenzivní zemědělství (klimatické a půdní podmínky, svažitost území). Nejvhodnější oblastí zemědělství je okres Třebíč, kde se nachází úrodná hnědozem a pěstují se zde převážně obilniny.

V živočišné produkci převažuje chov skotu a prasat. Chov krav je zde největší v České republice (56 ks na 100 ha), hlavně na Pelhřimovsku a Žďársku.

Velkovýrobní způsob hospodaření se transformoval na menší farmy soukromých zemědělců. Rozšiřuje se také ekozemědělství a mimoprodukční funkce zemědělství.

V kraji převažuje strojírenský, kovodělný a dřevozpracující průmysl. Průmyslovými centry je především město Jihlava, Žďár nad Sázavou a další bývalá okresní města. Mezi hlavní strojírenské průmyslové podniky patří ŽĎAS a.s. ve Žďáru nad Sázavou, Bosch Diesel s.r.o. v Jihlavě, Motorpal a.s. v Jihlavě nebo AGROSTROJ Pelhřimov a.s., dále pak podniky dřevozpracujícího průmyslu Kronospan CR s.r.o v Jihlavě či Dřevozpracující družstvo Lukavec, v textilním průmyslu je to podnik PLEAS a.s. v Havlíčkově Brodě a Českomoravský len a.s. v Humpolci. V potravinářském průmyslu lze zmínit Kostecké uzeniny a.s. v Kostelci a Želetava.

V kraji se také nachází jaderná elektrárna Dukovany.

Hrubý domácí produkt od roku 2011 zaznamenává opětovný růst a v roce 2015 činil jeho meziroční růst o 3,5%. Nyní se kraj podílí asi 4% na HDP České republiky.⁴⁸

---

⁴⁸ *Regionální informační servis* [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/krajske-ris/kraj-vysocina/kraj/hospodarske-prostredi/makroekonomicke-ukazatele/#o1>

Nezaměstnanost

Podíl nezaměstnaných osob na obyvatelstvu ve věku 15-64 let dosáhl koncem roku 2016 hodnoty 5,17 % a byl osmý nejnižší v celé České republice.⁴⁹ Nejvyšší počet nezaměstnaných osob byl zaznamenán v roce 2010 a to, 29 410 osob. Naopak nejnižší nezaměstnanost byla v roce 2007.

Doprava

Většina silniční dopravy je koncentrována na hlavní dopravní tahy I. třídy. Nejvýznamnějším dopravním tahem je dálnice D1.

V kontrastu nárůstu frekvence silniční dopravy je zhoršující se stav komunikací vyplývající z dlouhodobého nedostatku finančních prostředků na jejich rekonstrukce.

Nejhorší situace je na úsecích II. a III. tříd, což omezuje podnikatelskou příležitost v místech mimo hlavní komunikace a přispívá tak k zaostávání venkovských oblastí.

Hustota silniční sítě je vysoká a odpovídá tak rozdrobené sídelní struktuře a dopravnímu významu území. Naopak hustota železniční sítě je nedostatečná. Délka tratí je asi 620 kilometrů, ale v budoucnu může být strategická poloha regionu zhodnocena v souvislosti se zvažovanou elektrifikací tratě Jihlava – Brno.

V kraji slouží letiště pouze pro sportovní nebo vojenské účely.

Umění a kultura

V kraji se nachází množství kulturně-historických památek. Tři památky jsou dokonce zařazeny na seznam kulturního dědictví UNESCO. Jedná se o město Telč – historické jádro se zámek „Moravské Benátky“ a náměstí s nenarušeným komplexem renesančních a barokních domů, dále pak kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře u Žďáru nad Sázavou a bazilika sv. Prokopa se židovskou čtvrtí a rozsáhlým hřbitovem v Třebíči. Za zmínku také stojí město Jihlava, Třebíč, Žďár nad Sázavou nebo Havlíčkův Brod.

---

⁴⁹ Český statistický úřad [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xj/charakteristika_kraje

V kraji se nachází mnoho přírodních památek a rezervací např. Národní přírodní rezervace Ransko, Národní přírodní památka Hojkovské rašeliniště, CHKO Žďárské vrchy, Geopark Vysočina či CHKO Železné hory.

Dále se v kraji pořádají kulturní akce jako Mezinárodní festival sborového umění či Mezinárodní festival dokumentárního filmu v Jihlavě, Folkové prázdniny v Náměšti nad Oslavou, Mezinárodní hudební festival Petra Dvorského nebo Podzimní knižní veletrh v Havlíčkově Brodě.

Dle Českého statistického úřadu⁵⁰ se v kraji v roce 2011 nacházelo 599 veřejných knihoven včetně poboček, 34 muzeí a památníků, 6 galerií a celkově bylo uspořádáno 242 výstav. Dále se zde nacházelo 17 památkových objektů zpřístupněné návštěvníkům za vstupné a uspořádalo se 168 kulturních akcí, z čehož bylo 23 samostatných výstav, 56 samostatných koncertů, 44 dramatických vystoupení a 25 kulturních akcí při prohlídkách nebo nočních prohlídkách.

Příspěvkové organizace zřizované Ministerstvem kultury: Uměleckoprůmyslové museum – pobočka Zámek v Kamenici nad Lipou.

Příspěvkové organizace zřizované Krajem Vysočina: Horácké divadlo Jihlava, Horácká galerie v Novém Městě na Moravě, Oblastní galerie Vysočiny v Jihlavě, Galerie výtvarného umění v Havlíčkově Brodě, Muzeum Vysočiny Havlíčkův Brod, Muzeum Vysočiny Jihlava, Muzeum Vysočiny Pelhřimov, Muzeum Vysočiny Třebíč, Krajská knihovna Vysočiny.

Statutární město Jihlava: Městská knihovna Jihlava.⁵¹

3.3.6. Královéhradecký kraj

Královéhradecký kraj se nachází v severovýchodní části Čech a sousedí s Pardubickým, Středočeským a Libereckým krajem. Dále tvoří hranici s Polskem.

Jádro Královéhradeckého kraje tvoří roviny a pahorkatiny České tabule. Na severu se nachází pohoří Krkonoš s nejvyšším bodem České republiky Sněžkou (1602 m n. m.).

---

⁵⁰ Český statistický úřad [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/23-kultura-sport-zkzdh33n8l>

⁵¹ BERNARD, Josef, PATOČKOVÁ, Věra, Daniel ČERMÁK a Kateřina VOJTÍŠKOVÁ, ed. *Kultura v krajích České republiky*. Praha: Sociologický ústav Akademie věd České republiky, 2012, s. 359-360. ISBN 978-80-7330-222-1.

Na východě leží Orlické hory a Broumovská vrchovina, kde se nachází největší pískovcové skalní město Adršpašsko-teplické skály. Z hlediska přírodních a hospodářských poměrů je kraj značně diferencován.

Královéhradeckým krajem protéká řeka Labe, která má velký podíl na zemědělské činnosti.

Sociální a ekonomická charakteristika

Rozloha Královéhradeckého kraje je 4759 km², čímž se řadí na 9. místo v pořadí všech krajů České republiky žije 551 089 obyvatel⁵², s hustotou zalidnění 116 obyvatel na km². Hlavním centrem meziregionálního významu je krajské město Hradec Králové se 163 159 obyvateli, které integruje území ležící severně a východně od něj. Jižní zázemí z větší části integrují stejně velké Pardubice, které jsou vzdálené 15 km.

Výrazně slabšími gravitačními centry meziregionálního významu jsou správní střediska okresů Jičín (79 490 obyv.), Trutnov (119 042 obyv.), Náchod (110 869 obyv.), Rychnov n. Kněžnou (78 861 obyv.). Ze 448 samostatných obcí má 48 obcí statut města.

Vzdělání

V kraji za rok 2016 bylo evidováno 311 mateřských škol, 269 základních škol a 83 středních škol včetně 21 gymnázií. Nachází se zde také jedna vysoká škola, a to Univerzita Hradec Králové, která má 4 fakulty - Filozofická fakulta, Fakulta informatiky a managementu, Pedagogická fakulta a Přírodovědecká fakulta.

Dále pak Univerzita obrany, která má sídlo v Brně, ale zde se nachází pouze jedna fakulta, a to Fakulta vojenského zdravotnictví. Také zde má své dvě fakulty Univerzita Karlova v Praze, a to Farmaceutickou a Lékařskou fakultu.

Zemědělství a průmysl

Celý kraj má zemědělsko-průmyslový charakter s relativně vyšším zastoupením obslužného sektoru, zvláště v Hradci Králové a v několika horských rekreačních centrech mezinárodního významu (Jánské Lázně, Špindlerův Mlýn a Pec p. Sněžkou).

---

⁵² Český statistický úřad [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xh/1-xh>

Kraj se vyznačuje vysokým podílem zemědělské půdy – 59% a tímto se zařazuje na 5. místo v České republice. Intenzivní zemědělská činnost probíhá v nížinách teplého Polabí na převážně hnědo-zemních půdách (podíl orné půdy se pohybuje okolo 40%).

Jedná se zejména o řepařský produkční typ s významným podílem pěstování pšenice, ječmene, kukuřice, cukrovky atd. Pahorkatiny se na severu vyznačují bramborářským a podhorským typem s chovem skotu i prasat, drůbeže s pěstováním píce, řepky, nenáročných obilnin, dřívě i lnu. V severovýchodní části kraje s méně příznivými podmínkami pro zemědělství je rozvinut zpracovatelský, potravinářský a textilní průmysl (soustředěn do většího počtu menších měst v podhůří).

Podíl Královéhradeckého kraje na průmyslové produkci České republiky je 4%. V průmyslové struktuře dominují tradiční odvětví zpracovatelského průmyslu – strojírenství (automobilový), elektrotechnický a textil, potravinářský. Doplnkovou funkci má kožedělný a dřevozpracující průmysl.

Hradec Králové je hlavním strojírenským a elektrotechnickým centrem s výrobou motorů, převodovek, zařízení pro potravinářský a chemický průmysl. Dále se zde vyrábí klavíry a piána Petrov.

Hlavní podniky tohoto odvětví jsou Auto Škoda a.s. – Kvasiny, Vrchlabí, ZVU Strojírny – Hradec Králové (investiční celky potravinářského, chemického průmyslu, cukrovary, lihovary, pivovary aj., TYCO Electronics s.r.o. – Trutnov (kabelová a konektorová technika), Stavostroj a.s. – Nové Město n. Metují, FAB a.s. – výroba a prodej kování, zámků a zabezpečovacích systémů, Kovopol a.s. – Police nad Metují (výroba a prodej tvářecích strojů), ATAS elektromotory Náchod a.s. – Náchod.

Mezi hlavní podniky textilního průmyslu patří Veba a.s. – Broumov (lůžkoviny), Juta a.s. – Dvůr Králové, Texlen a.s. – Trutnov (lněné a pololněné výrobky).

V posledních letech se HDP Královéhradeckého kraje zvyšuje. Za rok 2016 dosáhla tvorba HDP na obyvatele téměř 89% průměrné hodnoty České republiky. Podíl na tomto výsledku má také neustále se snižující nezaměstnanost a růst průměrné mzdy.

Nezaměstnanost

Nejvyššího počtu nezaměstnaných osob dosáhl Královéhradecký kraj v roce 2013, a to 27 678 osob s podílem 7,31% na obyvatelstvo ve věku 15–64 let. Naopak nejmenšího počtu nezaměstnaných dosáhl kraj v roce 2007 s podílem 3,52% a 3,62% na obyvatelstvo ve věku 15–64 let.

Doprava

Dopravní infrastruktura v Královéhradeckém kraji je dosud nedostatečně rozvinutá, ačkoliv jí křižují dvě dálkové evropské silnice E67 (Praha – Varšava) a E442 (Liberec – Olomouc). Krajem prochází dálnice D11, která končí za hranicemi kraje a na ní navazuje dálnice D35, vedoucí přes území sousedního kraje. V budoucnu je plánováno pokračování D11 přes Hradec Králové a Trutnov k hraničnímu přechodu v Královci. Železniční síť v kraji je relativně hustá a zastoupená především regionálními tratěmi. Mezi hlavní železniční uzly patří Hradec Králové, Jaroměř, Týniště nad Orlicí, přes které vedou regionálně nejvýznamnější tratě ve směru Praha – Liberec – Letohrad. Letecká doprava má pro kraj pouze doplňkovou funkci. Nachází se zde osm veřejných vnitrostátních letišť a jedno neveřejné mezinárodní letiště.

Umění a kultura

V Královéhradeckém kraji se nachází mnohé kulturní památky jako např. Národní přírodní památku a Národní přírodní rezervaci Babiččino údolí, které se skládá z barokního komplexu v Kuksu, Josefovské pevnosti, benediktinského kláštera v Broumově, zámků v Náchodě, Novém městě či Ratibořicích. Ve Dvoře Králové najdeme ZOO, která se zaměřuje na africká zvířata a je známá pro své safari. V kraji jsou také lázeňská zařízení – Velichovky, Jánské Lázně, Lázně Bělohrad. Za zmínku dále stojí Podorlivcký skanzen Krňovice, zámek Dětěnice, zámek Opočno, Třebechovické muzeum betlémů nebo samotné krajské město Hradec Králové, město Jičín nebo Rychnov nad Kněžnou.

Cestovní ruch je významnou aktivitou v euroregionu Glacensis, zahrnuje celý kraj, včetně turisticky atraktivního Broumovska a Orlických hor. Je dán především jeho atraktivní polohou. Najdeme zde Krkonošský národní park (KRNAP) s nejvyšší horou ČR, Sněžkou. Dále pak CHKO Český ráj, Broumovsko a Orlické hory.

Dle Českého statistického úřadu⁵³ se v kraji v roce 2011 nacházelo 430 veřejných knihoven včetně poboček, 40 muzeí a památníků, 9 galerií a celkově bylo uspořádáno 297 výstav. Dále se zde nacházelo 24 památkových objektů zpřístupněné návštěvníkům za vstupné a uspořádalo se 751 kulturních akcí, z čehož bylo 30 samostatných výstav, 107 samostatných koncertů, 86 dramatických vystoupení a 401 kulturních akcí při prohlídkách nebo nočních prohlídkách.

Příspěvkové organizace zřizované Ministerstvem Kultury: Uměleckoprůmyslové museum – pobočka Muzeum textilu v České Skalici

Příspěvkové organizace zřizované Královéhradeckým krajem: Galerie moderního umění v Hradci králové, Galerie výtvarného umění v Náchodě, Muzeum východních Čech v Hradci Králové, Regionální muzeum galerie v Jičíně, Regionální muzeum v Náchodě, Muzeum a galerie Orlických hor v Rychnově nad Kněžnou, Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové, Hvězdárna a planetárium v Hradci Králové, Hvězdárna v Úpici, Středisko amatérské kultury IMPULS.

Statutární město Hradec Králové: Knihovna města Hradec Králové, Klicperovo divadlo, o.p.s. (společně s Královéhradeckým krajem), Filharmonie Hradec Králové o.p.s. (společně s královéhradeckým krajem), Divadlo Drak a Mezinárodní institut figurálního divadla, o.p.s. (společně s Královéhradeckým krajem), Hradecká kulturní a vzdělávací společnost, s.r.o.⁵⁴

3.3.7. Liberecký kraj

Liberecký kraj se nachází na severu České republiky a sousedí s Ústeckým, Středočeským a Královéhradeckým krajem. Dále tvoří 130 kilometrovou hranici s Polskem (konkrétně Dolnoslezským vojvodstvím) a 20 kilometrovou hranici se Spolkovou republikou Německo (konkrétně Saskem).

Kraj má značnou výškovou členitost území, kde převážně převládají pahorkatiny a hornatiny. Na severu se nachází Frýdlantský výběžek, na východě Krkonoše a Jizerské hory, na západě Lužické hory, Kokořínsko a České středohoří. Na jihu je povrch převážně tvořen nížinami a

---

⁵³ Český statistický úřad [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/23-kultura-sport-zkzdh33n8l>

⁵⁴ BERNARD, Josef, PATOČKOVÁ, Věra, Daniel ČERMÁK a Kateřina VOJTÍŠKOVÁ, ed. *Kultura v krajích České republiky*. Praha: Sociologický ústav Akademie věd České republiky, 2012, s. 354-355. ISBN 978-80-7330-222-1.

Českou tabulí. Téměř celým krajem, který jen nejmenším krajem ČR (po Praze), prochází Ještědsko-kozákovský hřbet. V kraji nalezneme také CHKO Český ráj s významným skalním městem – Prachovské skály.

Sociální a ekonomická charakteristika

Rozloha Libereckého kraje je 3 163 km², což jej řadí na nejmenší kraj v České republice (bez hl. města Prahy). Žije zde 441 300 obyvatel⁵⁵ s hustotou 139 obyvatel/km², což převyšuje republikový průměr. Hlavním centrem meziregionálního významu je město Liberec se 172 681 obyvateli.

V Liberci žije nejvíc obyvatel v kraji, což potvrzuje rostoucí trend obyvatel s rozvojem nových ekonomických aktivit především sekundárního a terciárního sektoru. Největší pohyb obyvatelstva zažil kraj v poválečných letech, kdy došlo k odsunu německého obyvatelstva.

Průměrný věk v kraji dosahuje 41,9 let, což je téměř stejný průměrný věk, jako za celou Českou republiku.

Kraj se dělí na 4 okresy: Česká Lípa (103 021 obyvatel), Jablonec nad Nisou (89 850 obyvatel), Liberec (172 681 obyvatel) a Semily (74 087 obyvatel). Nachází se zde 215 obcí a z toho jich má 36 status města.

Vzdělání

V kraji za rok 2016 bylo evidováno 238 mateřských škol, 203 základních škol a 49 středních škol včetně 13 gymnázií. Nachází se zde také jedna vysoká škola, a to Technická univerzita v Liberci skládající se ze 7 fakult - Fakulta strojní, Fakulta textilní, Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická, Ekonomická fakulta, Fakulta umění a architektury, Fakulta mechatroniky, informatiky a mezioborových studií a Fakulta zdravotnických studií.

Zemědělství a průmysl

Liberecký kraj je převážně průmyslovým krajem s rozvinutým cestovním ruchem. Zemědělství je zde pouze doplňkovou činností. Jelikož se kraj nachází na severu Čech, nejsou

---

⁵⁵ Český statistický úřad [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xl/1-xl>

zde nejprůzračnější přírodní podmínky zemědělství, tudíž patří toto odvětví mezi méně významné. Zemědělství lze zařadit mezi podhorský až horský typ. Pěstují se zde méně náročné obiloviny jako žito, dále pak brambory nebo řepka olejná.

Důležitým průmyslem je zde strojírenský a elektrotechnický průmysl, a tradiční odvětví sklářského a bižuterního průmyslu. Textilní průmysl ztratil v poslední době dominantní postavení a řada závodů zanikla.

Většina průmyslových podniků se nachází v pásnu Tanvald – Jablonec nad Nisou – Liberec – Hrádek nad Nisou. Jedná se zejména o strojírenský, elektrotechnický, automobilový, sklářský a textilní průmysl. Ačkoliv jsou v poslední době tradiční odvětví sklářského a textilního průmyslu v útlumu, stále mají v kraji a v České republice své zastoupení. Nejvýznamnějším průmyslovým centrem je město Liberec (strojírenský, automobilový a textilní průmysl), Jablonec nad Nisou (výroba bižuterie, automobilový, sklářský průmysl). V kraji se dále nachází ještě jedno průmyslové pásmo, a to Česká Lípa – Nový Bor – Kamenický Šenov.

Hlavními průmyslovými podniky Libereckého kraje jsou např. Preciosa a.s. – Liberec (výroba broušených a mačkaných kamenů, skleněných ověsů, svítidel, atd.), Peguform Bohemia a.s. – Liberec (výroba technicky náročných dílů pro automobilový průmysl), Slévárna Liberec – Liberec (výroba odlitků ze šedé slitiny se specializací na automobilový průmysl), Crystalex a.s. – Nový Bor (výroba užitkového a dekorativního sododraselného a draselného skla), Jablonex a.s. – Jablonec nad Nisou (skleněná a kovová bižuterie), Granát Turnov – Turnov (originální šperky s českými granáty), Intex a.s. – Liberec (výroba kobereců).

„Liberecký kraj se v roce 2016 podílel 3,2 % na celkovém HDP České republiky a hrubý domácí produkt na obyvatele kraje představoval 78,0 % průměrné úrovně hrubého domácího produktu na obyvatele České republiky.“⁵⁶

Nezaměstnanost

Největšího počtu nezaměstnaných osob kraj dosáhl v roce 2013, a to 25 909 osob. Naopak nejnižší počet nezaměstnaných osob lze vidět v roce 2007. Od roku 2013, kdy kraj dosáhl svého maxima, se nezaměstnanost snižuje.

---

⁵⁶ Český statistický úřad [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xl/charakteristika_kraje

Doprava

Dopravní situace v kraji není zcela ideální, neexistuje dopravní spojení s Německem (směr Chrástava) a Polskem, jsou zde pouze nevyhovující komunikace. Spojení s Královohradeckým krajem je po silnici I/35 (Liberec – Turnov – Hradec Králové – Olomouc). Dále se zde nachází dálnice D10, která vede z Prahy do Turnova, kde končí a napojuje se do silniční sítě. Železniční síť je regionálního významu, avšak zcela neodpovídá potřebám kraje a není, jako jediná v České republice, elektrifikovaná. Na území se nachází pár menších letišť, především v Liberci a jedno vojenské letiště v Hradčanech.

Umění a kultura

Kraj disponuje značným množstvím památek a míst s bohatou historií. Mezi tato místa lze zařadit např. Státní hrad Trosky, Státní zámek Sychrov, hrad Bezděz, hrad Kost, hrad Kokořín, hrad Houska nebo Skální hrad a poustevna Sloup. Dále stojí za zmínku ukázka pojizerského domu, což je např. Dlaskův statek nebo také ukázka lidové architektury v Příšovicích, Bičíkův a Holánův statek. Určitě je také nutné zmínit samotné krajské město Liberec, které disponuje velkým množstvím zajímavých míst jako je např. Lidové sady, Oblastní galerie Liber či secesní ukázka v podobě Hotelu Praha přímo v historickém centru.

K institucím nadregionálního významu patří především Severočeské muzeum v Liberci, Oblastní galerie v Liberci a Státní vědecká knihovna v Liberci. Významnými kulturními institucemi jsou dále Divadlo F. X. Šaldy se scénou Malého divadla a Naivní divadlo v Liberci, Zoologická a Botanická zahrada v Liberci.⁵⁷

Cestovní ruch v kraji je velmi rozšířen díky své poloze a přírodnímu bohatství, což jsou Krkonoše, Lužické hory, Jizerské hory. Z přírodních turistických cílů je nutno dále zmínit Prachovské skály, Národní geopark Ralsko, Ještěd, Český ráj, Globální Geopark UNESCO, Národní přírodní památka Peklo, Národní přírodní památka Rašeliniště Jizerky nebo Máchovo jezero, které je především v létě vyhledáváno mnohými turisty a návštěvníky kraje.

Dle Českého statistického úřadu⁵⁸ se v kraji v roce 2011 nacházelo 244 veřejných knihoven včetně poboček, 23 muzeí a památníků, 7 galerií a celkově bylo uspořádáno 250 výstav. Dále se zde nacházelo 17 památkových objektů zpřístupněné návštěvníkům za vstupné a

---

⁵⁷ Český statistický úřad [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xl/charakteristika_kraje

⁵⁸ Český statistický úřad [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/23-kultura-sport-zkzdh33n8l>

uspořádalo se 1 008 kulturních akcí, z čehož bylo 38 samostatných výstav, 82 samostatných koncertů, 45 dramatických vystoupení a 585 kulturních akcí při prohlídkách nebo nočních prohlídkách.

Příspěvkové organizace zřizované Ministerstvem kultury: Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou.

Příspěvkové organizace zřizované Libereckým krajem: Oblastní galerie v Liberci, Severočeské muzeum v Liberci, Muzeum Českého ráje v Turnově, Vlastivědné muzeum a galerie v České Lípě, Krajská vědecká knihovna v Liberci.

Statutární město Liberec a Jablonec nad Nisou: Divadlo F. X. Šaldy, Naivní divadlo, Městská knihovna Jablonec nad Nisou, Městské divadlo Jablonec nad Nisou, o.p.s., Jablonecké kulturní a informační centrum Jablonec nad Nisou o.p.s.⁵⁹

3.3.8. Moravskoslezský kraj

Moravskoslezský kraj se nachází na východě České republiky a sousedí s Olomouckým a Zlínským krajem. Na severu tvoří hranici s Polskem a na jihovýchodě se Slovenskem.

Jedná se o kraj s velmi značnou geografickou členitostí. Nalezneme zde Hrubý Jeseník s masívy Pradědskou a Keprnickou hornatinou, také s nejvyšší horou kraje – Praděd 1492 m n.m. Dále se v kraji nachází Nízký Jeseník, který patří převážně mezi problémové regiony se zaměřením na zemědělství a turistiku. Beskydy jsou podstatnou částí kraje, jelikož spolu s Jeseníky tvoří významnou turistickou destinaci s rozvinutým rekreačním zázemím. Nejvyšší horou Beskyd je Lysá hora – 1324 m n.m. Součástí kraje je také Ostravská pánev a Moravská brána, které patří do Vněkarpatské sníženiny, a nížinatá oblast Poodří.

V kraji se nacházejí tři Chráněné krajinné oblasti - CHKO Beskydy (největší CHKO v ČR), CHKO Jeseníky a CHKO Poodří.

Sociální a ekonomická charakteristika

Rozloha kraje je 5427 km² a žije zde 1 205 886 obyvatel⁶⁰ s hustotou zalidnění 224 obyvatel/km². Člení se na šest okresů: Bruntál, Frýdek-Místek, Karviná, Nový Jičín, Opava a

---

⁵⁹ BERNARD, Josef, PATOČKOVÁ, Věra, Daniel ČERMÁK a Kateřina VOJTÍŠKOVÁ, ed. *Kultura v krajích České republiky*. Praha: Sociologický ústav Akademie věd České republiky, 2012, s. 351-352. ISBN 978-80-7330-222-1.

Ostrava-město. Celkově se v kraji nachází 300 obcí, z toho jich je 22 s rozšířenou působností. Krajským městem je statutární město Ostrava.

Téměř polovina obyvatelstva žije ve velkých městech (nad 50 tis. obyvatel), naproti tomu můžeme pozorovat velmi nízkou hustotu osídlení v periferních regionech Bruntálska nebo Osoblažska. Podíl obyvatelstva v obcích venkovského typu (do 2 tis.) je asi 14%.

Vzdělání

V kraji za rok 2016 bylo evidováno 467 mateřských škol, 438 základních škol a 135 středních škol včetně 40 gymnázií. Nachází se zde také čtyři vysoké školy, a to Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (7 fakult), Ostravská univerzita v Ostravě (6 fakult), Slezská univerzita v Opavě (4 fakulty) a soukromá Vysoká škola podnikání, a.s..

Zemědělství a průmysl

V Moravskoslezském kraji jsou příznivé podmínky pro intenzivní zemědělství. Zemědělská půda tvoří téměř 50% území kraje. Příznivými oblastmi jsou Slezská nížina, Opavsko a Osoblažsko, kde se pěstují obilniny, cukrová řepa, zelenina, ovoce, len, brambory či píce. Méně příznivé podmínky se nachází v podhorských oblastech, pahorkatinách a hornatinách Jeseníku a Beskyd.

Průmyslová tradice v kraji je velmi značná a sahá do začátku 19. století. V roce 1763–1766 můžeme zaznamenat počátek hornictví v Ostravě a Karvině. V roce 1828 pak založení první huti ve Vítkovicích a o 11 let později založení Třineckých železáren.

Na přelomu 19. a 20. století se město Ostrava stalo průmyslovým centrem Rakousko – Uherska. V období 1950–1980 lze pozorovat velký nárůst populace (migrace obyvatelstva z celého Československa), rozvoj sídel a průmyslu a tím i vznik Ostravské konurbace.

Po roce 1990 začíná postupná transformace a restrukturalizace průmyslu, uzavírání dolů a příliv domácích a zahraničních investic s postupnou revitalizací průmyslových areálů a městských jader.

Hlavním průmyslem kraje je průmysl hutnický, strojírenský, energetický, chemický a potravinářský. Mezi nejvýznamnější společnosti těžkého a strojírenského, popř. automobilového průmyslu, v kraji patří Arcelor Mittal Steel a.s. Vítkovice a.s., Třinecké

---

⁶⁰Český statistický úřad [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xt/1-xt>

železářny a.s., Bonatrans Bohumín a.s., OSTROJ a.s. v Opavě, TATRA a.s. v Kopřivnici, FERRIT s.r.o. ve Frýdlantě nad Ostravicí, Hyundai Motor Manufacturing Czech s.r.o. v Nošovicích. V chemickém průmyslu to jsou firmy BorsodChem MCHZ s.r.o. v Ostravě, Semperflex Optimit s.r.o. v Odrách, Mölnlycke Health Care Klinipro s.r.o. v Karviné a Havířově, zaměřená na výrobu zdravotnických setů a spousta dalších. V potravinářském průmyslu je to Kofola Krnov a.s., Opavia (Kraft Foods) Opava – Vávrovice, Moravskoslezské cukrovarny a.s., Nowaco Opava s.r.o. nebo Mlékárna Kunín a.s.

Hrubý domácí produkt Moravskoslezského kraje v roce 2016 dosahoval celkem 466 702 mil. Kč a hrubý domácí produkt na obyvatele kraje představoval 85,3 % průměrné úrovně hrubého domácího produktu na obyvatele České republiky.

Nezaměstnanost

Nezaměstnanost v Moravskoslezském kraji je dlouhodobým problémem, v posledních letech však počet nezaměstnaných klesá a v roce 2016 tvořil podíl nezaměstnaných 7,54% na obyvatelstvu ve věku 15–64 let.

Doprava

Kraj leží na historické dopravní spojnici mezi severem a jihem, mezi Baltským mořem a Středozemním mořem.

Silniční doprava je součástí IV. multimodálního koridoru. V roce 2012 byla v kraji otevřena dálnice D1, která umožňuje propojení regionu s nadřazenou dopravní infrastrukturou. Dále je zde silnice R/I 48, což je mezinárodní tah – Hranice – Nový Jičín – Frýdek- Místek – Český Těšín – Chotěbuz, R56, která propojuje Ostravu s Frýdkem – Místkem – Frýdlantem nad Ostravicí a Beskydy. Hlavními hraničními přechody jsou – s Polskem: Těšín – Chotěbuz, Bohumín a Bartulice a se Slovenskem: Mosty u Jablunkova, Bumbálka a Konečná.

Železniční doprava tvoří poměrně hustou síť a prochází zde II. a III. železniční koridor. Hlavní tratí je trať č. 270, která spojuje Prahu s Bohumínem.

Letecká doprava je zabezpečována z Letiště Leoše Janáčka, které se může pyšnit přistávací dráhou v délce 3 500m.

Umění a kultura

Moravskoslezský kraj má velmi bohatou kulturní základnu, významné památky a také rozvinutý cestovní ruch. Mezi významné památky patří zámek Hradec nad Moravicí, zámek Raduň, hrad Hukvaldy, hrad Starý Jičín, zámek Kunín či zřícenina hradu Rabštejn. V kraji se nachází také mnoho technických památek, které jsou spojeny např. s průmyslovou historií kraje, Landek Park – největší hornické muzeum v republice, Důl Michal, Dolní Vítkovice – Malý a velký svět techniky, Důl Hlubina, Technické muzeum v Kopřivnici nebo válečné pevnosti v okolí Darkoviček u Hlučína. V kraji nalezneme také mnoho přírodních zajímavostí.

Příroda a hory poskytují návštěvníkům a turistům mnoho turistických tras a vhodné podmínky jak pro pěší turistiku, tak cykloturistiku nebo zimní sporty. Mezi hlavní turistické cíle patří určitě CHKO Jeseníky a CHKO Beskydy, Vrch Malý a Velký Roudný, Lysá hora, Rešovské vodopády, Lašská naučná stezka Štramberkem, Radhošť, Travný nebo Smrk.

V kraji se také nachází mnoho městských památkových rezervací – centrum města Příbor, Nového Jičína a Štramberka, kde se nachází pozůstatek hradu Štramberk, Štramberská trůba. Dále se v kraji nachází lázně Darkov a lázeňské sanatorium v Klimkovicích.

Mezi každoročně konané akce patří Festival vážné hudby Janáčkův máj, Hudební festival Colours of Ostrava, Hudební festival Janáčkovy Hukvaldy, Dny NATO, Zlatá tretra, nebo Letní shakespearovské slavnosti Ostrava.

Dle Českého statistického úřadu⁶¹ se v kraji v roce 2011 nacházelo 415 veřejných knihoven včetně poboček, 30 muzeí a památníků, 3 galerie a celkově bylo uspořádáno 304 výstav. Dále se zde nacházelo 10 památkových objektů zpřístupněné návštěvníkům za vstupné a uspořádalo se 300 kulturních akcí, z čehož bylo 38 samostatných výstav, 37 samostatných koncertů, 30 dramatických vystoupení a 62 kulturních akcí při prohlídkách nebo nočních prohlídkách.

Příspěvkové organizace zřizované Ministrem kultury: Slezské zemské muzeum v Opavě

Příspěvkové organizace zřizované Moravskoslezským krajem: Těšínské divadlo Český Těšín, Galerie výtvarného umění v Ostravě, Muzeum v Bruntále, Muzeum Beskyd Frýdek-

---

⁶¹ Český statistický úřad [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/23-kultura-sport-zkzdh33n8l>

Místek, Muzeum Novojičínska, Muzeum Těšínska, Moravskoslezská vědecká knihovna v Ostravě.

Statutární město Ostrava: Divadlo loutek Ostrava, Komorní scéna Aréna, Národní divadlo moravskoslezské, Janáčkova filharmonie Ostrava, Knihovna města Ostravy, Ostravské muzeum, Mezinárodní hudební festival Janáčkův máj, o.p.s., Dům kultury města Ostravy, a.s.⁶²

3.3.9. Olomoucký kraj

Olomoucký kraj se nachází ve středu Moravy a sousedí s Moravskoslezským, Zlínským, Jihomoravským a Pardubickým krajem. Dále tvoří na severu hranici s Polskem, s vojvodstvími Dolnoslezským a Opolským.

Krajina Olomouckého kraje je značně diferencovaná a lze zde najít všechny typy reliéfu a krajin. Je tvořen na jihozápadě Hornomoravským úvalem, na jihu sníženinou Moravské brány, Podbeskydskou pahorkatinou a Oderskými vrchy, ve středu kraje se nachází Chřiby, na západě zde zasahuje Dražanská vrchovina a Zábřežská vrchovina, na severu se nachází pohoří Hrubého Jeseníku a Rychlebské hory, na východě do kraje zasahuje pohoří Nízkého Jeseníku. Nejvyšší horou kraje je Praděd s 1 492 m n. m., nacházející se na území Hrubého Jeseníku.

Krajem protéká řeka Morava, která se následně na rakousko-slovenské hranici vlévá do Dunaje. Nachází se zde také nejhlubší propast v České republice, a to Hranická propast.

Právě geografický potenciál a poloha kraje podmínili historický vývoj a charakter převážně hospodářského rozvoje regionu.

Sociální a ekonomická charakteristika

Rozloha Olomouckého kraje je 5 271,46 km², což je zhruba 6,5% celkové rozlohy České republiky a žije zde k 31. 12. 2017 633 178 obyvatel⁶³ s hustotou zalidnění asi 120 obyvatel/km². Nejnižší hustota obyvatel je v severní části kraje – Jesenicko a největší hustota je v krajském městě, Olomouci. Sídlní struktura je značně diferencovaná. Na Hané převažují větší sídla a na Jesenicku je převaha sídel menších. Olomouc je centrum makroregionálního

---

⁶² BERNARD, Josef, PATOČKOVÁ, Věra, Daniel ČERMÁK a Kateřina VOJTÍŠKOVÁ, ed. *Kultura v krajích České republiky*. Praha: Sociologický ústav Akademie věd České republiky, 2012, s. 374-375. ISBN 978-80-7330-222-1.

⁶³ Český statistický úřad [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xm/1-xm>

významu se 100 494 obyvateli. V kraji se nachází 399 obcí, z toho má 30 obcí statut města. Mezi nejvýznamnější centra mikroregionálního významu patří Prostějov a Přerov, dále pak Šumperk nebo Jeseník.

Průměrný věk obyvatel se pohybuje kolem 42,5% a neustále se tento průměr zvyšuje. Vývoj počtu obyvatel v posledních 10 letech je nepříznivý a vykazuje mírný pokles s pokračujícím úbytkem osob. Je to v důsledku migrace z hospodářsky slabších území a také v důsledku celkového úbytku obyvatel.

Vzdělání

V kraji se v roce 2016 nacházelo 382 mateřských škol, 297 základních škol, 96 středních škol, včetně 19 gymnázií. Jsou zde také 3 vysoké školy a to, Univerzita Palackého v Olomouci s osmi fakultami (Cyrilometodějská teologická fakulta, Filozofická fakulta, Právnická fakulta, Lékařská fakulta, Pedagogická fakulta, Přírodovědecká fakulta, Fakulta tělesné výchovy a Fakulta zdravotnických věd), Moravská vysoká škola Olomouc a Vysoká škola logistiky v Přerově.

Zemědělství a průmysl

Olomoucký kraj řadíme ke krajům s průmyslově-zemědělským charakterem. Disponuje velmi příznivými podmínkami pro zemědělství a má také silnou průmyslovou tradici se širokou odvětvovou základnou a kvalifikovanou pracovní silou, což také znamená dobré podmínky pro další rozvoj podnikatelských aktiv.

Hospodářství v okrese Olomouc, Přerov a Prostějov je více diverzifikované a relativně více stabilní, než v okrese Šumperk a Jeseník, které je nestabilní a ovlivněno sezónností.

V severní periferní hornaté příhraniční části – okresy Jeseník a Šumperk byl hospodářský vývoj přerušen ve 40. letech v důsledku poválečného vysídlení německého obyvatelstva z pohraničních oblastí. To znamenalo přerušení veškerých hospodářských tradic, jak průmyslu, tak zemědělství a s migračními změnami i nedostatek pracovních sil, nízké mzdy a nezaměstnanost. Naopak v jižní části – okresy Olomouc a Přerov s rovinným reliéfem se vyvíjely jakou hospodářsky silná zemědělsko-průmyslová oblast s výrazným podílem tradičního zpracovatelského průmyslu.

Zemědělských potenciál je značně diferencovaný. Severozápad je hornaté Jesenicko s nepříznivými klimatickými a půdními podmínkami pro zemědělství s 2/3 podílem lesních půd. Naopak na jihovýchodě a ve středu území, Haná, se nachází vhodné podmínky a intenzivní zemědělství na černozemních, hnědozemních a sprašových úrodných půdách. Kraj lze rozdělit do tří oblastí: řepařská oblast – pěstování obilovin, olejnin, cukrovky, luskovin, ovoce, zeleniny a chmelu – Přerovsko, Tršicko, Haná, Prostějovsko a Olomoucko. Dále oblast bramborářská – řepka, brambory, píce a jeteloviny a oblast podhorská a horská – živočišná produkce, ekozemědělství a lesní hospodářství – Jesenicko.

V průmyslu je nejsilněji zastoupeno strojírenství, textilní a oděvní průmysl, elektrotechnický průmysl a potravinářský průmysl. Elektrotechnický průmysl je nejrychleji rostoucí odvětví, zvláště díky aktivitě nových zahraničních investorů. Potravinářský průmysl má návaznost na zemědělskou prvovýrobu a má dominantní postavení v oblasti Hané.

Mezi hlavní podniky potravinářského průmyslu lze zmínit Obchodní sladovny a.s. – sladovny v Olomouci, Litovli, Ivanovicích, Prostějově a Přerově, dále pak OLMA a.s. Olomouc, Pivovary Litovel, Přerov a Hanušovice, Olomoucké tvarůžky – Loštice, Hanácká kyselka a.s. – Horní Moštěnice, Lukana a.s. Olomouc.

Mezi důležité podniky strojírenského průmyslu patří Unex Uničov, Přerovské strojírny PS Beteiligungs a.s., Mora Moravia a.s. Hlubočky, Sigma Group a.s. Lutín, v elektrotechnickém průmyslu je to např. MEOPTA Přerov. Dalšími důležitými odvětvími je energetika – Dlouhé Stráně, což je přečerpávací elektrárna, dále stavební průmysl – Cement Hranice a.s., Slezský kámen a.s. Jeseník, hutnický průmysl – Moravské železářny Olomouc a.s., Hanácké železářny a pérovny a.s. Prostějov.

Na tvorbě hrubého domácího produktu v České republice se Olomoucký kraj v roce 2016 podílel 4,6%.⁶⁴ Celkem za rok 2016 kraj vykázal 219 892 miliónů Kč. Na grafu níže lze vidět celkový desetiletý vývoj HDP/ osobu, a jeho pozvolný růst.

Nezaměstnanost

Nezaměstnanost Olomouckého kraje za desetileté období (2006–2016) byla nejnižší v roce 2007 a 2008 kdy podíl nezaměstnaných osob na obyvatelstvu ve věku 15–64 dosahoval 4,81 a

---

⁶⁴ Český statistický úřad [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xm/charakteristika_kraje

4,89%. Oproti roku 2013, kdy byla nezaměstnanost nejvyšší, a to s podílem nezaměstnaných osob na obyvatelstvo ve věku 15–64 9,79%.

Doprava

Olomoucký kraj má strategicky důležitou polohu v rámci Střední Evropy s relativně dobře vybudovanou silniční a železniční sítí transevropského významu. Největší problémy jsou v severní části kraje, na Jesenicku, kde se nachází trasy nižších tříd s výrazně nižší úrovní a špatným stavem.

Rychlostní komunikace (4 proudé silnice) jsou soustředěny do jižní a centrální části kraje. Nejvýznamnější tahy jsou dálnice I. třídy D1 a dálnice II. třídy D46 (směrem Vyškov a dále napojení na D1 směr Brno) a D35.

Železniční doprava je rovnoměrně rozmístěna s nejdůležitějším železničním uzlem a křižovatkou I. a II. železničního koridoru, Přerovem. Mezi další důležitý železniční uzel patří bezpochyby město Olomouc. Krajem prochází II. a III. železniční koridor.

Letecká doprava je ovlivněna blízkou vzdáleností velkých a vytížených letišť (Brno – Tuřany a Ostrava – Letiště Leoše Janáčka), tudíž olomoucké letiště naplňuje pouze doplňkovou funkci.

Umění a kultura

Olomoucký kraj má velmi rozvinutou kulturní základnu, převážně díky své poloze a přírodním podmínkám. Z památek lze zmínit např. Ruční papírna a Muzeum papíru ve Velkých Losinách, kde se také nachází krásný zámek, dále hrad Sovinec či Zlatorudné Mlýny. V druhé části kraje, Střední Moravě se nachází krajské město Olomouc, kde se nachází Sloup Nejsvětější Trojice, který je zapsán na seznamu UNESCO. Dále se v oblasti Střední Moravy nachází hrad Bouzov, hrad Helfštýn, hrad Šternberk, zámek Plumlov, CHKO Litovelské Pomoraví a spousta dalších památek a muzeí. Olomoucký kraj je vyhlášený také pro své lázeňství. Lázně se nachází ve městě Jeseník, v Lipové, Velkých Losinách nebo v Teplicích nad Bečvou.

Přírodní bohatství nabízí turistické oblasti a rekreační oblasti s využitím letních i zimních sportů. Nejvýznamnější oblasti jsou Jeseníky či také CHKO Jeseníky, kde se nachází Přírodní rezervace Praděd, Národní přírodní rezervace Rejvíz, vodní elektrárna Dlouhé Stráně, Jeskyně

Na Pomezí, Jeskyně Na Špičáku, Nýznerovské vodopády a spousta dalších přírodních rezervací, naučných stezek, lyžařských areálů a cyklostezek.

Dle Českého statistického úřadu se v kraji v roce 2011 nacházelo 511 veřejných knihoven včetně poboček, 18 muzeí a památníků, 1 galerie a celkově bylo uspořádáno 192 výstav. Dále se zde nacházelo 11 památkových objektů zpřístupněné návštěvníkům za vstupné a uspořádalo se 2 940 kulturních akcí, z čehož bylo 19 samostatných výstav, 14 samostatných koncertů, 14 dramatických vystoupení a 2 841 kulturních akcí při prohlídkách nebo nočních prohlídkách.⁶⁵

Příspěvkové organizace zřizované Ministerstvem kultury: Muzeum umění Olomouc

Příspěvkové organizace zřizované Olomouckým krajem: Vlastivědné muzeum v Olomouci, Vlastivědné muzeum Jesenicka v Jeseníku, Muzeum Prostějovska v Prostějově, Muzeum Komenského v Přerově, Vlastivědné muzeum v Šumperku, Vědecká knihovna v Olomouci, Lidová hvězdárna v Prostějově, Archeologické centrum Olomouc.

Statutární město Olomouc: Moravské divadlo Olomouc, Moravská filharmonie Olomouc, Divadlo hudby Olomouc, Knihovna města Olomouc, Výstaviště Flora Olomouc, a.s.⁶⁶

3.3.10. Pardubický kraj

Pardubický kraj se nachází na východě Čech a sousedí s Olomouckým, Jihomoravským krajem, s krajem Vysočina, Středočeským a Královéhradeckým krajem. Jeho severovýchodní část tvoří hranici s Polskem.

V Pardubickém kraji převažují pahorkatiny a roviny Východočeské tabule. Na východě leží Orlické hory a sníženina Kralické brázdy, která patří k hornatině Kralického Sněžníku. Na jihu najdeme výběžky Českomoravské vrchoviny – Železné hory a Žďárské vrchy. Západ kraje je tvořen řekou Labe a úrodnou Polabskou nížinou. Nejvyšší bod kraje je Kralický Sněžník (1424 m.n.m.), třetí nejvyšší pohoří ČR.

Velká část kraje leží v povodí horního toku Labe, východní část patří k povodí řeky Moravy.

---

⁶⁵ Český statistický úřad [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/23-kultura-sport-zkzdh33n8l>

⁶⁶ BERNARD, Josef, PATOČKOVÁ, Věra, Daniel ČERMÁK a Kateřina VOJTÍŠKOVÁ, ed. *Kultura v krajích České republiky*. Praha: Sociologický ústav Akademie věd České republiky, 2012, s. 366-367. ISBN 978-80-7330-222-1.

Sociální a ekonomická charakteristika

Rozloha Pardubického kraje je 4 519 km² (5,73% plochy ČR) a jedná se o 4. nejmenší kraj České republiky. Žije zde 518 337 obyvatel⁶⁷ s hustotou 114 obyvatel/km². Nejlidnatějším městem je hlavní město kraje, Pardubice. Hustota zalidnění se pohybuje okolo 114 obyvatel/km², kdy můžeme vidět větší rozdíly v jednotlivých částech kraje. Nejvíce obyvatel žije v Polabí, ve zbylých částech se hustota pohybuje okolo 50 obyvatel/km². Jih regionu není příliš urbanizovaný a je málo zalidněný. Nadále však pokračuje proces koncentrace obyvatelstva do větších měst, nejvíce do hradecko-pardubické aglomerace.

Správní centrum kraje je město Pardubice, meziregionálního významu, ležící excentricky v západní části regionu. Současně je také i největší hospodářské centrum s vysokou koncentrací průmyslu, komerčních a veřejných služeb. Integruje především jižní a východní zázemí.

Vzdělání

V kraji za rok 2016 bylo evidováno 317 mateřských škol, 251 základních škol a 74 středních škol včetně 20 gymnázií. Nachází se zde také jedna vysoká škola, a to Univerzita Pardubice, která se skládá ze 7 fakult: Dopravní fakulta Jana Pernera, Fakulta ekonomicko-správní, Fakulta elektrotechniky a informatiky, Fakulta filozofická, Fakulta chemicko-technologická, Fakulta restaurování a Fakulta zdravotnických studií.

Zemědělství a průmysl

Celý kraj lze charakterizovat jako průmyslově-zemědělský. Má také značný celostátní hospodářský význam, který je zdůrazněn průtahem tratí evropského železničního rychlostního koridoru s důležitými křižovatkami Pardubice a Česká Třebová, a také splavností horního toku Labe.

Hospodářský význam kraje dotvářejí průmyslové podniky, zaměřené především na průmysl chemický, textilní, elektrotechnický, dřevozpracující, strojírenský, energetický a stavebnický. Významnými energetickými zdroji jsou elektrárny Chvaletice a Opatovice.

---

⁶⁷ Český statistický úřad [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xe/1-xe>

K vysoce produktivním zemědělským oblastem patří Polabská nížina, která se rozkládá na téměř polovině kraje. Polabská nížina zahrnuje Pardubicko, jejíž převážná část oblasti je součástí východolabské části České křídové tabule. Jedná se o rovinatou a teplou oblast s dostatkem srážek, úrodnými hnědozeměmi, černozeměmi a nivními půdami. Patří k významným řepařsko-obilnářským, zelinářským a ovocnářským oblastem.

Specifické plodiny, které se v tomto kraji pěstují – námel, kmín, čekanka (zejména v Pardubicích a Chrudimi), heřmánek aj. léčivé rostliny (Přeloučsko).

Najdeme zde pahorkatinou mírně teplou oblast – svitavská, podorlická, zčásti chrudimská, což jsou především bramborářsko-obilnářské oblasti. Pěstují se zde píce, řepka olejka, žito, oves, len a brambory. Je zde také významný intenzivní chov skotu, drůbeže a prasat. Mezi další významný chov patří chov koní – v hřebčině Slatiňany nebo Kladruby.

Ve struktuře průmyslu dominují především strojírenský, chemický, potravinářský, textilní a elektrotechnický. Hlavním centrem průmyslu je město Pardubice, jako centrum chemie, strojírenství a potravinářství. Mezi další průmyslová centra patří Chrudim, Hlinsko nebo Vysoké Mýto. Mezi hlavní podniky ve strojírenském průmyslu můžeme zařadit např. Karosa a.s. – Vysoké Mýto (karosárny a montáže autobusů), Tramo a.s. – Chrudim (výroba lyžařských vleků), KORADO a.s. – Česká Třebová (výroba topných těles a radiátorů). Dále pak mezi hlavní podniky chemického průmyslu Synthesia a.s. – Pardubice (anorganická chemie a kyseliny, průmyslová hnojiva, plasty, pesticidy, farmaceutické výrobky, barviva, trhaviny...) a Paramo a.s. – Pardubice (rafinérie ropy, výroba paliv, olejů). Podniky potravinářského průmyslu jsou PePa s.r.o. – Pardubice (perníky, polotrvanlivé pečivo), Mlékárna Hlinsko s.r.o. (Tatra) – Hlinsko (slazené a neslazené mléko), a v textilním a elektrotechnickém průmyslu lze zmínit EVONA s.r.o. – Chrudim (punčochové zboží), Hedva a.s. – Moravská Třebová (hedvábné tkaniny), ETA a.s. – Hlinsko (domácí elektrospotřebiče), Foxconn s.r.o. – Pardubice (produkce spotřební elektroniky a výroba součástek atd.

Hrubý domácí produkt Pardubického kraje v roce 2016 dosahoval celkem 186 151 mil. Kč a hrubý domácí produkt na obyvatele kraje představoval 79,8 % průměrné úrovně hrubého domácího produktu na obyvatele České republiky.

Nezaměstnanost

Nejnižší počet nezaměstnaných osob byl zaznamenán v roce 2016 s podílem 4,04% na obyvatelstvo ve věku 15–64 let. Naopak největší počet nezaměstnaných osob byl v roce 2010, a to 27 359 osob s podílem 7,45% na obyvatelstvo ve věku 15–64 let.

Doprava

Významnou roli v kraji hraje železniční doprava. Krajem prochází významný I. a III. železniční koridor z Německa, který vede přes Prahu, Českou Třebovou do Rakouska, Slovenska ad. Tyto hlavní koridory jsou doplněny o poměrně hustou železniční regionální síť.

Velkým problémem kraje je absence rychlostních silnic, momentálně krajem prochází pouze několik kilometrů dálnice D11 a D35.

Velký potenciál v kraji má vodní doprava, a to Labská vodní cesta a napojení na přístav Chvaletice. V budoucnu se uvažuje o propojení měst Pardubice a Hradec Králové právě touto říční dopravou. Pravidelná říční doprava zatím probíhá na trase Přelouč – Pardubice – Kunětická hora, což patří mezi velké atraktivity v ČR.

Letiště v Pardubicích má status mezinárodního letiště. Patří mezi nejvýznamnější letiště v kraji a také v České republice, se smíšeným vojenským a civilním provozem.

Umění a kultura

Pardubický kraj disponuje kulturně-historickými místy a památkami, jako je např. město Litomyšl, zámecký areál v Litomyšli, který je na Seznamu světového kulturního dědictví UNESCO. Dále se zde nachází např. město Pardubice, město Chrudim, zámek Kunětická hora, zámek Pardubice, zámek Nové Hrady, Žampach, hipologické centrum ve Slatiňanech, hřebčín v Kladrubech, skanzen Vysočiny – Veselý kopec, Africké muzeum Emila Holuba v Holicích.

Kraj má také velmi dobré přírodní předpoklady pro cestovní ruch, díky horským celkům a CHKO a také díky

Z přírodního bohatství lze určitě zmínit Žďárské vrchy, Kralický Sněžník či Orlické hory.

Kraj nabízí také mnoho akcí a festivalů jako tradiční operní festival Smetanova Litomyšl, Festival smíchu ve Východočeském divadle v Pardubicích či „Cena Františka Filipovského“ udělována v Přelouči za dabing.

Dle Českého statistického úřadu⁶⁸ se v kraji v roce 2011 nacházelo 418 veřejných knihoven včetně poboček, 28 muzeí a památníků, 4 galerie a celkově bylo uspořádáno 280 výstav.

Dále se zde nacházelo 19 památkových objektů zpřístupněné návštěvníkům za vstupné a uspořádalo se 231 kulturních akcí, z čehož bylo 21 samostatných výstav, 28 samostatných koncertů, 32 dramatických vystoupení a 49 kulturních akcí při prohlídkách nebo nočních prohlídkách.

Příspěvkové organizace zřizované Ministerstvem kultury: Muzeum loutkářských kultur v Chrudimi.

Příspěvkové organizace zřizované Pardubickým krajem: Východočeská galerie v Pardubicích, Regionální muzeum v Chrudimi, Regionální muzeum v Litomyšli, Regionální muzeum ve Vysokém Mýtě, Východočeské muzeum v Pardubicích, Krajská knihovna v Pardubicích.

Statutární město Pardubice: Východočeské divadlo Pardubice, Komorní filharmonie Pardubice, Kulturní centrum Pardubice.⁶⁹

3.3.11. Plzeňský kraj

Plzeňský kraj se nachází na západě Čech a sousedí s Karlovarským, Ústeckým, Středočeským a Jihočeským krajem. Dále tvoří hranici se Spolkovou republikou Německo.

Jádro kraje tvoří Plzeňská pahorkatina s Plzeňskou kotlinou, kde také protékají řeky Úhlava, Úslava, Radbuza a Mže. Na jihu se nachází Šumavské podhůří, na jihozápadě Šumava a Český les a na východě Brdská vrchovina. Nejvyšším vrcholem kraje je Velká Mokrůvka s 1 370 m n. m. Kraj lze rozdělit do několika geografických oblastí, z nichž má každá jiné geologické a přírodní podmínky, což činí tento kraj z hlediska reliéfu a přírodních podmínek jedinečným.

---

⁶⁸ Český statistický úřad [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/23-kultura-sport-zkzdh33n8l>

⁶⁹ BERNARD, Josef, PATOČKOVÁ, Věra, Daniel ČERMÁK a Kateřina VOJTÍŠKOVÁ, ed. *Kultura v krajích České republiky*. Praha: Sociologický ústav Akademie věd České republiky, 2012, s. 356-357. ISBN 978-80-7330-222-1.

V kraji se nachází také spousta jezer ledovcového původu – Čertovo jezero, Černé jezero či Prášilské jezero. Tak jsou zde dvě CHKO, a to CHKO Šumava a CHKO Český les a také jeden Národní park a to opět Šumava.

Sociální a ekonomická charakteristika

Rozloha Plzeňského kraje je 7 649 km², což z něj činí třetí největší kraj České republiky a žije zde 580 816 obyvatel.⁷⁰ s hustotou zalidnění 75 obyvatel/km². Sídlní struktura v kraji je rozdrobená s nízkou hustotou osídlení, převážně ve venkovských oblastech, s vysokým počtem malých sídel kolem 200–500 obyvatel. V kraji chybí ekonomicky silnější města střední velikosti.

Průměrný věk obyvatelstva je v kraji 42,5 čímž se řadí mezi kraje s nejstarším obyvatelstvem. Obyvatelstva ubývá přirozenou měrou, mimo Tachovska, kde se nachází mladší věkové skupiny. Na úbytek obyvatelstva má také podíl poválečné migrace, která trvala až do 90. let a ani migrace po roce 2000 ze sousedních krajů (Karlovarského a Ústeckého) nedokázala nahradit dřívější úbytek obyvatel.

Vzdělání

V kraji bylo za rok 2016 evidováno 274 mateřských školek, 222 základních škol, 55 středních škol včetně 15 gymnázií a 1 vysoká škola a to, Západočeská univerzita v Plzni, která má devět fakult. Také zde najdeme Lékařskou fakultu Univerzity Karlovy, která patří do celkově pěti lékařských fakult Univerzity Karlovy, rozmístěných po České republice.

Zemědělství a průmysl

Plzeňský kraj je ekonomicky průměrným regionem se značnými rozdíly v rámci kraje. Plzeňská aglomerace s dominantním hospodářským centrem a moderním průmyslem oproti venkovským a ekonomicky velmi slabým periferním regionům.

Přírodní podmínky pro zemědělství jsou na většině území podprůměrné s malým množstvím úrodné půdy. Klesá využívání orné půdy a narůstá podíl luk a pastvin.

---

⁷⁰ Český statistický úřad [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xp/1-xp>

Přesto zde můžeme zařadit část kraje jako bramborářskou oblast s pěstováním převážně obilovin (Plzeňsko a Domažlicko), řepky a jabloní (Rokycansko). V horských a podhorských oblastech (nad 700 m n. m.) jsou vhodné podmínky k živočišné produkci a k ekozemědělství. Chov prasat a drůbeže převážně na Rokycantsku.

Mezi silné odvětví průmyslu patří strojírenství (hutnictví), potravinářství, keramika a průmysl stavebních hmot a elektrotechnika. Průmyslovým centrem je hlavně krajské město Plzeň, kde se také nachází nejvýznamnější průmyslová zóna Borská pole (kde se také nachází areál Škody Plzeň). Mezi hlavní podniky kraje lze zařadit např. Škoda Holdings a.s. Plzeň, PILSEN STEEL s.r.o., Železářny Hrádek u Rokycan, Okula Nýrsko a.s., Panasonic AVC Networks Czech s.r.o., YAZAKI Wiring Technologies Czech s.r.o., dále pak Plzeňský Prazdroj a.s. Plzeň, Bohemia Sekt ČMV a.s. Starý Plzenec, Stock Plzeň, Likérka Božkov a další.

V roce 2016 dosáhl HDP v Plzeňském kraji 243,9 mld. Kč, tj. 5,1 % vytvořeného HDP v ČR. Podíl regionálního HDP na úhrnu za ČR se dlouhodobě pohybuje kolem 5 %. V mezikrajském srovnání představuje podíl vytvořeného regionálního HDP šestou nejvyšší hodnotu.⁷¹

Nezaměstnanost

V rámci České republiky patří Plzeňský kraj k oblastem s nižším podílem nezaměstnaných. K 31. 12. 2016 bylo registrováno 14 655 uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce. V porovnání s ostatními kraji ČR zaujímá Plzeňský kraj s podílem nezaměstnaných 3,56% druhé místo. Nejvyššího počtu nezaměstnaných dosáhl kraj v roce 2010 a to 27 267 osob.

Doprava

Silniční síť má radiální síť komunikací s rozvojovými osami s významným dopravním uzlem, a to Plzní. Hlavní silniční komunikací je dálnice D5 – Praha – Rozvadov – Norimberk – Mnichov. Celkem se v kraji nachází 5 132 km silnic a dálnic.

Železniční síť má nedostatečnou obslužnost periferních oblastí a příhraničí. Hlavním železničním uzlem je město Plzeň, které je součástí IV. Železničního koridoru Praha – Plzeň – Cheb – Norimberk – Mnichov.

---

⁷¹ Český statistický úřad [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xp/regionalni-makroekonomicke-ukazatele-plzenskeho-kraje>

Umění a kultura

Plzeňský kraj je z hlediska umění, kultury a přírodního bohatství velmi atraktivní oblastí. Mezi zajímavá místa lze zařadit hrad Velhartice, hrad Kašperk, zřícenina hradu Rabí, zámek Kozel, Katakomy v Klatovech, či samotné krajské město Plzeň.

Každoročně koná kraj mnoho akcí a festivalů jako např. Mezinárodní folklorní festival v Plzni, Chodské slavnosti, mezinárodní festival Divadlo, Mezinárodní folklorní festival v Klatovech, Plzeňské Smetanovské dny, Haydnovy hudební slavnosti, Historický víkend v Plzni či každé dva roky konaný divadelní festival Skupova Plzeň.

Hlavní oblastí, zejména pro letní turistiku, je Národní park Šumava, kde se nachází největší jezero České republiky, Černé jezero, a CHKO Český les.

Dle Českého statistického úřadu se v kraji v roce 2011 nacházelo 509 veřejných knihoven včetně poboček, 32 muzeí a památníků, 4 galerie a celkově bylo uspořádáno 223 výstav. Dále se zde nacházelo 23 památkových objektů zpřístupněné návštěvníkům za vstupné a uspořádalo se 435 kulturních akcí, z čehož bylo 52 samostatných výstav, 64 samostatných koncertů, 58 dramatických vystoupení a 188 kulturních akcí při prohlídkách nebo nočních prohlídkách.⁷²

Příspěvkové organizace zřizované Plzeňským krajem: Stálá divadelní scéna Klatovy, Západočeská galerie v Plzni, Galerie Klatovy/Klenová, Muzeum a galerie severního Plzeňska v Mariánské Týnici, Muzeum Českého lesa v Tachově, Muzeum Dr. Bohuslava Horáka v Rokycanech, Muzeum Chodska v Domažlicích, Muzeum jižního Plzeňska v Blovicích, Muzeum Šumavy Sušice, Vlastivědné muzeum Dr. Hostaše v Klatovech, Západočeské muzeum v Plzni, Studijní a vědecká knihovna Plzeňského kraje, Hvězdárna v Rokycanech,

Statutární město Plzeň: Divadlo Alfa, Divadlo Josefa Kajetána Tyla, ESPRIT – plzeňský kulturní servis, Hvězdárna a planetárium Plzeň, Knihovna města Plzeň, Galerie města Plzně, o.p.s., Plzeňská filharmonie, o.p.s., Divadlo pod lampou, o.p.s., Dominik centrum, s.r.o.⁷³

---

⁷² Český statistický úřad [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/23-kultura-sport-zkzdh33n8l>

⁷³ BERNARD, Josef, PATOČKOVÁ, Věra, Daniel ČERMÁK a Kateřina VOJTÍŠKOVÁ, ed. *Kultura v krajích České republiky*. Praha: Sociologický ústav Akademie věd České republiky, 2012, s. 340-341. ISBN 978-80-7330-222-1.

3.3.12. Středočeský kraj

Středočeský kraj se nachází v centrální části Čech a České republiky a sousedí s hlavním městem Praha, s Libereckým, Královéhradeckým, Pardubickým, Jihočeským, Plzeňským a Ústeckým krajem a krajem Vysočina.

Kraj se nachází v České tabuli, na jihu se nachází Středočeská pahorkatina, na jihovýchodě Českomoravská vrchovina, na jihozápadě pohoří Brdy. Dále se zde nachází CHKO Křivoklátsko a Kokořínsko a CHKO Český les. Nejvyšší horou kraje je Tok s 865 m n. m..

Krajem protéká řeka Labe a Vltava, které mají soutok u města Mělník. Mezi další řeky kraje patří Sázava, Berounka nebo Cidlina a Jizera.

Sociální a ekonomická charakteristika

Rozloha Středočeského kraje je 10 929 km², čímž se řadí na první místo největšího kraje v České republice a zabírá asi 14% území. Žije zde 1 352 795 obyvatel⁷⁴ s hustotou zalidnění 120 obyvatel/km². Nejlidnatějším okresem v kraji je zázemí hlavního města Prahy, tzn. Praha-východ, Praha-západ, dále pak Příbram, Mladá Boleslav nebo Mělník. Naopak nejméně lidnatým okresem byl okres Rakovník.

Demografická změna začala v kraji v devadesátých letech, kdy začala výstavba zázemí v okolí hlavního města Prahy, tzv. satelitních oblastí, do kterých se začali stěhovat především mladí lidé s úmyslem zde založit rodinu. Tento trend stále pokračuje a zázemí hlavního města se rozrůstá. Průměrný věk obyvatel je 41,1 let, což jej řadí ke kraji s nejmladším obyvatelstvem v republice.

Vzdělání

V kraji se za rok 2016 nacházelo 762 mateřských škol, 549 základních škol, 153 středních škol, včetně 35 gymnázií. Jsou zde také 2 vysoké školy a to, ŠKODA AUTO VYSOKÁ ŠKOLA o.p.s. (ŠA VŠ) v Kutné Hoře a Academia Rerum Civilium – Vysoká škola politických a společenských věd, s.r.o. také v Kutné Hoře.

---

⁷⁴ Český statistický úřad [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xs/1-xs>

Zemědělství a průmysl

Zemědělství je jedním z důležitých odvětví Středočeského kraje, což dokazuje 61% zemědělské půdy z celé rozlohy kraje. Vzhledem ke své výhodné geografické poloze a vyváženým geografickým podmínkám se v kraji vyskytují všechny zemědělské oblasti. Velmi významnými oblastmi je oblast Polabí, Kolína a Nymburku. Mezi hlavní plodiny, které se zde pěstují, patří obilniny a cukrovka. V oblastech, blízcích se hlavnímu městu se pěstuje zejména ovoce a zelenina.

V kraji roste také význam energetických a technických plodin a rozvíjí se zde ekozemědělství. V živočišné produkci převažuje chov ovcí, koní, ale také skotu a prasat.

V průmyslovém odvětví pokračuje neustálá restrukturalizace a výrobní programy směřují k zabezpečení růstu efektivnosti a konkurenceschopnosti. Investuje se do nových technologií a aplikace „know-how“ je velmi značná. V kraji převažuje strojírenský, chemický a potravinářský průmysl. Dříve tradiční odvětví jako ocelářství a těžba uhlí v oblasti Kladenska ustoupily do pozadí. Mezi hlavní podniky např. patří ŠKODA AUTO a.s. v Mladé Boleslavi, První železářská společnost Kladno s.r.o., Kovohutě Příbram a.s., AERO Vodochody AEROSPACE a.s. v Odolene Vodě. V chemickém průmyslu je to hlavně podnik Spolana a.s. v Neratovicích a Synthos Kralupy a.s. v Kralupech nad Vltavou. Mezi hlavní podniky potravinářského průmyslu patří např. Dr. Oetker s.r.o. v Kladně, Královský pivovar Krušovice v Krušovicích, který patří pod společnost Heineken Česká republika a.s., Lobkowiczský pivovar s.r.o. ve Vysokém Chlumenci, Savencia Fromage & Dairy Czech Republic, a.s. v Sedlčanech.

V roce 2016 dosahovalo HDP Středočeského kraje 91,7% průměru celé České republiky. Hrubý domácí produkt byl celkem 552 407 miliónu Kč.

Nezaměstnanost

Největšího počtu nezaměstnaných osob dosáhl kraj v roce 2013, a to 61 681 osob s podílem 6,9% na obyvatelstvu ve věku 15–64 let. Naopak nejmenší nezaměstnanost byla zaznamenána v roce 2007, a to 29 273 nezaměstnaných osob s podílem 3,22 na obyvatelstvu ve věku 15–64 let.

Doprava

Středočeský kraj má velmi hustou dopravní síť a vzhledem ke své poloze, tzn. blízko k hlavnímu městu také jednu z nejpřetíženějších. Krajem vedou všechny hlavní a důležité silniční (dálnice D1, D5, D8 a D11) i železniční tahy České republiky. Dopravní síť vytváří tzv. paprskovitý tvar, v jehož středu se nachází hl. město Praha. Železniční tratě jsou propojeny se všemi městy jednotlivých regionů kraje, aby byla zajištěná dojíždka za prací, především do Prahy. Nejbližší mezinárodní letiště je Letiště Václava Havla v Praze.

Důležitá je také Labsko-vltavská vodní cesta, která prochází a třemi čtvrtinami území kraje a představuje jedinou vodní cestu v České republice pro vnitrostátní i mezinárodní dopravu.

Umění a kultura

Středočeský kraj má velmi bohatou historii a mnoho kulturních památek a chráněných krajinných oblastí. Za zmínku určitě stojí město Kutná Hora, její historické jádro s chrámem sv. Barbory a katedrálou Nanebevzetí Panny Marie v Sedlici, jež jsou zapsány na Seznam světového kulturního dědictví UNESCO. Mezi další velmi významná kulturní místa patří hrady Karlštejn, Točnick, Křivoklát a Kokořín, dále pak zřícenina hradu Žebrák a Okoř nebo zámky Mělník, Konopiště, Lány či park a zámek v Průhonicích, Svatá Hora na Příbramsku, která patří mezi nejvýznamnější poutní místo v České republice, ŠKODA Muzeum v Mladé Boleslavi a další. Z měst a jejich historických center lze zmínit Mělník, Beroun, lázeňské město Poděbrady, Kolín a Rakovník.

Z přírodních oblastí může kraj nabídnout CHKO Křivoklátsko, Český kras, Kokořínsko, Český ráj a CHKO Brdy.

Dle Českého statistického úřadu se v kraji v roce 2011 nacházelo 869 veřejných knihoven včetně poboček, 62 muzeí a památníků, 7 galerií a celkově bylo uspořádáno 599 výstav. Dále se zde nacházelo 45 památkových objektů zpřístupněné návštěvníkům za vstupné a uspořádalo se 1 604 kulturních akcí, z čehož bylo 73 samostatných výstav, 230 samostatných koncertů, 78 dramatických vystoupení a 970 kulturních akcí při prohlídkách nebo nočních prohlídkách.⁷⁵

Příspěvkové organizace zřizované Ministerstvem kultury: Památník Lidice

---

⁷⁵ Český statistický úřad [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/23-kultura-sport-zkzdh33n8l>

Příspěvkové organizace zřizované Středočeským krajem: Památník Karla Čapka ve Staré Huti u Dobříše, Památník Antonína Dvořáka ve Vysoké u Příbrami, GASK – Galerie Středočeského kraje, Rabasova galerie Rakovník, Středočeské muzeum v Roztokách u Prahy, Muzeum Podblanicka, Muzeum Mladoboleslavská, Muzeum Českého krasu, Hornické muzeum Příbram, České muzeum stříbra v Kutné Hoře, Muzeum T. G. M. Rakovník, Polabské muzeum Poděbrady, Sládečkově vlastivědné muzeum v Kladně, Regionální muzeum v Kolíně, Regionální muzeum v Jílovém u Prahy, Regionální muzeum Mělník, Oblastní muzeum Praha – východ, Brandýs nad Labem – Stará Boleslav, Středočeská vědecká knihovna v Kladně, Ústav archeologické památkové péče středních Čech.⁷⁶

3.3.13. Ústecký kraj

Ústecký kraj se nachází na severozápadě Čech a sousedí s Libereckým, Středočeským, Plzeňským a Karlovarským krajem. Také tvoří hranici se Spolkovou republikou Německo.

Jádro kraje tvoří Mostecká pánev, na západě se nachází Krušné hory navazující na Děčínskou vrchovinu a na východě a na jihu se nachází České středohoří. Nejvyšším bodem kraje je Klínovec s 1 225 m n. m. Krajem protéká řeka Labe, do které se následně vlévá řeka Bílina a Ohře.

Sociální a ekonomická charakteristika

Rozloha Ústeckého kraje je 5 339 km², což představuje zhruba 6,8% rozlohy České republiky a žije zde 821 080 obyvatel⁷⁷ s nadprůměrnou hustotou zalidnění 154 obyvatel/km². V Podkrušnohorské pánvi se nachází šest průmyslových center (Most, Teplice, Chomutov, Děčín, Litvínov a Ústí nad Labem, což je hlavním centrem kraje) a žije zde většina obyvatel.

Naopak v zemědělské oblasti Lounska lze vidět větší podíl menších sídel s hustotou zalidnění asi 75 obyvatel/km². Nejméně zalidněnou oblastí je pak horský pás Krušných hor, kde je nejnižší hustota zalidnění v České republice. Řada sídel zanikla v důsledku těžby a většina obyvatel se přestěhovala do větších měst.

---

⁷⁶ BERNARD, Josef, PATOČKOVÁ, Věra, Daniel ČERMÁK a Kateřina VOJTÍŠKOVÁ, ed. *Kultura v krajích České republiky*. Praha: Sociologický ústav Akademie věd České republiky, 2012, s. 334. ISBN 978-80-7330-222-1.

⁷⁷ Český statistický úřad [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xu/1-xu>

Ačkoliv se průměrný věk obyvatel v České republice neustále zvyšuje, Ústecký kraj patří ke krajům, kde je průměrný věk nejnižší v republice. V roce 2015 byl průměrný věk obyvatel 41,4 let.

Vzdělání

V kraji se nachází 357 mateřských škol, 278 základních škol, 95 středních škol, včetně 22 gymnázií. Jsou zde také 3 vysoké školy a to, Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem osmi fakultami (Fakulta strojního inženýrství, Fakulta životního prostředí, Fakulta umění a designu, Filozofická fakulta, Fakulta zdravotnických studií, Přírodovědecká fakulta, Pedagogická fakulta a Fakulta sociálně ekonomická), dále pak Fakulta dopravní Českého vysokého učení technického v Děčíně a soukromá Vysoká škola finanční a správní a.s. v Mostě.

Zemědělství a průmysl

V Ústeckém kraji lze najít rozličné hospodářské oblasti. Jednak jsou to oblasti nerostného bohatství, které zde mají svou těžbařskou tradici a historii, zejména hnědé uhlí, sklářské a slévarenské písky. Těžba uhlí se nachází především v oblasti Krušných hor táhnoucí se od Ústí nad Labem po Kadaň. A dále to jsou nížinné oblasti zaměřující se na zemědělskou produkci.

Hlavní zemědělskou oblastí je Lounsko a Litoměřicko, které se také přezdívá „zahrada Čech“, jsou řepařsko-obilnářskou, zelinářskou a ovocnářskou produkční oblastí, a výhradně se specializují na pěstování vinné révy, ovoce a zeleniny. Oblast Žatecka spolu s Lounskem a Roudnickem jsou vyhlášeny pěstováním chmele. Dále se zde chová drůbež a prasata, skot zde má malý význam.

Jak již bylo zmíněno, Ústecký kraj je, co se týká průmyslu, převážně známý pro své naleziště hnědého uhlí na území Krušných hor a přilehlých pánví. S těžbou je tedy spojen zejména energetický, chemický, hutnický a strojírenský průmysl. Dále lze ještě zmínit průmysl sklářský, potravinářský a papírenský. Kraj patří mezi strukturálně postižený region z hlediska ekologických zátěží a škodlivých dopadů v krajině.

Mezi hlavní ústecké podniky patří např. Unipetrol RPA, s.r.o. v Litvínově, Severočeské doly a.s., Žatecká Teplárenská a.s., ČEZ a.s. Elektrárny Prunéřov, Ledvice a Tušimice,

Chemopetrol a.s. Litvínov, Unistroj s.r.o. Štětí, Lounské strojírny a.s. Louny, Mostecká uhelná společnost a.s., dále pak např. Český porcelán a.s. Dubí nebo Žatecký pivovar s.r.o., Vineco – vinné sklepy Chomutov s.r.o., Lobkowiczské zámecké vinařství Roudnice nad Labem.

Na tvorbě HDP České republiky se kraj v roce 2016 podílel 5,7% a dosáhl částky 274 254 miliónů Kč.

Nezaměstnanost

V rámci České republiky se Ústecký kraj řadí ke krajům s vyšším podílem nezaměstnaných osob. V roce 2013 dosáhl počet 65 820 nezaměstnaných s podílem nezaměstnaných osob (na obyvatelstvu ve věku 15–64 let) 11,47% . V roce 2017 bylo evidováno 31 522 nezaměstnaných osob, což je o polovinu méně než v roce 2013.

Doprava

Ústecký kraj je součástí IV. transevropského multimodálního koridoru Berlín – Děčín – Praha – Bratislava – Budapešť – Sofie – Istanbul a je také napojen na koridor tranzitních dopravních tahů (Praha – Drážďany – D8, s napojením na E55 směr Chemnitz a Lobau. Nedostatečné silniční spojení a špatná kvalita silnic je v severní části kraje (Šluknovský výběžek).

Hlavním železničním tahem je I. a IV. tranzitní železniční koridor vedoucí ze Spolkové republiky Německo do Ústí nad Labem a do Prahy. Železniční doprava je v kraji dostatečně zajištěná a regionálně dobře propojená.

Významná je také pro dopravu Labská vodní cesta, která je důležitou vodní cestou v České republice a umožňuje lodní dopravu do přístavu Hamburk. V budoucnu se uvažuje o úpravě koryta a lepší splavnosti.

Umění a kultura

Svou polohou a historií nabízí Ústecký kraj mnoho kulturních památek a také turisticky atraktivních přírodních rezervací a míst. Mezi nejzajímavější místa patří Památník Terezín, který upomíná a uchovává památku obětí, které byly nespravedlivě perzekuovány v době nacistické okupace a vlády. Dále se zde nachází městské památkové rezervace Kadaň, Litoměřice či Žatec – město piva a chmelu, krajské město Ústí nad Labem, Lázně Teplice, hrad Hazmburk a Střekov, zámek Děčín, hrad Sukoslav nebo hrad Hněvín. Velmi zajímavým

místem, které připomíná chmelařskou tradici a řadí se mezi největší expozici svého druhu na světě je Chmelařské Muzeum v Žatci.

Každoročně se v kraji koná prodejní výstava Zahrada Čech, jak se kraji také často přezdívá.

Mezi nejzajímavější místa v kraji patří Národní park České Švýcarsko a jeho symbol Pravčická brána, České Středohoří s nejvyšším vrcholem Milešovkou, Labská stezka, která patří k velmi vyhledávaným dálkovým cyklotrasám, Edmundova soutěska, Krušné hory, které jsou atraktivní nejen v létě, ale také v zimním období

Dle Českého statistického úřadu se v kraji v roce 2011 nacházelo 334 veřejných knihoven včetně poboček, 19 muzeí a památníků, 6 galerií a celkově bylo uspořádáno 199 výstav. Dále se zde nacházelo 27 památkových objektů zpřístupněné návštěvníkům za vstupné a uspořádalo se 1 010 kulturních akcí, z čehož bylo 99 samostatných výstav, 129 samostatných koncertů, 116 dramatických vystoupení a 320 kulturních akcí při prohlídkách nebo nočních prohlídkách.⁷⁸

Příspěvkové organizace zřizované Ministerstvem kultury: Památník Terežín, Uměleckoprůmyslové museum – pobočka Klášterec nad Ohří.

Příspěvkové organizace zřizované Ústeckým krajem: Severočeská galerie výtvarného umění v Litoměřicích, Galerie Benedikta Rejta v Lounech, Galerie výtvarného umění v Mostě, Galerie moderního umění Roudnice nad Labem, Oblastní muzeum v Chomutově, Oblastní muzeum v Děčíně, Oblastní muzeum v Litoměřicích, Oblastní muzeum Lounech, Oblastní muzeum v Mostě, Regionální muzeum v Teplicích, Severočeská hvězdárna a planetárium v Teplicích, Severočeská vědecká knihovna v Ústí nad Labem, Zámek Nový Hrad Jimlín.

Statutární město Ústí nad Labem: Kulturní středisko města Ústí nad Labem, Muzeum města Ústí nad Labem, Dům kultury města Ústí nad Labem, s.r.o., Collegium Bohemicum, o.p.s., Činoherní divadlo města Ústí nad Labem, o.p.s., Severočeské divadlo, s.r.o. (společně s Ústeckým krajem).⁷⁹

---

⁷⁸ Český statistický úřad [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/23-kultura-sport-zkzdh33n81>

⁷⁹ BERNARD, Josef, PATOČKOVÁ, Věra, Daniel ČERMÁK a Kateřina VOJTÍŠKOVÁ, ed. *Kultura v krajích České republiky*. Praha: Sociologický ústav Akademie věd České republiky, 2012, s. 348-349. ISBN 978-80-7330-222-1.

3.3.14. Zlínský kraj

Zlínský kraj se nachází na jihovýchodě České republiky a sousedí s Jihomoravským, Olomouckým a Moravskoslezským krajem. Dále tvoří hranici se Slovenskem, konkrétně s Žilinským a Trenčinským krajem.

Zlínský kraj je tvořen převážně členitým, kopcovitým územím a pahorkatinami. Nachází se zde vrchoviny a hornatiny Vnějších Západních Karpat, část Chřiby, Vizovická vrchovina, část Moravskoslezských Beskyd, Hostýnsko-vsetínská hornatina, Javorníky a Bílé Karpaty. Kraje je tvořen také dvěma úvaly, a to Hornomoravským a Dolnomoravským. Nejvyšším horou kraje je Velký Javorník s 1 071 m n. m.

Krajem protéká řeka Morava, která se následně vlévá do Dunaje. Mezi přítoky Moravy patří např. Bečva, Senice nebo Olšava.

Sociální a ekonomická charakteristika

Rozloha Zlínského kraje je 3 963 km², čímž se řadí na čtvrté místo nejmenších krajů v České republice. Žije zde 583 056 obyvatel⁸⁰ s hustotou zalidnění asi 147 obyvatel/km². Nej hustěji zalidněnou oblastí je Zlínsko (186 obyvatel/km²) a naopak nejméně zalidněnou oblastí je Vsetínsko (126 obyvatel/km²). Populace je z velké části tvořena venkovským obyvatelstvem. Statisticky přetrvává odliv obyvatelstva z venkovských oblastí, avšak kvalita života je zde poměrně vysoká, převážně z hlediska klidného prostředí, stabilní životní úrovně a soudržnosti místních obyvatel. Hlavním městem kraje je město Zlín. Mezi další města lze zmínit Uherské Hradiště, Kroměříž nebo Vsetín.

Zlínský kraj tvoří 3 výrazné etnografické oblasti, a to Valašsko, Haná a Slovácko. Asi nejvýraznější oblastí, je oblast Valašska, území lidových tradic a kultury horského typu. Původ lze hledat v Rumunsku, odkud Valaši od 14. století migrovali, a na Moravu přišli ze Slovenska a Slezska. Typické jsou pro ně salašnické tradice extenzivního pastevectví a tradice kopaničářství, ovocnářství a páleníctví (slivovice).

---

⁸⁰ Český statistický úřad [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xz/1-xz>

Typická je pro ně také roubená architektura. Další oblastí je oblast Slovácka, která se dělí na tři části, a to na Hornácko, Podluží, Moravské Kopanice, Hanácké Slovácko, Luhačovské Zálesí a Dolňácko.

V rovinném území je zřetelná souvislost se starou rolnickou kulturou s tradičními obyčeji, jako je např. Jízda králů ve Vlčnově. Poslední výraznou oblastí je, oblast Hané, která se vyznačuje kulturou nížinného typu. Základními vlastnosti hanácké architektury je jednoduchost a účelné rozmístění budov kolem dvora. Mezi tradiční oblečení patří hanácký kroj, který patří k nejhonosnějším na Moravě a z lidové tradiční výroby lze zaznamenat např. výzdobu velikonočních kraslic.

Průměrný věk obyvatelstva je 42,7 let, což je vyšší než průměr České republiky. Dále se neustále zvyšuje podíl obyvatel poproduktivního věku.

Vzdělání

V kraji se v roce 2017 nacházelo 316 mateřských škol, 257 základních škol, 68 středních škol, včetně 16 gymnázií. Jsou zde také 2 vysoké školy, a to Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, která má šest fakult (Fakulta aplikované informatiky, Fakulta humanitních studií, Fakulta logistiky a krizového řízení, Fakulta managementu a ekonomiky, Fakulta multimediálních komunikací a Fakulta technologická). Další vysokou školou je soukromá škola Evropský polytechnický institut v Kunovicích, okres Uherské Hradiště.

Zemědělství a průmysl

Zlínsko bylo považováno za ekonomicky silnou oblast s výraznou koncentrací velkých průmyslových podniků (tradiční průmysl – obuv, pneumatiky, stroje, letadla). O první poloviny 90. let se hospodářsky stabilní pozice celé východní Moravy, včetně Zlínska začala v důsledku transformace a restrukturalizace průmyslu měnit. Negativní roli v tomto sehrála špatná dopravní infrastruktura a obslužnost území a také odtržení Slovenska, s nímž do té doby fungovaly významné obchodní vztahy.

Zemědělství se dá vyčlenit na dvě oblasti a to, na nížinné oblasti převážně kolem toku řeky Moravy, kde jsou příhodné podmínky pro pěstování náročných zemědělských plodin, ovoce a zeleniny.

Druhou oblastí je oblast horská a podhorská, která poskytuje možnost pro specifické formy zemědělské produkce např. pastevectví, včetně chovu ovcí, ekozemědělství a další aktivity, jež souvisí se zachováním specifického rázu krajiny a kultury. Svažitost a členitost krajiny ovlivnila zemědělské využití půdy pro pěstování píce, ovesa, pohany nebo švestek. Největším podílem zemědělské půdy disponuje okres Uherské Hradiště, dále pak Vsetín a území Beskyd a Javorníku.

Průmysl kraje je založen na existenci dříve klíčových výrobních podniků. Značný význam mají i v současnosti závody zpracovatelského průmyslu (kožedělný a dřevozpracující průmysl). Hlavním průmyslem je v kraji průmysl strojírenský, dřevozpracující, chemie a gumárenství a potravinářství. Problémem je však nízká modernizace výroby, špatná dopravní dostupnost a nekvalifikovaná pracovní síla. Mezi hlavní podniky chemického a gumárenského průmyslu např. patří Fatra a.s. v Napajedlech, DEZA a.s. ve Valašském Meziříčí, Gumárny Zubří a.s. nebo Continental Barum s.r.o. v Otrokovicích.

Mezi hlavní strojírenské podniky patří např. Aircraft Industries a.s. v Kunovicích, Česká Zbrojovka a.s. v Uherském Brodě, Promet Foundry a.s. ve Vsetíně, Tescoma s.r.o. ve Zlíně a další. Mezi podniky potravinářského průmyslu patří HAMÉ s.r.o. v Kunovicích nebo Rudolf Jelínek a.s. ve Vizovicích z dřevozpracujícího průmyslu je to podnik TON a.s. v Bystřici pod Hostýnem.

V roce 2016 dosahovalo HDP Zlínského kraje 86,6% průměru celé České republiky. Hrubý domácí produkt byl celkem 228 601 miliónu Kč.

Nezaměstnanost

Nejvyššího počtu nezaměstnaných osob dosahoval Zlínský kraj v roce 2009, 2010 a 2013, kdy se tento počet vyšplhal na více než 33 000 nezaměstnaných osob. Naopak nejnižší počet nezaměstnaných osob lze pozorovat za rok 2016, kdy jich bylo o téměř o polovinu méně.

Doprava

Doprava ve Zlínském kraji není příliš rozvinutá. V kraji chybí dálniční spojení a hlavní páteřní komunikace. Nejvíce zatíženým tahem je silnice mezi Valašským Meziříčím a Vsetínem. Krajem prochází II. železniční koridor.

Jsou zde tři letiště, a to v Kunovicích se statutem mezinárodního letiště, dále pak v Holešově a Otrokovicích.

Umění a kultura

Zlínský kraj je velmi atraktivním kraje, co se týká kulturně-historických pamětihodností a přírodních atraktivit horských celků a vodních ploch. Je to kraj s velmi rozmanitou kulturou a turistickým zaměřením.

Mezi velmi navštěvované památky patří hrad Buchlov, barokní zámek Buchlovice, Nový Světlov v Bojkovicích či Arcibiskupský zámek v Kroměříži, který je zařazen na seznam památek UNESCO, Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm, lázně Luhačovice, poutní místo Hostýn s bazilikou Nanebevzetí Panny Marie, ZOO Lešná či Archeopark Modrá.

Za zmínku stojí také přírodní památky a to Pulčínské skály, Baťův kanál, který slouží pro rekreační účely, a podél kterého se táhne cyklostezka dlouhá asi 80 km. Dále lze zmínit spoustu cyklostezek např. cyklostezku Bečva, Hostýnské vrchy, Radhošť, Pustevny či pohoří Chřiby. Za návštěvu určitě také stojí město Zlín, Uherské Hradiště a Kroměříž.

Východní Morava je velmi známá svými slavnostmi a festivaly jako Slovácké slavnosti vína a otevřených památek, Vizovické trnkobraní nebo Slovácká jízda králů. Každoročně se v kraji také koná Letní filmová škola v Uherském Hradišti a Mezinárodní festival filmů pro děti a mládež ve Zlíně.

Dle Českého statistického úřadu se v kraji v roce 2011 nacházelo 399 veřejných knihoven včetně poboček, 23 muzeí a památníků, 2 galerie a celkově bylo uspořádáno 178 výstav. Dále se zde nacházelo 9 památkových objektů zpřístupněné návštěvníkům za vstupné a uspořádalo se 154 kulturních akcí, z čehož bylo 27 samostatných výstav, 63 samostatných koncertů, 19 dramatických vystoupení a 9 kulturních akcí při prohlídkách nebo nočních prohlídkách.⁸¹

Příspěvkové organizace zřizované Ministerstvem kultury: Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm, Muzeum Jana Amose Komenského v Uherském Brodě.

---

⁸¹ Český statistický úřad [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/23-kultura-sport-zkzdh33n8l>

Příspěvkové organizované zřizované Zlínským krajem: Krajská galerie výtvarného umění ve Zlíně, Slovácké muzeum v Uherském Hradišti, Muzeum regionu Valašsko, Muzeum Kroměřížska, Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně, Krajská knihovna Františka Bartoše, Hvězdárna Valašské Meziříčí, 14/15 Bat'ův institut.⁸²

---

⁸² BERNARD, Josef, PATOČKOVÁ, Věra, Daniel ČERMÁK a Kateřina VOJTÍŠKOVÁ, ed. *Kultura v krajích České republiky*. Praha: Sociologický ústav Akademie věd České republiky, 2012, s. 370. ISBN 978-80-7330-222-1.

4. MEDIÁLNÍ OBRAZ KULTURY KRAJŮ ČESKÉ REPUBLIKY

4.1. Metodický postup

Diplomová práce se snaží zachytit, prostřednictvím kvantitativní a kvalitativní analýzy, mediální obraz České republiky a jejích jednotlivých krajů v oblasti umění a kultury. Kvantitativní a kvalitativní analýza je zaměřena na počty příspěvků v období let 2004–2011 a na čtyři televizní zpravodajství v ČR, a to Události, komentáře, Události, Televizní Noviny a Zprávy FTV Prima. Pro analýzu byly využity data společnosti Media Tenor a Českého statistického úřadu. Byla provedena a vyhodnocena analýza dat, a to z hlediska podílů příspěvků za jednotlivé kraje České republiky, jednotlivé roky a také zpravodajství. Výsledky analýzy reprezentují a utváří obraz jednotlivých krajů České republiky a jsou porovnávány s charakteristikami krajů a jejich objektivními a reálnými obrazy, následně mediálními obrazy, které lze vidět v rámci této kapitoly.

„Jádrem analýzy je srovnání představ o realitě s realitou skutečnou, a to s ohledem na různé stupně obvyklého vystavení televizi. Je tu jistá základní podobnost s myšlenkami tvořícími základ hypotézy o nastolování témat (agenda-setting). Předpokládá se, že ti, kdož sledují televizi ve větší míře, budou vykazovat větší odklon vnímání reality od přirozeného obrazu sociálního světa směrem k obrazu „televiznímu“.“⁸³

„Základní myšlenkou agendy-setting je to, že zpravodajská média naznačují veřejnosti, co jsou hlavní otázky dne, a to se odrazí na tom, co veřejnost vnímá jako nejdůležitější aktuální záležitosti.“⁸⁴

V práci bylo využito několik metod, prostřednictvím kterých byla data analyzována. Konkrétně se jedná o metody abstrakce, analogie, analýzy, dedukce, generalizace, indukce a komparace. Z vyjmenovaných metod byla nejčastěji využita analýza, dedukce, generalizace, indukce a komparace. Data byla nejprve analyzována jako celek, který byl následně rozdělen do jednotlivých kategorií.

Díky analýze bylo možno získat pomocí shromážděných dat společnosti Media Tenor povědomí o tématu umění a kultura, jednak jako celku, ale také poznat jeho jednotlivé části.

---

⁸³ MCQUAIL, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*. 4., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Portál, 2009, s. 513. ISBN 978-80-7367-574-5.

⁸⁴ MCQUAIL, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*. 4., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Portál, 2009, s. 527. ISBN 978-80-7367-574-5.

Pomocí dedukce a indukce bylo možné vyvodit z obecných poznatků jedinečné a z jedinečných poznatků obecné.

U metody generalizace, je nutné, aby tato metoda určitým způsobem odpovídala skutečnosti a shrnovala jednotlivá data, do jednoho společného celku.

Velmi důležitou metodou je však metoda komparace, která na závěr srovnává výsledná data s reálnými charakteristikami v oblasti umění a kultury.

Diplomová práce pomocí uvedených metod interpretuje dosažené výsledky dat a srovnává je s reálnými informacemi v krajích. Zaměřuje se především na podíly příspěvků v jednotlivých krajích, za jednotlivé roky i zpravodajství. Důležitým ukazatelem je index medializace, který vyjadřuje počet příspěvků vztažených k počtu obyvatel v jednotlivých krajích. Index ukazuje nakolik je věnována pozornost médií danému kraji. Čím je index větší, tím je kraji věnována větší mediální pozornost. Hodnota indexu je uváděna v promilích.

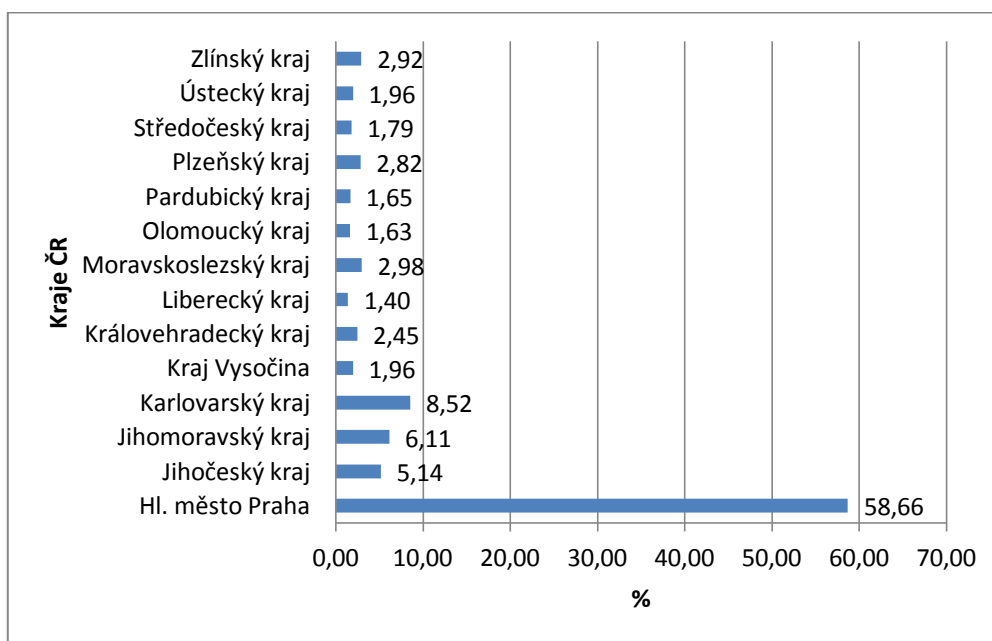
$$\text{Index medializace} = \frac{\text{počet příspěvků}}{\text{počet obyvatel}} * 1000 \quad \text{v} \quad [\text{‰}]$$

Ačkoliv není daná časová řada, tzn. období 2004–2011, příliš dlouhá, přesto může poskytnout alespoň základní představu o tom, zda mediální obrazy podávané zpravodajskými relacemi korespondují s reálnými charakteristikami v jednotlivých krajích.

4.2. Kvantitativní analýza mediálních příspěvků v umění a kultuře

Byly analyzovány příspěvky za období 2004–2011, v rámci čtyř televizních stanic.

Graf č. 4.1 – Mediální příspěvky z oblasti umění a kultury za jednotlivé kraje České republiky v období 2004–2011 na počtu celkových příspěvků v %

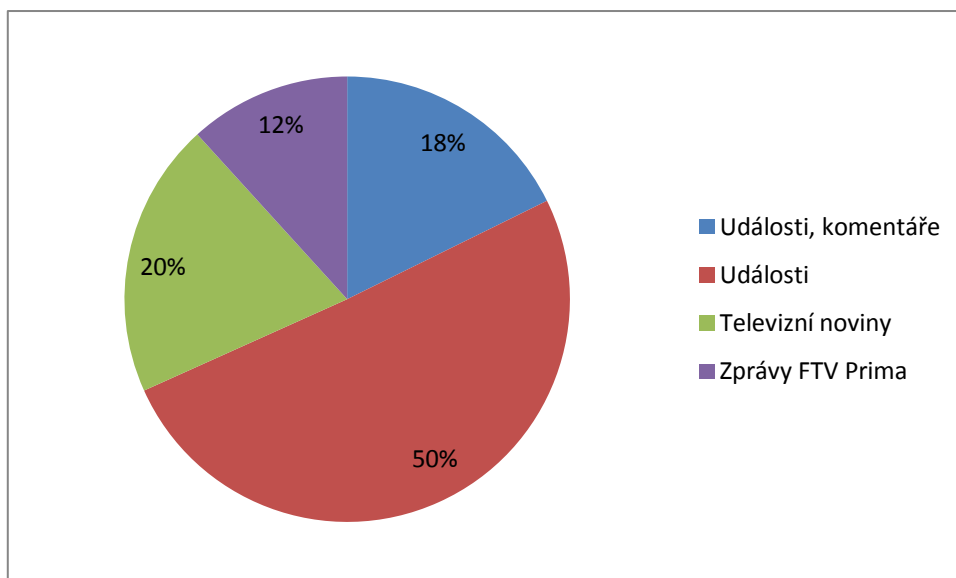

Zdroj: Data společnosti Media Tenor, vlastní zpracování

Na grafu č. 4.1 lze vidět procentuální zastoupení příspěvků za všechny dané roky a televizní zpravodajství v jednotlivých krajích České republiky.

Z výše uvedených procentuálních hodnot lze vidět, že v oblasti umění a kultury jednoznačně převažuje hl. město Praha, které je hlavním kulturním centrem České republiky. Nachází se zde mnoho historických památek, ale také je zde velmi bohaté kulturní vyžití a soustřeďují se zde mnohé významné kulturní akce. Na druhém místě se umístil Karlovarský kraj, který si toto, druhé, místo vysloužil především každoročním konáním Mezinárodního filmového festivalu Karlovy Vary, který se letos (2018) uskuteční již po 53.. Jihomoravský kraj se umístil na třetím místě, což je především způsobeno tím, že hlavním centrem kraje je druhé největší město České republiky, Brno. V Brně se nachází důležitá kulturní základna a pořádají se zde každoročně významné kulturní události. Na dalších místech se umístil kraj Jihočeský, Moravskoslezský a Plzeňský.

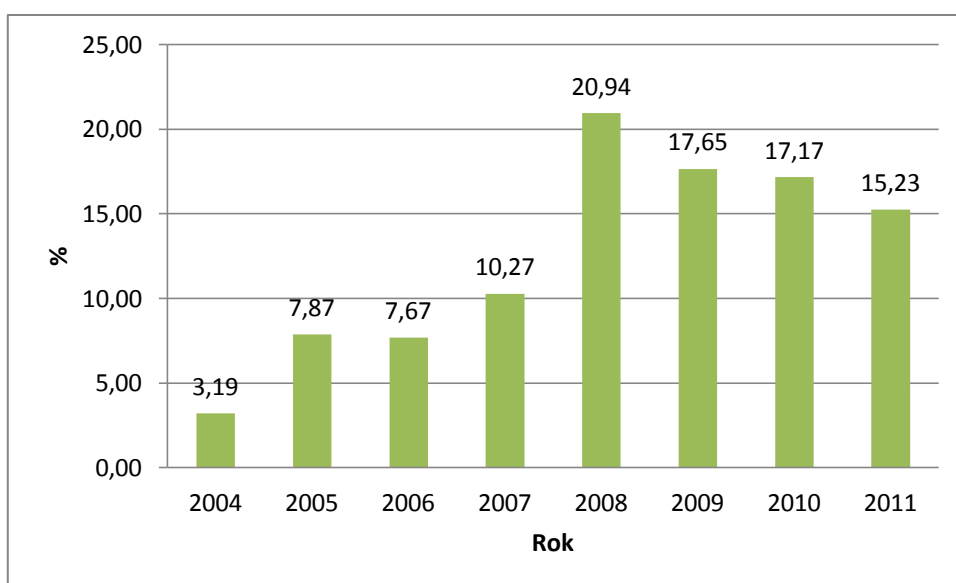
Graf č. 4.2 – Podíl počtu mediálních příspěvků z oblasti umění a kultury za jednotlivé televizní zpravodajství v období 2004–2011

Zdroj: Data společnosti Media Tenor, vlastní zpracování

Největší procentuální zastoupení ve zveřejňování příspěvků z oblasti umění a kultury mají Události, a to 50%. Následují je Televizní noviny s 20%, Zprávy FTV Prima s 18%, a na posledním, čtvrtém, místě jsou Události, komentáře.

Graf č. 4.3 – Počet příspěvků za jednotlivé roky v oblasti umění a kultury v České republice v % na celkovém počtu příspěvků

Zdroj: Data společnosti Media Tenor, vlastní zpracování

Z grafu výše lze vidět, že největší počet záznamů z oblasti umění a kultury bylo registrováno v roce 2008, a to 20,94% a v roce 2009 17,65%. Jelikož byla v tomto období tzv. ekonomická krize, která postihla téměř celý svět, a oblast kultury a umění registrují převážně jen pozitivní zpravodajství, lze se domnívat, že vzhledem ke spoustě negativních ekonomických informací, se mediální svět a zpravodajství více zaměřily na události s pozitivním charakterem.

Tabulka č. 4.1 – Podíl počtu mediálních příspěvků z oblasti umění a kultury za jednotlivé kraje České republiky v období 2004–2011 v % na celkovém počtu příspěvků

Události, komentáře		Události		Televizní noviny		Zprávy FTV Prima	
Kraj	Podíl počtu zpráv (%)	Kraj	Podíl počtu zpráv (%)	Kraj	Podíl počtu zpráv (%)	Kraj	Podíl počtu zpráv (%)
Hlavní město Praha	68,82	Hlavní město Praha	58,54	Hlavní město Praha	55,02	Hlavní město Praha	50,09
Jihočeský	4,18	Jihočeský	5,95	Jihočeský	4,72	Jihočeský	3,83
Jihomoravský	7,25	Jihomoravský	6,14	Jihomoravský	4,9	Jihomoravský	6,36
Karlovarský	7,55	Karlovarský	7,6	Karlovarský	11,48	Karlovarský	8,91
Královéhradecký	0,55	Královéhradecký	2,72	Královéhradecký	3,31	Královéhradecký	2,68
Liberecký	0,48	Liberecký	1,19	Liberecký	2,13	Liberecký	2,48
Moravskoslezský	2,64	Moravskoslezský	3,59	Moravskoslezský	1,85	Moravskoslezský	2,78
Olomoucký	1,57	Olomoucký	1,71	Olomoucký	1,43	Olomoucký	1,74
Pardubický	0,11	Pardubický	1,16	Pardubický	3,44	Pardubický	3,04
Plzeňský	1,57	Plzeňský	2,75	Plzeňský	2,26	Plzeňský	6
Středočeský	0,95	Středočeský	1,29	Středočeský	2,01	Středočeský	4,79
Ústecký	0,79	Ústecký	1,38	Ústecký	3,7	Ústecký	3,29
Vysočina	1,95	Vysočina	2,29	Vysočina	1,96	Vysočina	0,53
Zlínský	1,58	Zlínský	3,72	Zlínský	1,79	Zlínský	3,46

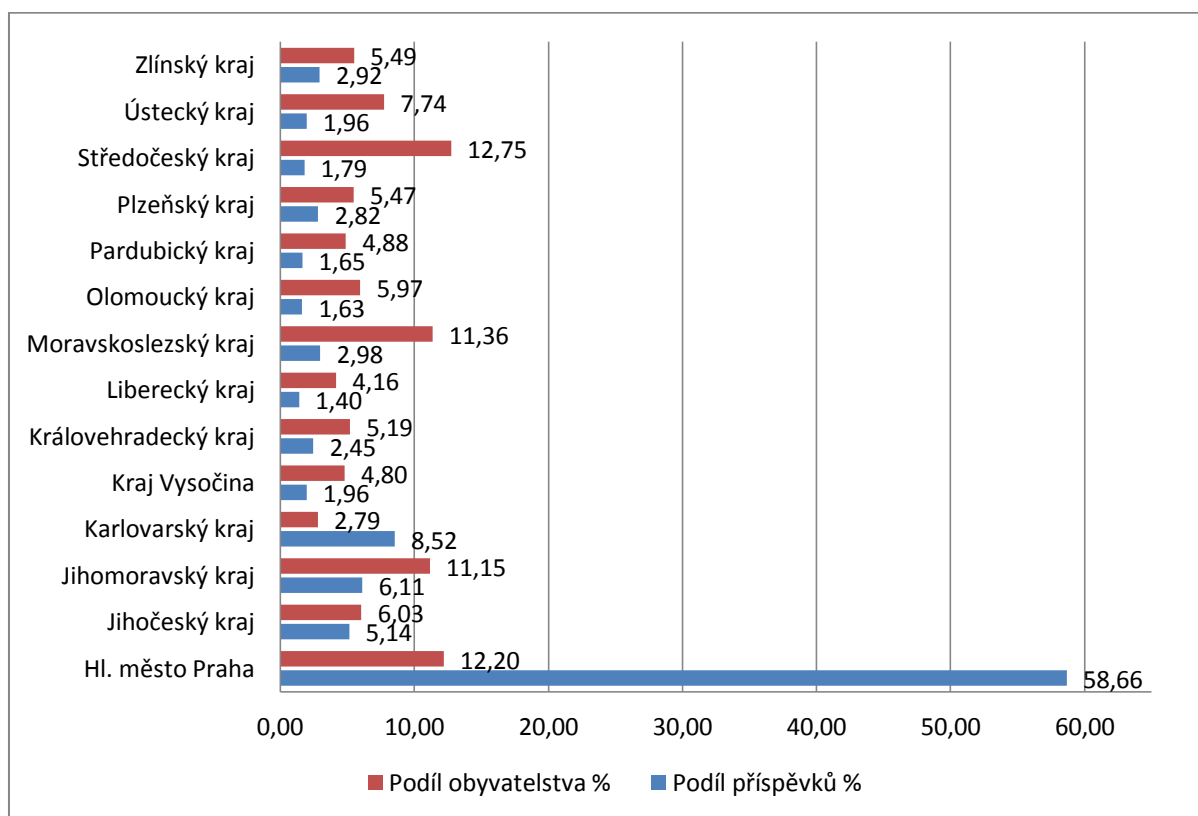
Zdroj: Data společnosti Media Tenor, vlastní zpracování

Z výše uvedené tabulky je naprosto viditelný náskok hl. města Prahy, které dominuje ve všech uvedených televizních zpravodajstvích. Největší zastoupení má ve zpravodajství Události, komentáře a nejméně ve Zprávách FTV Prima. Jelikož je hlavním městem České republiky, není překvapením, že mnoho kulturních a uměleckých událostí je situováno právě tam. Z čehož také plyne velký zájem médií a zpravodajství. Praha je naprosto nesrovnatelným místem v porovnání s některými kraji. Přestože má každý z krajů své významné kulturní události zaměřené na hudbu, umění, kinematografii, historické památky, divadelní představení a spoustu dalších akcí i celonárodního charakteru, nejsou pro celostátní zpravodajství natolik atraktivními událostmi, které by dosahovaly svou významností události v Praze. Za hlavním městem se v Událostech, komentářích a Událostech umístil Jihomoravský kraj, což je i víceméně logickým faktem z hlediska toho, že se zde nachází druhé největší město ČR, Brno. Je zde také velmi bohaté kulturní vyžití podobné Praze, avšak pro celostátní stanice opět mohou být méně zajímavé.

V Televizních novinách a Zprávách FTV Prima se na druhém místě umístil Karlovarský kraj, vzhledem ke svému každoročně konanému Mezinárodnímu filmovému festivalu.

Moravskoslezskému kraji, ve kterém se nachází třetí největší město ČR, Ostrava, se nejvíce věnovalo zpravodajství Událostí, a to s podílem počtu zpráv 3,59%. Více než polovina krajů ve všech zpravodajstvích nepřekročila hranici 3%. Nejhorší je na tom kraj Vysočina, Liberecký kraj, Olomoucký, Ústecký a Pardubický kraj. Středočeský kraj také nedosáhl vysokého podílu, je to především tím, že se nachází v blízkosti Prahy, kde se většina akcí koná.

Graf č. 4.4 – Podíl počtu mediálních příspěvků z oblasti umění a kultury a obyvatelstva za jednotlivé kraje České republiky v období 2004–2011 v % na celkovém počtu příspěvků a celkovém počtu obyvatel v jednotlivých krajích

Zdroj: Data společnosti Media Tenor, vlastní zpracování

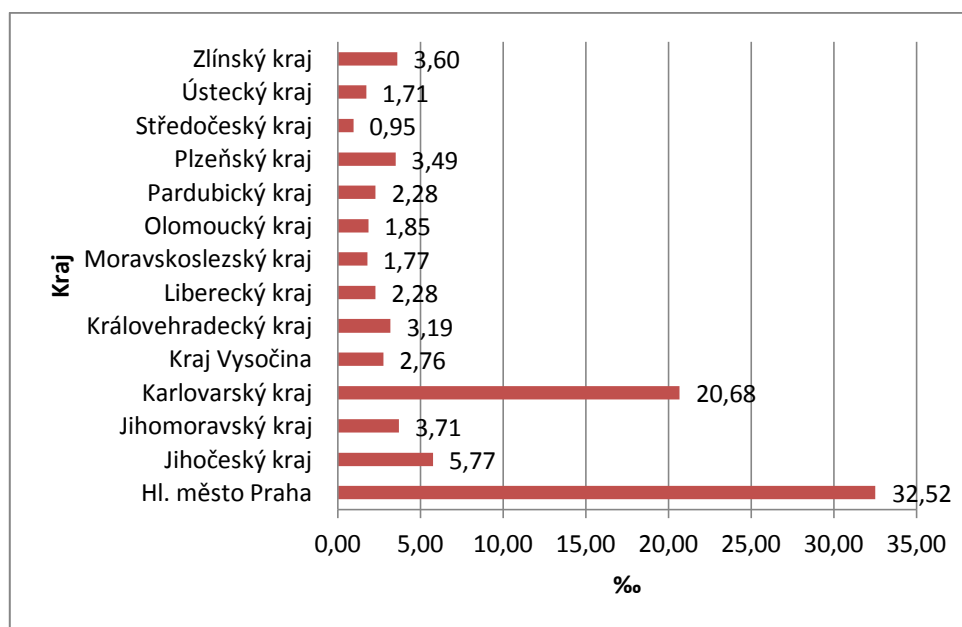
Nejvyrovnanějším krajem, co se týká podílu mediálních příspěvků a podílu obyvatelstva, je Jihočeský kraj. Velmi velké rozdíly v podílech lze vidět u hl. města Prahy, kde je tento rozdíl enormní. Podíl obyvatelstva nedosahuje podílu počtu příspěvků. Opačný případ, ačkoliv ne tolik enormní, lze vidět u kraje Středočeského a Moravskoslezského, kde je podíl

obyvatelstva mnohem větší, než podíl příspěvků. U Středočeského kraje je to dáno, jak už bylo výše zmíněno, převážně jeho umístěním, a to v blízkosti Prahy. Většina kulturních událostí a témat z oblasti umění a kultury je tudíž soustředěno tam.

V případě Moravskoslezského kraje to může být také jeho umístěním, a to na východě České republiky, dále také jeho pověstí průmyslového města, což způsobuje malý zájem a povědomí zpravodajských stanic o zajímavých kulturních a uměleckých aktivitách v kraji. S rozdílem mezi podíly obyvatelstva a příspěvků se potýká také kraj Ústecký, Olomoucký nebo také Jihomoravský. Co se týká Jihomoravského kraje, je to poměrně překvapivý a zajímavý fakt, že podíl obyvatelstva převyšuje podíl mediálních příspěvků, jelikož se jedná o atraktivní kraj s krajským městem Brnem, které disponuje velmi bohatým kulturním vyžitím. Je zde soustřeďováno, hned po Praze, mnoho kulturních a uměleckých událostí. Ve zbylých krajích České republiky, se také mezi těmito podíly nachází rozdíly, ale už ne tolik propastné jako u výše zmíněných krajů.

Graf č. 4.5 – Index medializace jednotlivých krajů České republiky v ‰

Zdroj: Data společnosti Media Tenor, vlastní zpracování

Největší hodnota indexu medializace se opět nachází v hlavním městě Praha. Naopak nejmenší hodnota se nachází ve Středočeském kraji, což je dáno především blízkostí hlavního města.

Mírné překvapení je hodnota mediálního indexu v Karlovarském kraji, který je opět způsoben Mezinárodním filmovým festivalem. Na třetím místě se umístil Jihočeský kraj, který tímto potvrzuje svou kulturní atraktivitu a zvyšující se zájem médií. Ostatní kraje jsou si víceméně vyrovnané a pohybují se kolem hranice 2–3%.

4.3. Kvalitativní analýza mediálních příspěvků v umění a kultuře

V druhé části analýzy jsou představeny tematické okruhy v umění a kultuře, které byly odvysílány během let 2004–2011. Níže uvedená témata nám mohou pomoci přiblížit a srovnat mediální obraz v televizním zpravodajství s realitou v jednotlivých krajích. Témata jsou rozdělena do 21 kategorií, z nichž každá odpovídá jednomu tématu.

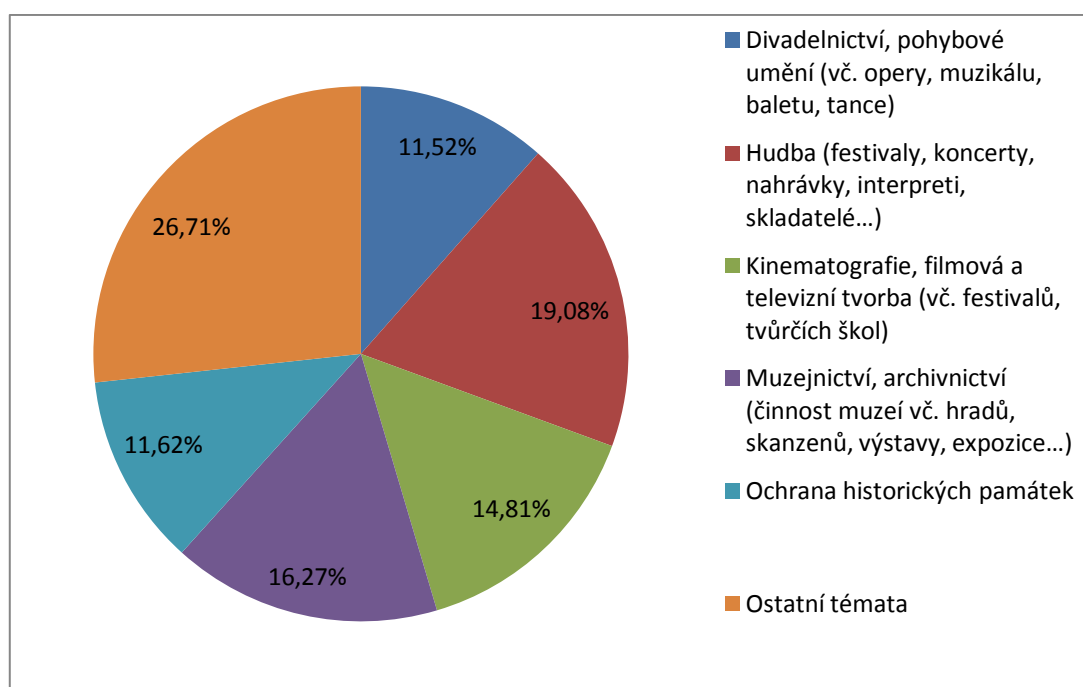
Tabulka č. 4.2 – Témata v umění a kultuře

Témata v umění a kultuře	
1. Archeologické nálezy/výkopové práce	11. Kulturní dědictví (ochrana, UNESCO)
2. Architektura, urbanistika	12. Literatura (vč. literárních cen, autorských čtení apod.)
3. Česká filharmonie (její práce + záležitosti s ní spojené)	13. Ministerstvo kultury (jeho práce + záležitosti s ním spojené)
4. Divadelnictví, pohybové umění (vč. opery, muzikálu, baletu, tance)	14. Móda, styl (oblečení, účesy, vč. módních přehlídek)
5. Dotace kultuře, granty	15. Multimediální kultura (internetové umění, počítačová animace, počítačové hry)
6. Hudba (festivally, koncerty, nahrávky, interpreti, skladatelé)	16. Muzejnictví, archivnictví (činnost muzeí, vč. hradů, skanzenů, výstavy, expozice...)
7. Jiná/é státní instituce s kompetencí v oblasti kultury	17. Národní galerie (její práce + záležitosti s ní spojené)
8. Jiné legislativní návrhy v oblasti umění a kultury	18. Ochrana autorských práv, autorský zákon, poplatky za veřejnou produkci
9. Jiné téma (umění, kultura, kulturní politika)	19. Ochrana historických památek
10. Kinematografie, filmová a televizní tvorba (vč. festivalů, tvůrčích škol)	20. Umění, kultura všeobecně
	21. Výtvarné umění, fotografie, sochařství (výstavy, osobnosti, dražby děl...)

Zdroj: Data společnosti Media Tenor, vlastní zpracování

Nejčastěji publikovaným tématem televizních stanic byla hudba, dále následovalo téma muzejnictví a archivnictví, kinematografie, filmová a televizní tvorba, divadelnictví, pohybové umění a nakonec ochrana historických památek. Je nutno konstatovat, že všech pět témat odpovídá reálným údajům a informacím nejen o krajích, ale i o České republice celkově. V rámci krajů probíhá mnoho hudebních festivalů, koncertů, které jsou známé nejen v České republice, ale i v zahraničí. Co se týká muzejnictví a archivnictví, nachází se zde mnoho muzeí, hradů, skanzenů, které nám připomínají českou historii, tradice, a které se těší velké návštěvnosti. Kinematografii především představuje Mezinárodní filmový festival v Karlových Varech, který se koná každoročně a sjíždí se zde lidé z celé České republiky i z celého světa a navštěvují ho významní lidé, včetně světoznámých celebrit, které se pohybují nejen ve filmovém průmyslu. Relativně stejnou procentuální hodnotu v tomto grafu zastupují témata divadelnictví a ochrany historických památek. V období 2004–2011 se v České republice průměrně nacházelo 250–300 divadelních scén a odehrálo se v průměru 25 000 divadelních představení za rok, což jsou relativně vysoká čísla, vezmeme-li v úvahu, že se v České republice nachází 14 krajských měst, vč. Prahy. Ochrana historických památek souvisí s velmi bohatou historií republiky, ceněním si národních památek a zvyšováním povědomí obyvatelstva o historii.

Graf č. 4.6 – TOP 5 témat z oblasti umění a kultury ve všech televizních zpravodajstvích a krajích České republiky v %

Zdroj: Data společnosti Media Tenor, vlastní zpracování

Tabulka č. 4.3 – Top 5 témat z oblasti umění a kultury v jednotlivých krajích České republiky v %

Kraj	Top 5 témat z oblasti umění a kultury v jednotlivých krajích České republiky v %									
	1	2	3	4	5					
Hlavní město Praha	Hudba	20,75	Muzejnictví, archivnictví	16,5	Divadelnictví	15,38	Výtvarné umění, fotografie, sochařství	11,02	Ochrana histor. památek	10,96
Jihočeský	Ochrana histor. památek	24,87	Hudba	23,71	Muzejnictví, archivnictví	17,1	Archeologické nálezy/výkopové práce	10,89	Kinematografie, film, a tel. tvorba	7,32
Jihomoravský	Muzejnictví, archivnictví	27,26	Ochrana histor. památek	12,95	Výtvarné umění, fotografie, sochařství	11,44	Architektura, urbanistika	11,53	Archeologické nálezy/výkopové práce	10,65
Karlovarský	Kinematografie, film, a tel. tvorba	76,4	Hudba	8,93	Ochrana historických památek	4,89	Archeologické nálezy/výkopové práce	2,91	Výtvarné umění, fotografie, sochařství	1,75
Královéhradecký	Hudba	33,5	Divadelnictví	20,19	Muzejnictví, archivnictví	18,15	Ochrana historických památek	11,15	Architektura, urbanistika	4,72
Liberecký	Hudba	26,84	Muzejnictví, archivnictví	17,99	Ochrana historických památek	12,23	Architektura, urbanistika	11,23	Výtvarné umění, fotografie, sochařství	10,04
Moravskoslezský	Hudba	40,3	Divadelnictví	17,11	Muzejnictví, archivnictví	10,75	Ochrana historických památek	7,85	Literatura	5,38
Olomoucký	Muzejnictví, archivnictví	33,68	Ochrana histor. památek	16,58	Archeologické nálezy/výkopové práce	13,59	Kinematografie, film, a tel. tvorba	10,6	Architektura, urbanistika	6,24
Pardubický	Hudba	24,49	Muzejnictví, archivnictví	24,24	Výtvarné umění, fotografie, sochařství	20,44	Architektura, urbanistika	8,7	Ochrana histor. památek	7,77
Plzeňský	Hudba	29,3	Muzejnictví, archivnictví	14,65	Ochrana historických památek	13,62	Architektura, urbanistika	11,59	Divadelnictví	9,13
Středočeský	Archeologické nálezy/výkopové práce	23,65	Muzejnictví, archivnictví	22,64	Ochrana historických památek	16,86	Hudba	11,79	Výtvarné umění, fotografie, sochařství	9,68
Ústecký	Ochrana histor. památek	28	Muzejnictví, archivnictví	22,53	Architektura, urbanistika	16,84	Hudba	12,72	Kinematografie, film, a tel. tvorba	8,81
Vysočina	Kinematografie, film, a tel. tvorba	35,8	Muzejnictví, archivnictví	22,56	Ochrana historických památek	13,74	Hudba	9,82	Výtvarné umění, fotografie, sochařství	5,41
Zlínský	Kinematografie, film, a tel. tvorba	40,58	Architektura, urbanistika	9,3	Archeologické nálezy/výkopové práce	9,25	Muzejnictví, archivnictví	8,63	Výtvarné umění, fotografie, sochařství	8,44

Zdroj: Data společnosti Media Tenor, vlastní zpracování

V tabulce výše lze vidět pět nejčastěji publikovaných témat za všechna televizní zpravodajství v období 2004–2011 v jednotlivých krajích České republiky. Jak lze na první pohled vidět, tabulka odpovídá ve většině případů také grafu č. 4.6, který zobrazuje pět top témat zveřejňovaných v televizních zpravodajstvích v rámci celé České republiky.

Hlavní město Praha

V hlavním městě Praha dominuje na prvním místě téma hudby, na druhém místě muzejnictví a archivnictví, na třetím místě divadelnictví, na čtvrtém místě výtvarné umění, fotografie a sochařství a na posledním, pátém, místě je ochrana historických památek. Jelikož je Praha hlavním městem České republiky a také hlavním centrem umění a kultury, není překvapením, že se v top pěti tématech objevují zrovna tyto. V Praze se koná velké množství hudebních produkcí (mezi nejvýznamnějšími, např. Pražské jaro) a také nejvíce výstav z oblasti výtvarného umění, fotografií a sochařství. Návštěvnost divadel a divadelních představení je zhruba čtyřikrát vyšší než divadel v ostatních krajích. Také velká část výdajů rozpočtu hl. města Prahy je určena na podporu divadelní činnosti. Praha je také místem, kde je soustředěno největší množství historických a kulturních památek, muzeí a jiných významných komplexů a míst. Nachází se zde např. Národní muzeum, Židovské muzeum, komplex Pražského hradu atd. Historické centrum města je na Seznamu kulturního dědictví UNESCO již od roku 1922.

Jihočeský kraj

Jihočeský kraj patří mezi nejatraktivnější kraje České republiky. Na prvním místě se umístila ochrana historických památek, na druhém místě hudba, na třetím místě muzejnictví a archivnictví, na čtvrtém místě archeologické nálezy/výkopové práce a na posledním, pátém místě se umístila kinematografie, filmová a televizní tvorba. Kraj disponuje značným množstvím kulturních, historických a přírodních památek. Nachází se zde také dvě památky zapsané na Seznam kulturního dědictví UNESCO, a to město Český Krumlov a vesnice Holašovice. Kraj se vyznačuje vysokou návštěvností památek nejen obyvateli daného kraje, kteří je navštěvují nadprůměrně, v porovnání s ostatními obyvateli v jiných krajích, ale také vysokou návštěvností turistů a lidí z ostatních krajů České republiky. Jižní Čechy jsou unikátní svou architekturou, tzv. selské baroko, což dokazuje velké množství chráněných vesnických oblastí a také udržování a pěstování tradic, lidové kultury a zvyků. Pořádají se zde např. Mezinárodní dudácký festival ve Strakoniciích nebo Selské slavnosti v Holašovicích. Mezi velmi navštěvovaná místa patří státní zámek Hluboká nad Vltavou, Český Krumlov, Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích, státní zámek Červená Lhota nebo památník Jana Žižky z Trocnova.

Jihomoravský kraj

V Jihomoravském kraji se na prvních pěti místech umístila témata muzejnictví a archivnictví, ochrana historických památek, výtvarné umění, fotografie a sochařství, architektura, urbanistika a na posledním místě archeologické nálezy a výkopové práce. Na území kraje se nachází dvě památky zapsané na Seznam kulturního dědictví UNESCO, a to funkcionalistická vila Tugendhat a Lednicko-valtický areál. Státní zámek Lednice a jeho areál patří k nejnavštěvovanějším památkám v kraji, ale také v rámci České republiky. Nadprůměrnou návštěvnost lze vidět také u muzeí a galerií. Mezi významná muzea lze zařadit např. Muzeum města Brna, Technické muzeum v Brně či Moravské zemské muzeum Brno. V kraji se uskutečňuje vysoké množství výstav z oblasti profesionálního výtvarného umění a architektury (Moravská galerie v Brně), což také dokazuje značná, až nadprůměrná podpora obcí v oblasti muzejní a galerijní činnosti. Co se týká archeologických nálezů, řadíme zde asi nejznámější archeologickou památku v České republice, Věstonickou venuši.

Karlovarský kraj

V Karlovarském kraji se na prvním místě v nejvíce zmiňovaných tématech televizního zpravodajství umístila kinematografie, filmová a televizní tvorba, což není vůbec překvapivý výsledek, jelikož se v kraji každoročně koná Mezinárodní filmový festival v Karlových Varech. Kinematografie tvoří zhruba 76 % podílu všech zpráv v kraji. Na dalších místech se umístila hudba, ochrana historických památek, archeologické nálezy/výkopové práce a výtvarné umění, fotografie a sochařství. Co se týká hudebních akcí, festivalů a koncertů, v kraji se konají akce nejen krajského a celorepublikového významu, ale také nadnárodního. Např. lze zmínit Mezinárodní jazzový festival, Mezinárodní pěvecká soutěž A. Dvořáka nebo Mezinárodní folklorní festival Chebské dvorky. Velkou spojitost s kulturním děním zde také mají lázeňské symfonické orchestry v Karlových Varech a Mariánských Lázních. Do hudební oblasti v období 2004–2011 připadaly obce největší množství prostředků přepočtených na jednoho obyvatele. Vzhledem k tomu, že se v kraji nachází velké množství minerálních pramenů, významnou oblastí je zde tedy lázeňství, s dlouhou lázeňskou tradicí. V kraji se nachází mnoho lázeňských měst. Některá z nich usilují o zápis kraje na Seznam kulturního dědictví UNESCO, a to jako tzv. Západočeský lázeňský trojúhelník, což jsou Karlovy Vary, Františkovy Lázně a Mariánské Lázně.

Královéhradecký kraj

Na prvním místě se v Královéhradeckém kraji v nejčastěji zmiňovaných tématech se umístila hudba. Což je k vzhledem k jiným, významným a atraktivním tématům, poměrně překvapivý fakt. V kraji se každoročně koná (letos již po 23.) hudební festival Rock for People, který má dle všeho takovou popularitu, že se díky němu hudba umístila na prvním místě. Z hudební oblasti lze ještě také zmínit Filharmonii Hradec Králové, která může mít na tomto umístění také svůj podíl. Na druhém místě se umístilo divadelnictví, které je v kraji velmi populární a jako v jediném kraji České republiky zde působí a je zřizováno Středisko amatérské kultury Impuls. Koná se zde také nejstarší festival amatérského divadla na světě, a to Jiráskův Hronov. Dále se v Hradci Králové nachází Klicperovo divadlo, které patří mezi velmi uznávaná divadla v České republice. Mezi nejnavštěvovanější místa národního kulturního dědictví patří Babiččino údolí a Ratibořice, které jsou spjaty s osobností Boženy Němcové. Dále lze zmínit zámek Dětenice, Broumovský klášter, Kuks nebo hrad Kost.

Královéhradecký kraj usiluje o zapsání Betlému v Novém lese u Kuksu na Seznam kulturního dědictví UNESCO.

Liberecký kraj

Téma hudby, která se umístila na prvním místě v nejvíce zveřejňovaných tématech televizního zpravodajství, je poměrně překvapivým výsledkem. Ačkoliv se v kraji pořádá např. Mezinárodní hudební festival Lípa Musica či Multižánrový festival Worldfest a do kraje zavítalo mnoho hudebníků, přesto je to vzhledem k profilu kraje mírně překvapivé. Liberecký kraj nenabízí velké množství památkových atraktivit, soustřeďuje se převážně na své přírodní bohatství. Mezi hlavní a nejnavštěvovanější památky v kraji patří státní hrad Sychrov, státní hrad Trosky, státní hrad Bezděz nebo televizní vysílač na Ještědu, který společně s horským hotelem aspiruje na zařazení na Seznam kulturního dědictví UNESCO. Muzejnictví a archivnictví se umístilo na druhém místě, což je způsobeno převážně sklářskou a uměleckou tradicí, která je prezentována v Muzeu skla v Jablonci nad Nisou a v Severočeském muzeu v Liberci. Jinak patří muzea a galerie mezi méně navštěvované subjekty. Obecně patří Liberecký kraj v atraktivitě své kultury, umění a památek k podprůměrným krajům v České republice. Top nejvíce zveřejňovaných témat je tudíž docela překvapivým faktem.

Moravskoslezský kraj

Oproti Libereckému kraji je logickým výsledkem, že se v Moravskoslezském kraji umístila na prvním místě hudba. Je to jednak díky velmi populárnímu a známému hudebnímu festivalu Colours of Ostrava, který se v Ostravě pravidelně koná od roku 2002. Dále je to způsobeno např. festivalem vážné hudby Mezinárodním hudebním festivalem Leoše Janáčka, MHF Janáčkův máj a MHF Janáčkovy Hukvaldy, a velkou podporou hudebního odvětví, která je velmi rozvinutá a je hned na druhém místě po hlavním městě Praze. Je zde mnoho orchestrů, pěveckých sborů a folklorních souborů. V Ostravě je možnost studovat také sbormistrovství. V kraji se nachází mnoho divadel, které zřizuje především město Ostrava, a divadelních souborů. Mezi hlavní divadla patří Národní divadlo moravskoslezské, Divadlo loutek Ostrava, Divadlo Jiřího Myrona či Divadlo Petra Bezruče. Mezi velmi zajímavá divadla patří např. Těšínské divadlo, které je význačné svou česko-polskou produkcí. V kraji se také od roku 2008 pořádá festival Letní shakespearovské slavnosti, které se konají v areálu Slezskoostravského hradu.

Moravskoslezský kraj má vzhledem ke své průmyslové tradici také mnoho muzeí, která jsou velmi častým cílem obyvatel kraje nebo turistů z ostatních krajů. Jedná se např. o Technické muzeum Kopřivnice, Hornické muzeum Lanek Park a další.

V top pěti tématech se v jako jediném kraji umístilo téma literatury. Moravskoslezský kraj se může chlubit nadprůměrným počtem čtenářů, velkými městskými knihovnami a bohatým knihovním fondem. Bohužel zatím žádná památka v kraji není zatím zapsána na Seznam kulturního dědictví UNESCO. Avšak mezi velmi atraktivní a zajímavá místa jistě patří Slezskoostravský hrad, který je působištěm mnoha kulturních akcí, dále státní zámek Raduň, státní zámek Hradec nad Moravicí, hrad Sovinec, zřícenina hradu Hukvaldy a spousta dalších. Všechna témata, která byla vyhodnocena jako nejvíce zveřejňovaná, odpovídají reálným charakteristikám a kulturnímu a uměleckému vyžití kraje a jeho obyvatel.

Olomoucký kraj

Na prvním místě se v Olomouckém kraji umístilo muzejnictví a archivnictví. Ačkoliv se na území kraje nachází malé množství muzeí, ke kterým však směřuje velké množství prostředků, a památníků, tato tematická oblast zahrnuje také hrady. Mezi nejnavštěvovanější památky patří státní hrad Bouzov, státní hrad Šternberk, státní zámek Velké Losiny s Muzeem papíru a ruční papírnu, Vlastivědné muzeum v Olomouci či Muzeum umění v Olomouci. V kraji, konkrétně ve městě Olomouc, se nachází sloup Nejsvětější Trojice, který je zapsán na Seznam kulturního dědictví UNESCO. V kraji dochází k postupnému oživení regionální kultury a lidových tradic a umění. Archeologické nálezy a výkopové práce byly v tomto období spojeny s výstavbou dálnice D1 v letech 2004–2005 a dále pak v letech 2008–2009 během její dostavby. V roce 2010 bylo také nalezeno pohřebiště kultury zvoncovitých pohárů v Opatovicích. Na různých archeologických výzkumech se podílela také katedra archeologie Univerzity Palackého. V roce 2007 bylo v Olomouci založeno občasně sdružení Za krásnou Olomouc, které se specializuje na sledování architektonických a urbanistických změn, především v Olomouci, dále na péči o památky a kulturní dědictví a na propagaci kraje a města Olomouc. Každé dva roky se také pořádají Dny architektury a je udělována cena Rudolfa Eitelbergera.

Pardubický kraj

Na prvním místě s 24,49% se umístila hudba a za ní se v těsném závěsu umístilo muzejnictví a archivnictví s 24,24%. Umístění hudby na první pozici, není žádným překvapením, kraj má ve svém znaku liru, což symbolicky vyjadřuje spojení s tímto odvětvím. Hlavní uměleckou a kulturní akcí je v kraji hudební festival klasické hudby, Smetanova Litomyšl. Tento je již tradičně konanou akcí od roku 1946, což z něj dělá druhý nejstarší festival v České republice. Festival slouží jako pocta Bedřichu Smetanovi, narozenému v Litomyšli. Je zde také mnoho pěveckých sborů či Komorní filharmonie. V Litomyšli se nachází také památka zapsána na Seznam kulturního dědictví UNESCO, a to renesanční zámek a zámecký areál. Kraj měl pro léta 2003–2008 připravenou Koncepti muzejnictví Pardubického kraje, kdy byly určeny cíle a priority rozvoje této oblasti, zejména pro regionální muzea. Mezi hlavní muzea kraje patří Muzeum loutkářských kultur v Chrudimi, Regionální muzeum v Chrudimi, Litomyšli a ve Vysokém Mýtě, dále pak Východočeské muzeum v Pardubicích.

Plzeňský kraj

Na prvním místě v tématech se opět umístila hudba jako v předešlém, Pardubickém, kraji. Hudba má zde dlouhou tradici, která je každoročně připomínána např. na Chodských slavnostech, kde je prezentována lidová dudácká hudba, tradice a obyčeje. Město Plzeň má také svou filharmonii, kdy v roce 1998 byl její název změněn na Plzeňskou filharmonii, o.p.s. V roce 2011 bylo rozhodnuto, že se město Plzeň stává Evropským hlavním městem kultury pro rok 2015, což znamenalo obdržení značné dotace, a přilákání mnoho turistů a návštěvníků do města a tímto i celkově do kraje. Zajímavým faktem je poslední příčka divadelnictví, i přesto, že návštěvnost divadel je v kraji nadprůměrná a koná se zde nejstarší festival profesionálního divadla loutek v České republice, Skupova Plzeň. Mnoho prostředků je věnováno na provoz muzejnictví, konkrétně např. na Vlastivědné muzeum dr. Hostaše v Klatovech, které bylo v roce 2011 nejnavštěvovanějším muzeem v kraji, dále pak Muzeum Chodska v Domažlicích či Západočeské muzeum v Plzni. Z architektonického hlediska se v kraji pěstuje tzv. lidová architektura a v rámci projektu Perspektivní Plzeň byla vyhodnocována atraktivita a urbanistická struktura města a jeho okolí.

Středočeský kraj

Ve Středočeském kraji se na prvním místě mezi nejvíce medializovanými tématy umístily archeologické nálezy a výkopové práce. Kraj má na svém území mnoho archeologických nalezišť, která poukazují na dlouho historii středních Čech, ale také celé České republiky. Na Berounsku bylo nalezeno při výstavbě čističky vod staré neolitické sídliště spolu s keltským ženským hrobem. Pro archeology je velmi zajímavou lokalitou také město Mladá Boleslav, kde probíhaly unikátní projekty, např. zde bylo nalezeno padesát hrobů z raného středověku a z doby bronzové. V kraji je také značné množství hradů, zámků a muzeí. Muzejnictví se také umístilo hned na druhém místě za archeologickými nálezy. Mezi nejnavštěvovanější památky z této oblasti řadíme státní hrad Karlštejn, státní hrad Křivoklát, zámek a arboretum Průhonice či zámek Dobříš. Muzea a galerie se těší velké návštěvnosti a řadí se na první místo v republice s nejvyšším počtem expozic. Zde lze zmínit např. České muzeum stříbra v Kutné Hoře, Hornické muzeum v Příbrami či Muzeum Škoda Auto. Kutná Hora s historickým centrem, gotickým chrámem a katedrálou v Sedlici se může pyšnit zápisem na Seznamu kulturního dědictví UNESCO. Velkou podporu v kraji má také hudba s dlouhou tradicí převážně dechové hudby. Každoročně se zde uskutečňuje přehlídka Kmochův Kolín.

Ústecký kraj

V Ústeckém kraji se na prvním místě umístila ochrana historických památek. Jedná se zde především o aspiraci památníku Terezín na seznam mezi památky UNESCO. Dále se kraj snaží o zlepšení kulturního obrazu kraje a mnoho prostředků jde na obnovu památek a historických pamětihodností, jelikož se kraj řadí ke krajům s nejvyšším počtem ohrožených památek v České republice. V kraji se pravidelně pořádá Mezinárodní folklorní festival Tolštejnské panství, který poukazuje na tradiční lidovou kulturu. Mnoho prostředků je vydáváno také na muzea, lze zmínit např. Oblastní muzeum v Děčíně, Litoměřicích či v Mostě, také Regionální muzeum v Teplicích či Muzeum města Ústí nad Labem. Hudbu reprezentuje Severočeská filharmonie, která je podporována lázeňským městem Teplice, také mnoho pěveckých sborů a Mezinárodní jazzový festival v Litvínově.

Kraj Vysočina

V kraji se na prvním místě umístila kinematografie, filmová a televizní tvorba. Každoročně se zde uskutečňuje Mezinárodní festival dokumentárních filmů, který patří mezi největší festival autorských dokumentárních filmů ve střední Evropě. Vysočina disponuje také velmi atraktivními místy, kde bylo natočeno spousta filmových a televizních záběrů jednak pro českou, ale také pro zahraniční produkci. V kraji se nachází největší počet památek zapsaných na Seznam kulturního dědictví UNESCO, a to historické jádro města Telč, poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře, židovská čtvrť a bazilika sv. Prokopa v Třebíči. Zmiňované památky zapsané na seznamu UNESCO patří k nejnavštěvovanějším památkám v kraji. Co se týká počtu muzeí, v kraji se jich nachází nadprůměrné množství, bohužel však s podprůměrnou návštěvností. Je zde např. Muzeum rekordů a kuriozit v Pelhřimově a dále pak Muzeum Vysočiny v Jihlavě, Havlíčkově Brodě, Pelhřimově a Třebíči. V hudební oblasti, která se umístila na čtvrtém místě lze vyzdvihnout např. Mezinárodní hudební festival Petra Dvorského, který v roce 2010 dokonce zahájila španělská operní pěvkyně Montserrat Caballé. Dále se v kraji nachází mnoho folklórních souborů a festivalů.

Zlínský kraj

Ve Zlínském kraji se také jako v kraji Vysočina na prvním místě umístila kinematografie. V kraji se každoročně uskutečňuje Mezinárodní festival filmů pro děti a mládež, který byl založen v roce 1961. Co se týče tématu architektura a urbanistika, které se umístilo na druhém místě, se jedná především o rekonstrukci významných staveb ve městě Zlín, včetně tzv. baťovských domků a části Baťova továrního areálu. Ve městě se jedná hlavně o zachování jedinečné zlínské architektury a urbanismu. V kraji se klade důraz na tradice a folklórní kulturu, které představuje např. Vlašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm. Nachází se zde také památka zařazená na Seznam kulturního dědictví UNESCO, a to Arcibiskupský zámek a zahrady Kroměříž. Na nehmotném seznamu UNESCO je také zařazena Jízda králů ve Vlčnově. Dále se v kraji nachází dvě poutní místa, a to Svatý Hostýn a Velehrad, který připomíná příchod věrozvěstů Cyrila a Metoděje. Kraj přispívá výraznou částí prostředků na kulturu a v roce 2010 a 2011 to dokonce bylo více, než v Praze, v přepočtu na jednoho obyvatele.

5. ZÁVĚR

Mediální činnost a média obecně dokážou vyvolat falešné myšlenky či pocity, které mohou následně ovlivnit nahlížení na dění a jednotlivé problematiky, tj. na politiku, ekonomiku, atd.. Konkrétně i v této práci můžeme pozorovat jeho vlivy na umění a kulturu v krajích České republiky. Ačkoliv je téma umění a kultury pozitivním a kladným tématem, může vyvolávat mnohdy rozporuplný pohled na jednotlivé kraje České republiky a jejich mediální či reálný profil.

V práci byla pomocí kvantitativní a kvalitativní analýzy vyhodnocena data, která nám v kvantitativní analýze ukázala naprostou dominanci hlavního města Prahy. Praha tak potvrdila svou pozici hlavní města a kulturního centra České republiky. V rámci jednotlivých charakteristik krajů lze spatřovat velké rozdíly převážně ze sociálního a ekonomického hlediska, ale také z hlediska vzdělanosti jejich obyvatel. Následně z toho vyplývá zájem lidí o dění ve společnosti a jejich vztah k umění a kultuře. Z jednotlivých charakteristik krajů a následných výsledků vyplynulo, že více pozornosti kultuře a umění je věnováno v krajích, které jsou na tom z výše uvedených hledisek lépe.

Kvantitativní analýzou se potvrdila také dominance zpravodajství Události, kde se umění a kultuře věnovalo nejvíce ze všech zkoumaných zpravodajství. Za hlavním městem Praha, se ve většině případů umístil v počtu příspěvků Karlovarský kraj, který je hlavním místem dění Mezinárodního filmového festivalu, a který se díky své významnosti každoročně stává centrem veškeré pozornosti médií a veškerého kulturního vyžití v České republice. Překvapivým faktem bylo, že procentuální hodnoty příspěvků z oblasti umění a kultury Jihomoravského a Moravskoslezského kraje se ani zdaleka nepřibližovaly procentuálním hodnotám hlavního města, přestože se v nich nachází druhé a třetí největší město České republiky.

Velmi opomenutými a pro média nepříliš atraktivními kraji jsou z hlediska kultury a kulturních událostí kraj Ústecký, Liberecký, Pardubický, Vysočina a překvapivě také kraj Středočeský. Správním centrem tohoto kraje je hlavní město Praha, které je samostatně vyčleněné, tudíž převzalo většinu procentuální hodnoty příspěvků Středočeskému kraji, který další takto významné centrum nemá. Velkým překvapením byl zájem médií o kraj Jihočeský, který měl jako jediný kraj vyrovnaný podíl příspěvků a podíl obyvatel.

Ačkoliv procentuální podíly z celkového počtu příspěvků nedosahovaly v některých krajích vysokých hodnot, včetně Jihomoravského či Moravskoslezského, není to potvrzení toho, že v krajích není žádné kulturní vyžití. Právě naopak. Každý kraj disponuje určitými kulturními tradicemi, které ho zároveň formují a dotváří tak jeho obraz. To, že jsou tyto kraje z hlediska umění a kultury pro mnoho zpravodajských relací nezajímavé a málo atraktivní, nepotvrzuje malé kulturní vyžití.

V kvalitativní analýze nejčastěji vedlo pět hlavních témat, a to hudba, kinematografie, muzejnictví, ochrana historických památek a divadelnictví. V jednotlivých krajích pak některá z těchto témat byla nahrazena archeologickými nálezy, výtvarným uměním nebo architekturou. Většina mediálních dat, která byla touto analýzou vyhodnocena, až na malé výjimky, odpovídá reálným skutečnostem v jednotlivých krajích.

Jako negativní však lze hodnotit přespřílišné zaměření médií jednak pouze na hlavní město Prahu, ačkoliv je významným kulturním centrem a nízkou pozornost věnovanou krajům jako je např. Jihomoravský, Moravskoslezský, Plzeňský či Zlínský, které dotváří svou jedinečnou kulturou obraz České republiky jako takové. Zajímavým faktem také je, že téma literatury se jako jediné objevilo pouze v Moravskoslezském kraji a v žádných jiných krajích mu nebyla věnována sebemenší pozornost. V tématu multimediální kultury, které postupem času získává s rozvojem technologií stále větší mediální pozornost, nezaznamenáváme téměř žádné příspěvky.

Velmi zajímavé a užitečné by také bylo získat a zpracovat data za období let 2011–2018 a porovnat ho s těmito výsledky, a tímto sledovat mediální zájem a proměny krajů v určitém časovém vývoji.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. BERNARD, Josef, PATOČKOVÁ, Věra, Daniel ČERMÁK a Kateřina VOJTÍŠKOVÁ, ed. *Kultura v krajích České republiky*. Praha: Sociologický ústav Akademie věd České republiky, 2012. ISBN 978-80-7330-222-1.
2. BURTON, Graeme. *Úvod do studia médií*. Brno, 2001. ISBN 80-859-4767-6.
3. BYSTRICKÝ, Jiří. *Média, komunikace a kultura: texty k problematice kulturních technik I*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-117-5.
4. DAVID, Petr a Vladimír SOUKUP. *1000 divů Česka: [nejkrásnější výtvoř přírody i člověka]*. Vyd. 2. Praha: Knižní klub, 2012. ISBN 978-80-242-3729-9.
5. DAVID, Petr a Vladimír SOUKUP. *Velká turistická encyklopedie*. V Praze: Knižní klub, 2009. ISBN 978-80-242-2389-6.
6. FORET, Martin. *Aktuální otázky médií, kultury a komunikace*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci pro Centrum kulturních mediálních a komunikačních studií při Filozofické fakultě UP, 2013. ISBN 978-80-244-3553-4.
7. GARCÍA, Marcial., HAUER, Tomáš, ed. *Medios de comunicación y cultura: ¿cultura a medias?*. 1a edición. Sant Cugat del Vallés, Barcelona: Amelia Romero, 2011. ISBN 978-84-8255-093-0.
8. *Hrady a zámky Česka: Castles of Czechia = Burgen und Schlösser in Tschechien*. 3. vydání. Praha: Kartografie Praha, 2017. ISBN 978-80-7393-430-9.
9. CHALUPA, Petr. *Putování po České republice: místo, kde žijeme - vlastivěda : člověk a jeho svět : [pro 2. období 1. stupně]*. Vyd. 3., upr. Všeň: Alter, 2010. ISBN 978-80-7245-166-1.
10. JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ. *Média a společnost: [stručný úvod do studia médií a mediální komunikace]*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-717-8697-7.
11. MACEK, Jakub, HAUER, Tomáš, ed. *Člověk - kultura - media*. Ostrava: VŠB - Technická univerzita, 2010. ISBN 978-802-4823-409.
12. MALINOVSKÝ, Jan a Jan SUCHÁČEK. *Velký anglicko-český slovník vysvětlující pojmy regionálního rozvoje a regionální politiky Evropské unie: [Big English-Czech dictionary of regional development and the EU regional policy]*. Ostrava: VŠB - Technická univerzita Ostrava, 2006. ISBN 80-248-1117-0.
13. MCQUAIL, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*. 4., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-574-5.

14. OSVALDOVÁ, Barbora a Jan HALADA. *Praktická encyklopedie žurnalistiky a marketingové komunikace*. 3., rozš. vyd. Praha: Libri, 2007. ISBN 978-80-7277-266-7.
15. OSVALDOVÁ, Barbora. *Zpravodajství v médiích*. 2., upr. vyd. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-802-4618-999.
16. PERNICA, Petr. *Nový pohled na kulturu: logistika kultury*. Vydání I. Praha: Academia, 2017. Společnost (Academia). ISBN 978-80-200-2730-6.
17. PRZYBYLOVÁ, Blažena a Antonín BARCUCH. *Ostrava*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2013. ISBN 978-80-7422-240-5.
18. ŠINDLER, Petr a Pavel BEDNÁŘ. *Geografie města: studijní materiál pro distanční kurz*. Ostrava: Ostravská univerzita, c2007. ISBN 978-80-7368-343-6.
19. ŠMEHLÍK, Vladimír. *Ostrava: [průvodce městem]*. Praha, 2009. ISBN 978-807-3162-597.
20. SUCHÁČEK, Jan. *Transformace v České republice z institucionálně-regionální perspektivy*. Praha: Národohospodářský ústav Josefa Hlávky, 2013. Studie (Národohospodářský ústav Josefa Hlávky). ISBN 978-80-86729-90-9.
21. [VYDALA A ZPRACOVALA KARTOGRAFIE PRAHA a ODPOVĚDNÁ REDAKTORKA STANISLAVA KLUSTOVÁ]. *Česká republika: sešitový atlas pro základní školy a víceletá gymnázia*. Praha: Kartografie, 2006. ISBN 978-807-0118-702.

INTERNETOVÉ ZDROJE

1. *Brána do Čech - Turistický portál Ústeckého kraje* [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <http://www.branadocech.cz/>
2. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/>
3. *Dovolená, zážitky - MSK* [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <http://severnimorava.travel/>
4. *Informační portál Karlovarského kraje* [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <http://www.kr-karlovarsky.cz/Stranky/Default.aspx>
5. *Jihočeský kraj* [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <http://www.kraj-jihocesky.cz/>
6. *Jihomoravský kraj* [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <https://www.kr-jihomoravsky.cz/>
7. *Jižní Čechy: pohodové* [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <https://www.jiznicechy.cz/pohodove>

8. *Kraj Vysočina* [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <https://www.kr-vysocina.cz/>
9. *Královéhradecký kraj* [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <http://www.kr-kralovehradecky.cz/>
10. *Královéhradecký kraj - turistický portál: Turistický portál* [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <http://www.hkregion.cz/>
11. *Liberecký kraj* [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <https://www.kraj-lbc.cz/>
12. *Liberecký kraj: cestou necestou* [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <http://www.liberecky-kraj.cz/>
13. *Moravskoslezský kraj* [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <https://www.msk.cz/>
14. *Národní informační a poradenské středisko pro kulturu* [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <http://www.nipos-mk.cz/>
15. *Olomoucký kraj* [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <http://www.kr-olomoucky.cz/>
16. *Pardubický kraj* [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <https://www.pardubickykraj.cz/>
17. *Plzeňský kraj* [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <http://www.plzensky-kraj.cz/index.php?>
18. *Plzeňský kraj - turistů ráj* [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <http://www.turisturaj.cz/>
19. *Portál hlavního města Prahy* [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <http://www.praha.eu/jnp/cz/index.html>
20. *Portál Jižní Moravy: pohodové* [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <http://www.jizni-morava.cz/>
21. *Regionální informační servis* [online]. [cit. 2018-07-09]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs>
22. *Statistika kultury České republiky* [online]. [cit. 2018-07-09]. Dostupné z: <https://statistikakultury.cz/>
23. *Středočeský kraj* [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <https://www.kr-stredocesky.cz/>
24. *Středočeská centrála cestovního ruchu: Objevte krásy středních Čech* [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <https://centralbohemia.cz/cs/>
25. TV Nova. *Wikipedie* [online]. [cit. 2018-07-09]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/TV_Nova
26. TV Prima: O společnosti. *IPrima* [online]. [cit. 2018-07-09]. Dostupné z: <https://www.iprima.cz/o-ftv-prima>

27. *Turistický informační portál Olomouckého kraje* [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <https://www.ok-tourism.cz/>
28. *Ústecký kraj* [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <https://www.kr-ustecky.cz/>
29. *Vítejte na Vysočině: Turistický portál* [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <http://www.region-vysocina.cz/>
30. Vše o ČT - Česká televize. *Česká televize* [online]. [cit. 2018-07-09]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/>
31. *Východní Čechy - oficiální turistický portál Pardubického kraje* [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <https://www.vychodni-cechy.info/>
32. *Zlínský kraj* [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <https://www.kr-zlinsky.cz/>
33. *Zlínský kraj - Východní Morava* [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <http://www.vychodni-morava.cz/>
34. *Živý kraj - oficiální průvodce Karlovarským krajem* [online]. [cit. 2018-06-06]. Dostupné z: <http://www.zivykraj.cz/cz/>

SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 3.1 – Vývoj vybraných ukazatelů v letech 1997–2016

Graf č. 3.2 – Neperiodické publikace

Graf č. 3.3 – Dynamika vývoje počtu památek a jejich návštěvníků v letech 1997–2016

Graf č. 4.1 – Mediální příspěvky z oblasti umění a kultury za jednotlivé kraje České republiky v období 2004–2011 na počtu celkových příspěvků v %

Graf č. 4.2 – Podíl počtu mediálních příspěvků z oblasti umění a kultury za jednotlivé televizní zpravodajství v období 2004–2011

Graf č. 4.3 – Počet příspěvků za jednotlivé roky v oblasti umění a kultury v České republice v % na celkovém počtu příspěvků

Graf č. 4.4 – Podíl počtu mediálních příspěvků z oblasti umění a kultury a obyvatelstva za jednotlivé kraje České republiky v období 2004–2011 v % na celkovém počtu příspěvků a celkovém počtu obyvatel v jednotlivých krajích

Graf č. 4.5 – Index medializace jednotlivých krajů České republiky v ‰

Graf č. 4.6 – TOP 5 témat z oblasti umění a kultury ve všech televizních zpravodajstvích v krajích České republiky v %

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 3.1 – Vývoj vybraných ukazatelů v letech 1997–2016

Tabulka č. 3.2 – Počet vydavatelů periodického tisku a neperiodických publikací za rok 2016

Tabulka č. 3.3 – Počet kulturních a společenských akcí za rok 2016

Tabulka č. 3.4 – Počet a žánr festivalů za rok 2016

Tabulka č. 4.1 – Podíl počtu mediálních příspěvků z oblasti umění a kultury za jednotlivé kraje České republiky v období 2004–2011 v % na celkovém počtu příspěvků

Tabulka č. 4.2 – Témata v umění a kultuře

Tabulka č. 4.3 – Top 5 témat z oblasti umění a kultury v jednotlivých krajích České republiky v %

SEZNAM ZKRATEK

%	Procento
‰	Promile
č.	Číslo
ČSÚ	Český statistický úřad
ČR	Česká republika
ČT	Česká televize
HDP	Hrubý domácí produkt
CHKO	Chráněná krajinná oblast
Km	Kilometry
Např.	Například
NP	Národní park
NUTS	Nomenklatura územních statistických jednotek
tj.	To je
TV	Televize
tzv.	Takzvaně

PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou (bakalářskou) práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- беру на ве́домии, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou (bakalářskou) práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová (bakalářská) práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové (bakalářské) práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové (bakalářské) práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou (bakalářskou) práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne .....

.....
jméno a příjmení studenta

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Vybrané dlouhodobé ukazatele za Hl. město Praha

Příloha č. 2: Vybrané dlouhodobé ukazatele za Jihočeský kraj

Příloha č. 3: Vybrané dlouhodobé ukazatele za Jihomoravský kraj

Příloha č. 4: Vybrané dlouhodobé ukazatele za Karlovarský kraj

Příloha č. 5: Vybrané dlouhodobé ukazatele za Kraj Vysočina

Příloha č. 6: Vybrané dlouhodobé ukazatele za Královéhradecký kraj

Příloha č. 7: Vybrané dlouhodobé ukazatele za Liberecký kraj

Příloha č. 8: Vybrané dlouhodobé ukazatele za Moravskoslezský kraj

Příloha č. 9: Vybrané dlouhodobé ukazatele za Olomoucký kraj

Příloha č. 10: Vybrané dlouhodobé ukazatele za Pardubický kraj

Příloha č. 11: Vybrané dlouhodobé ukazatele za Plzeňský kraj

Příloha č. 12: Vybrané dlouhodobé ukazatele za Středočeský kraj

Příloha č. 13: Vybrané dlouhodobé ukazatele za Ústecký kraj

Příloha č. 14: Vybrané dlouhodobé ukazatele za Zlínský kraj

Příloha č. 15: Podíl počtu mediálních příspěvků z oblasti umění a kultury za jednotlivé kraje České republiky v období 2004–2011 v % na celkovém počtu příspěvků

Příloha č. 16: Top pět témat z oblasti umění a kultury v jednotlivých krajích České republiky v%